

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Gent. 251.

288

Gent. 288

WEEK GENT

Index Nominum Auctorum
Quorum hymni in hoc
libello inveniuntur.

Totanus St. Victoris. pag. 123. 163.

Ambrosius. pagii. 9. 29. 37. 39. 41.

Augustinus. pag. 29.

Bernardus. pag. 23.

Tertullianus. pag. 19. 79. 81. 99. 115. 147.

Gregorius Magnus. pag. 35. 43.

Lactantius Firmianus. pag. 99.

Prudentius. pag. 17. 25. 119.

Robertus. pag. 115.

Sedulius. pag. 15. 31. 63.

Theophilus. pag. 75. 85.

Thomas Aquinas. pag. 125.

"Que nos Hymnes Anciennes sont mal
écrites ! Cœux qui les ont faites n'avaient
pas la moindre ombre de bon sens.
Excepté Sept ou huit Sc. Valesiana,
pag. 23.

Exstant alio eiusmodi hymnorum, foliis
ne, quas non manu, cuius titulus *Hymnus*
"Sacra & Supellectilis optimi quibusque orationibus
"Iuris exercitii documentis & preci stationibus ad p^{re}z,
"et iustificacionem, non inscriptam sive Auguste
"Terrorum 1656." — altera inscribitur: "Palmaria
"Cartonum Catholicarum in Portam Thessalonice p^{re}z,
"Cartulari exandatus in Austini familiis impo^z,
"Sicca Colonia 1660. — Exaltera sic Adorabat liber
celebrem illam, cartonem, quae ibi pag. 68. legitur etenim,
scribitur: Beata Anna compatio.

*Stabat Mater dolorosa
Justa cunctis lacrymata,
Dum pendebat filius.*

*Cujus anima gementem,
Contristatam & dolentem
Pertinacuit gladius.*

*O quam tristes & afflita
Fuit illa benedicta
Spes unigeniti!*

*Quia morebat, & dolebat
~~Et~~ ^{per}ebat, tunc videbat
Mare poenitentiale.*

*Quis est homo, qui non faret,
Christum matrem reverenter
Tanto in supplicio!*

*Quis non posset contristari
Primum crucem contemplari*

*Condolentem filios,
Pro peccatis Iudei, Gentiles*

Nostrum Iesum, & tormentos

Et flagellis subdolentes,

Videt hunc dulcem natum

Mortalem desolatum

Dum, emisit spiritum,

In deinceps

Mosyne doort w.

34. II. Tydemans en

C. G. van Kampen

III. Stuk te Leiden

10. I. 64. 272 en volg.

Wijt me n. Hele Arie.

B. Compagnie Jacobus

de Berodioti, ouwel

Hans overalting van D.

van Blaauw.

C. van den Ende.

Oppent, in Bibliothe. Belgica pag. 165.
Multi libelli titulum indicat, nihil an,
tempore auctore memorat, nisi
eum recte finem habuisse Parisiis a. 1582.
ob turbationem in patria Religionem.

Gent. 288

HIMNI,
QVÓRVM VSVS
EST IN ECCLESIASTI-
CO DEI CVLT V, VNA CVM
aliquot præclaris canticis, prosis & orationibus,
positi in Latino idiomate atque etiam Teutoni-
co, vt roq̄ textu sibi mutuo respondente: in gratiam &
extimulationem piarum mentium in Deum, dili-
genti opera & studio Fratris Caroli VVynkij
Yprensis, sacrae Theologie Bacca-
laurei, ordinis Prædi-
catorum.

Subnectitur in calce threnodia ob diminutam & admodum
deformatam Dei Ciuitatem: cum supplici postulatione,
vt ipsius Conditor primam faciem, pristinumq; deco-
rem ei reddere dignetur.

*In himnis & confessionibus benedicebant Dominum
qui magna fecit in Israël. 2. Mach. 10.*

Commonentes vosmetiplos, in psalmis, himnis, & canticis
spiritualibus. Coloff. 3.

GANDAVI,

Apud Giflenum Manilium, Typographum
sub albæ Columbæ intersignio.

Anno 1573.

O C T R O Y.

Op de supplicatie ouerghegheuen inden secreten Raedt sConincx, van weghen Ghileyn Manilius ghezworen Drucker binnen der stede van Ghendt, verzouckende oorlof ende consent om te moghen drucken ende vercoopen, eenen zekeren boeck, gheintituleert: *Himni, quorum v-sus est in Ecclesiastico Dei cultu &c. positi in Latino idiomate & Teutonico*, gemaect by Broeder Kaerle Wynkius, vande Ordene vande Precaers binnen der stede van Ypre: gheuisiteert en gheapprobeert by den eerweerdighé Vader in Gode den Bisschop van Ghendt: Zyne Maest. ghezien de voorseyde visitatie ende approbatie, heeft den voors. Ghileyn Manilius suppliant gheacordeert ende ghepermitteert, accordeert en permitteert, hem gheuende oorlof ende consent, wt onse zunderlinghe gratie midts desen, den voors. boeck te moghen prenten, vercoopen ende distribueren alomme daert hem goet duncken zal: zonder daeromme teghens zyne Maest. eenichsins te misdoene. Behoudelick dat hy hem in desen reguleré sal, achtervolghende de placcaten van zyne Maest, ghemaect op tfeyt vander printerye.

Ghedaen te Bruessele den xxvij. dach van November, 1572.

De la Torre.

INGENVO, NEC NON
consultissimo Senatui famatissi-
mi oppidi,& portus Dunkerkani:
F. Carolus Wynkius Ypresiensis ord.
Prædicat. S.

INTER vniuersas spirituales diuinæ
nasq; functiones, quibus Christianæ
religionis cultores diu noctuq; durâe
ærumnosa molestissimaq; peregrina-
tione, huius fluxæ & instabilis vitæ
meritò debent incumbere, diuinæ laudes, spiritualia
cantica, humiles precatio[n]es primum locum prome-
reri, nulli obscurum est, qui sacras literas vel à limi-
ne salutauit. Nullum enim scripturarum testimo-
nio præsentius antidotum, ad restringendum diuinæ
iræ incendium, ad impetrandæ diuinam clementiam:
nullumq; efficacius, ad conterendas vniuersas pote-
states aduersarias. Afflictionibus ac ærumnis pressi,
in tentationum palestra luctantes, mortis etiam im-
minentis agonem formidantes, ad nullum confugere
possunt tranquillus asylum, tutioremq; portū: quam
sanctorum precum. Nec vlla re ita afflictionum acer-
bitas, tentationum impetus, vel ipse mortis horror,
dulcorari ac mitigari potest, ac feruidis & humiliis
ad Deum precibus. Moyses Deo granissime offenso Exo.32
ob conslatum aureum vitulum, orans, ipsum placa-
tum reddidit: ne faceret malum, quod locutus fuerat
adversus populum. Aaron Moysi iussu accep[er]tu. Lxviijg
A ij . ribi-

EPISTOLA

ribulo, & hausto igne de altari, mittensq; incensum
desuper, & pro populo orans, plagam compescuit.
Mulier sancta Iudith populo extrema afflictione
presso pro eo orauit, & Deo iunata ciuitatem Betbu-

2. Reg. liam cum populo seruanit. David propheta regius
24. Deum rogauit pro Israël, horrenda scuaq; peste per-
cussisse: & ipsius interuentu coactus est Angelus conti-

Zach.1. nere manū. Oravit Angelus pro Iuda exultate: & au-
diuit verba bona, & consolatoria. Dei gratiā prome-

Psalm. reri postulas? Observa Prophetam dicere Dominum
344. esse prope omnibus inuocantibus eum in veritate: &
exaudire eorum deprecationem, eosq; saluos facere.

A&t.10. Memor etiā esto, quomodo Centurionis Ethnici ora-
tiones & eleemosinae ascenderint in memoriā in cō-
spectu Dei. In fide roborari postulas? Postula in fide

Iac.1. nihil hæsitās. Aduersariorū cupis euadere periculosa
Ro.15. insidias? Cum Apostolo Paulo ora, & fratrū precibus
te cōmenda: ut eorum suffragijs libereris ab inimicis.

Force singulare optas remedium, consolamen & re-
fugium, imminente die Domini magna & amara
valde, quādo cæli monendi sunt & terra. En te con-
fer ad studium indefessum sanctorum orationum. Sic

Luc.21. enim habet Dominus apud Lucam: Vigilate, omni
tempore orantes, ut digni habeamini fugere omnia
ista quæ ventura sunt: & stare ante Filium hominis.
Orationis puræ (quæ oris nostri ratio, per quam cor-
dis nostri intima Deo aperimus: aut quæ ascensus

Augu. mentis in Deum) tanta est virtus (teste D. Augusti-
super no) ut instar fidelis nuntij mandatum peragat, &
psal.65. perueniat quod caro penetrare non potest. Eam ob-
rem amplissimi viri, ut calcari quodam pigros &
corpi-

DEDICATORIA.

torpidos homines pro mea diligentia, ad huiusmodi
orationum sanctorum exercitia extimularē, ex idio-
mate Latino trāstulī in nostrum Teutonicū himnos
ecclesiasticos præcipuos, cälica, prosas, orationes quæ
in cultu diuino nocturno pariterq; diurno leguntur
Et decantantur diebus Dominicis, præcipuisq; festi-
vitatibus per totius anni decursum: ut Ecclesiae filij
in Ecclesiasticis laudibus Et diuinis precationibus,
se matris conformes reddere possint: temporiq; præsen-
ti se aptare. Quanquam enim nullum tempus non
fundendis ad Deum precibus oportunum sit, quibus-
vis etiam precibus: humano tamen torpori, vel hu-
manæ fragilitati calcar quoddam addi videtur, cum
mysterijs præsentibus se conformare potest: Et præ-
sentium memoria posteriorum animum altius ad
Deum, diuinaque mysteria attollere. Quemadmodū
si Dominici aduentus tempore legantur à pījs preca-
tiones, vel laudes Deo depromantur de expectato Et
desiderato diu Christi Aduentu in carnem, festis
natalitijs de Saluatoris natiuitate: in quadragesima,
pro gratia qua religiose ieuniorum solemnia suscipi
possint, Et adoptatam metam perduci, si duabus ante
Pascha hebdomadibus (cum Ecclesia Dominicæ pas-
sionis mysteria proponit) piorum genæ lacrymarum
imbre perfundantur, atque intima cordium rigen-
tur ob peccati enormitatem, ad cuius abolitionem
necessitatem Patris Unigenitum probrosam Et ama-
ram crucis subire mortem: ferijs Paschalibus, de iocun-
dissima Christi Resurrectione ferijs Pentecostes:
de Spiritu sancto: ferijs Virginis Matris, himni Et
preces in Dei ipsiusq; honorem: celebribusq; diebus

A ij Apo-

EPISTOLA

*Apostolorum, Martyrum, Confessorum, sanctorumq.
Virginum, semper pro ratione temporis praesentis: magis
hac via pia rum corda compunguntur, & ad cele-
stia incitantur. Quod huiusmodi sanctorum oratio-
num varietas ad excitanda, compungendaq; corda
utilis sit, satis colligitur ex ritu Ecclesiae: cui cum
compercissimum sit, quod nulla precatio dignitate,
efficacia, perfectione, Dominicæ orationi (ab ipsamet
Patris Sapientia editæ, omnia paucissimis comple-
tenti: quæ à Deo postulari possent) conferri possit:
ideo tamen nō omissit quotidie psalmis, himnis, va-
rijsq; orationibus pulsare aures Diuinæ clemetiæ, non
quasi ea omnia in genere in Dominica oratione nō co-
tineantur: sed ad cordium efficaciorem extimulatio-
nem. Quia etiam hoc saeculo turbulentissimo fuerunt
(& metu ne adhuc perplures sint) homines curiosis
ingenijs præditi, qui hactenus conqueri sunt, vel e-
tiannum conqueruntur, se non intelligere quæ le-
guntur, vel decantantur in Ecclesiastico Dei cultu,
ideoq; cultu diuino minus affici: tardiores se etiam
esse ad frequentanda sacra loca precibus dicata, non
ad fouendos tales obmurmuratores (qui hoc saeculo
maiori studio & solitudine insistunt verborum in-
tellectui, quam quomodo orationum oblationem Deo
digne offerant) sed ut talibus adimitur omnis que-
relæ occasio, & aliquid illis consolationis detur:
translatio & lectio prædictorum himnorum, canti-
corum &c. utilis mihi visa est: ut sensus diuinorum
mysteriorum ipsis omnibusq; Christianæ pietatis a-
matoribus cognitus esse possit, cum himni, cantica
&c., ut plurimū complectantur eosius diuinis cul-
tus*

DEDICATORIA.

rus quo Deo inseruitur sensum, hocq; consilio omnis obstreperi occasio huiusmodi curiosis ingenij sacerdotiis afferatur: dum obsequij diuini et si non omnia verba, saltem ipsum sensum intelligent. Quanquam enim Deus per Prophetam conqueratur de personacis sanctis. *Esa. 29.*
et si vel hypocritis, qui ipsum labijs honorant, corde vero longe ab illo remoti: ipsa Prophetica threnodia ad eos iustius referenda, qui omnia verba intelligent, tamen a meditatione verborum mentem habent longe semotam: quam de illis, qui tam si omnia verba particulariter non intelligent, tamen in genere sensum intelligunt: & in diuinis laudibus se colligentes, cor habent relatum & conuersum ad sensum verborum. Talium precationes Deo multo gratiiores, quam eorum qui sigillatim omnia verba intelligent, sed corda circa res externas & mundanas ita distracta habent: ut ne cogitent quidem de his quae legunt vel cantant. Plerumque enim (ut optimè D. Augustinus) orationis negotium plus gemitibus, quam orationibus agitur: plus fletu quam affatu. Quapropter etiam viri in diuinis scripturis periti, nullo modo improbant spiritualia corda: ita quodque, in contemplatione rerum diuinarum abrepta: ut rerum quas in oratione petunt, planè sint immemores. Imo tales eo modo testari, feruidum in Deum amorem, libenter asserunt. In oratione sat is est (et si omnia verba non intelligentur) si cor conuersum sit ad Deum: siue hoc accidat particulari verborum intellectu: siue generali tantum. Si namque intellectus generalis non sufficeret: male consultum fuisset Ecclesiae, tot annorum centenarijs peragenti diuinum culum in idiomate

A iiiij

Latino.

EPISTOLA

*Latino. Hoc idiomate non est vsa Ecclesia Romana
(quicquid dicent sectarij) ut verbum Dei simplici
populo subtrahatur: sed propter varias causas (quæ
non sunt huius loci) & potissimum, ut obsequium
diuinum maiori cum reverentia & grauitate ubique
persolui posset, diffamatisima & suauissima lingua
Latina: qua etiam ornatus extitit triumphalis Cru-
Psalm. cis Christi titulus. Quod etiam (attestante Psalmo-
8. grapho) Deus laudem suam perficiat per os infantium
& lacteum, & Christo Servatori gratus admodum
Mat. ii. fuerit puerorum clamor in templo, clamantium, Osan-
na: qui tamen quod clamabant non intelligebant:
inde certo colligitur quis sensum diuinis cultus asse-
quuntur, etiam si omnia verba non intelligent, nul-
lo modo frustrando precationum suarum fructu
apud Deum. Num etiam à varijs interpellatus
sim, alio interrogante, quid significat: Veni creator
Spiritus, altero: Iam lucis ortu sidere, altero: Ecce pa-
nis Angelorum, vel: Aue maris stella, & huiusmodi:
quibusdam etiam non parni momenti personis ma-
gnopere me ad hoc hortatibus: in ipsorum gratiam in
arenam descendit, ut prædictos hymnos verterem.
Præterea, ut elegatia sermonis, verborum dulcedine pijs
ad lectionem prædictorum magis moueat: usus sum o-
pera Rhetoris Teutonici Poperinga oriundi, admodum in
ea scientia gnari: qui fluido dulcique sermone rhetorico
ipso disponeret. Interim tamen quū Rethores Teu-
tonici sæpē sensum violent, ut satisfaciant suis me-
tris: plus mibi laborandum fuit illis corrigendis: quæ
prius in ipsa nuda ex Latino translatione. Quod se
quidam magis soluta oratione euulgari malint (qui
admodum quidam postularunt) hoc longe minorio-*

DEDICATORIA.

pera: absq; vlla difficultate executioni mandabimus.
Qua de causa, vt ad predicta diuinorum laudum
exercitia, anidius pij rapiantur, collectas dierum so-
lemnium, oratione soluta apponi curauit: ut eo modo
tetricis etiam ingenij, quibus Rhetorica Teutonica
non admodum arridet, satisfiat. Quosdam etiam hi-
mnos & prosas non transtuli, nec his præclarissimis
adiungere volui, quia non adeo communis est eorum
usus, & quia obscuriores antbores habent. Autores
posui quos inuenire licuit apud fidos scriptores.
Quanquam enim Ludovicus Clichonensis, Bebelius, Cas-
sander & alij plerique antiquitatis studiosissimi di-
ligentissimam nauarint operam ad perquirendos hi-
mnorum autores: paucorum tamen inuenire potue-
runt. Quorum autem incuria & negligencia multo-
rum autores interciderint, vel abierint in obliuio-
nem me prorsus latet. Interim arbitror Fortunatum
Episcopum Pittauensem, quem Tritenhemius te-
statur scripsisse librum 77. himnorum, & Ada-
mum diuis Victoris apud Parisis monachum in edē-
dis huiusmodi himnis admodum studiosos & facun-
dos: multorum quorum nomina extincta sunt fuisse
autores. Hoc enim studiosus Lector facilè deprehē-
det, ex multorum phras: quæ eadem penè in ijs est, qui
per ipsos sunt edii: quandoquidem eodem propemo-
dum artificio contexti sunt.

Sincerum etiam catholicumq; Lectorem magno-
pere non latere poslolo: me longe ab eorum sententia
abesse: qui approbarunt lenem illam & prophana-
psalmorum decantationem, qualēm (prob dolor) iam
sex transactis annis, summa cum animi amaritudine

A V audī-

EPISTOLA

audiuimus ab hereticis: ne dum in templis, sed etiam
in plateis & vicis, in campus & silvis: immo (quod ma-
ioris leuitatis indicium) in ænopolis & diuersorijs.
Nec eo nomine hos hymnos verti ut tali leuitate
publicè legantur, vel decantentur: sed ut p̄ij horum
lectione se colligat in templo Dei, sub officio diuino.
Quia de causa etiam textum Latinum integrum in
vna pagina posui, in altera Teutonicum, sic utroq;
textu disposito, ut versus versu penè respondeat: ut
p̄ij audientes quod Ecclesia Latine cantat vel legit,
legentes Teutonicam paginam, cum Ecclesia decan-
tare, psallere, Deūq; laudare in cordibus suis possint.
Nec offendetur spero candidus Lector, quod verba
verbis non semper adamassim (quod aiunt) respon-
deant: & quod latior quandoq; in modum paraphra-
sis sit interpretatio Teutonica: hoc enim factum fuit
ornatus gratia. Quanquam etiam animus mihi præ-
sagiat, hoc opusculum nō omnibus gratum futurum,
tamen non morem gerere postulationi multorum (quo-
rum pleriq; non infimæ classis sunt) tam anxie ad e-
missionem inuitantium, religio fuit. Iudicans igitur
amicorum, & talium votis parendum: vindice &
propugnatore opus esse intellexi: qui sub umbra ala-
rum suarum, hoc quicquid est opusculi, seu sub septen-
plici Aiacis Thelamonij clipeo protegeret à Theonino
dente. Tempora præsentia exalcerata & turbulentia
sunt, qui quis scriptor plenum periculosa aleæ opus
tractas, graditurq; per ignes cineri doloſo ſuppositos.
(ve cum Flacco loquar) Quarenti autem patronum
occurrit vestra amplitudo, cuius examini authorita-
tique tantum tribuo: ve cui si vel soli placeat, non
magni-

DEDICATORIA.

magnifico quibus displiceat. Vester vel solus calculus facile retundet, & in zoilos re torquebit vniuersa eorum venenata tela. Ideoque maiori cum fiducia hunc himnorum librum V.R. dicare ausus sum, quia vestra humanitas, vestraque ad res Ecclesiasticas, omnemque pietatem synceritas: iam olim ab eo tempore quo apud vos per quadragesimæ ferias, pro mea virili Ecclesiastæ functus sum munere, perspectissima fuit. Mibi enim persuasi quod opusculum ad extimula corda in Deum euulgatum, non potest firmiores adipisci patronos, quam eiusmodi, qui animarum saluti consulunt, earumque rationem habet diligentissimam: quiisque religionis Catholicæ, Christianaque pietatis insigni tenentur zelo. Quum præteritis annis Iconoclastarum, nec non Piratarum grassante temperie, annoque præterito dum res Belgica planeturabant, & extremo exitio vicina videbantur, tam manifesta Christianæ constantiae argumenta exhibueritis, toti Flandriæ nota: haud quaquam defendi asserique robustioribus posset tutoribus. Quem enim latet quam mascula animo vniuersos Geuzianæ proteruiæ impetus, in tanta nedum pagorum, sed & celebrium ciuitatum trepidatione exceperitis. Ecce ut de multis exemplis unum proferam: cum Regina Nauarre, mater Ducis Vendomiensis, Domini oppidi Dunkerckani, in hoc diligentissimo conatu vires suas explicuisset, vt eversa Catholicæ religionis synceritate Hugonismi abominandas sordes Dunkerckianæ parturiret: singulari vestra prudentia, tam nefarij conatus præcisi & coerciti sunt. In illa etiam misera vnguiculæ, vel prophanatione templorū Belgico-

EPISTOLA

gicorum, cai etiam multæ celeberrimæ ciuitates resistere non potuerunt, vel ob temporis iniqitatem non sunt ausæ: in uicta fortitudine Iconoclastas oppidi vestri ingressu prohibuistis: & templo vestra illæsa & incontaminata seruasti. Et quanquam sa- penumero importunis & insolentibus Genzianorum minis deterriti fueritis, authoritate confederatorum: non tamen vel ad lacum culmū passi estis vos abstrahi ab auita religione. Nihil enim hoc tragico sectariorum tumultu prius aut antiquius vobis fuit, quam vita fortunarumque vestrarum omnia præsidia, ex fidelissima antiquissimaque sanctæ Romanae Ecclesiæ doctrina, & Regis vestri, ut potentissimi ita & humanissimi voluntate metiri: & ad eam non minus quam ad Lydium lapidem vestrorum consiliorum rationes omnes probare & excutere. Ibit ergo ad omnem posteritatem, in sempiternos honores, vester zelus, vestra diligētia & prudentia: quæ eo laudis penetrauit, quò multæ florentissimæ ciuitates pertingere non potuerunt. Eo nomine etiā hunc bimorum libellum vobis dicare volui: ut vestri ciues Catholicæ pietatis amantissimi, horum lectione obsequij dinini tempore ardentius Deo, diuinisque rebus vacent: cunctique Flandrie occidentalis Incolæ, uniuersique quorum manibus teretur, eorum exemplo pronovati, maioris feruore corda ad cælestia subleueret.

Gen. 15. Optoque magnoperè, quandoquidem nondū impletæ sunt iniqüitates Amorreorum, & necdum etiā sibi sunt conatus sectariorum: ut precationibus himnisq; priorū hominū pro vobis omnibusq; in sublimitate conscientis ad Denum Op̄. Max. effusis, vos
v. stram-

DEDICATORIA.

vestramq; Rempub. in robore integritateq; pristina
seruare dignetur, vosq; tanta donare constantia: ut
nulla dissimulatione & pusillanimitate, nullis ad-
uersariorum insultibus fracti vel deterriti, a primo
splendore sinceritateq; excidatis. Quandoquidem
(teste Salvatore)ibi demum salvi erunt, qui
perseverauerint usque in finem. Ibris
ex nostris Prædicatorum
ædibus.

1573. 2. Januar.

QVÆ PRIMA HI-
MNORVM ORIGO IN
ECCLESIA OCCI-
DENTALI.

DIUS August.lib.9. Confess.ca.
7.dicit, quod quū D.Ambro-
sius ab Imperatriçē Arriana persecu-
tionem pateretur, & in templo cum
plebe Catholica insidijs vrgeretur:
instituit himnos & psalmos secundū
morem Ecclesiarum Orientalium
decantari, ne populus mœroris tedium
contabesceret. Tam multi enim a-
deoq; venustissimi himni à D. Am-
brosio sunt editi: vt hinc ferè alij o-
mnes, quorum in Ecclesia est vsus,
Ambrosiani dicantur, quemcunque
tandem authorem habeant. Quapro-
pter D.Benedictus in sua regula, illū
quem nos in ordine sacri officij hi-
mnum dicimus: simpliciter Ambro-
si. num

fianum appellat. Idetiam quod D. Ambros. episcopus instituit in Ecclesia Mediolanensi: id ipsum instituit summus ille clarissimusq; Papa Gelasius obseruandum in tota Ecclesia Occidētali, ipsius tam pium institutum approbatibus celeberrimis Synodis, Toletana & Agathensi. D. etiā Aug. in secunda epistola ad Ianuariū asserere non dubitat, quod de cantan- dis himnis exemplum Domini ha- beamus, quia post cānā ad mortem iturus himnum dixit, omnibus per hoc volens innuere, se nedum peli- cano similem, qui sanguine suo su- per pullos fuso eos viuos redderet: sed etiam olori, qui moriens cantat.

QVÆ DIFFERENTIA IN-
ter hæc tria, Psalmum, Canticum,
& Himnum,

Apo-

A Postolus ad Ephesios 5. ad hęc tria
adhortans fideles, innuit inter hęc
nonnihile esse discriminis. Psalmus
ad Himnum & Canticum genus esse
videtur. Nam Psalmus non modò
diuina & sacra, sed & prophana can-
tica cōpletebitur. Quod facile liquet, si
quis vocis originem spectet. Nam ἀπὸ
τοῦ πατέρος, id est, à psallendo dictus est
psalmus. Vnde & psaltes & psaltria di-
cta sunt. Psaltriarum apud Comicos
crebra fit mentio. Et Salustius in Ca-
tilina scribens de Sempronia Roma-
na, dicit quod fuit docta psallere lite-
ris Græcis & Latinis. **Himnum** D.
August. in psal. 72. describens sic dicit:
Si sit (inquit) laus, & non sit Dei: non
est himnus. Si sit laus & Dei laus, &
non cantetur: nō est himnus. Opor-
tet ergo ut sit himnus hęc tria habeat,
laudem, & Dei, & canticum. Hinc
Deo-

Deorum habemus himnos apud Homerum. Psal. 54. Te decet himnus Deus in Sion. Canticum utroque videtur esse sublimius, quod nimis canunt animæ vel corporum hoc ergastulo exules, vel hinc euolare gestientes. Cuiusmodi olim in Ecclesia primitiva componebatur Sancti, non furore aliquo poetico stimulati: sed interna Spiritus sancti dulcedine perfusi, & extra se rapti. Quod & Philo testatur in libello, cui titulum fecit de vita contemplativa supplicum. Et magnus ille Dionysius de diuinis non minibust.

TOT DEN GOETWIL

lighen Leser.

Hv Christelic Vesere/anghessen dat
onder alle gheesteliche oefeninghe/
met de welcke Godtvuchtighe per
soonen hem schuldich ziju te becom
meren in dit verganghelick leuen/oetmoedi-
ghe bedinghe tot God inde heylige schrifstu-
re grooten prijs hebben / op dat vele flauwe
menschen tot sulke met meerder denotie en
viericheit soudē gheroert werdē. Hier moghē
zij lesen ouergestelt wt dē Latine in ons neder-
lantsche Vlaësche sprake/de schoone Hymnen
Loßlanghen/Priolen ende Orationen/de welcke
de heylige Kercke leest ende zijngt op de H.
zondaghē/ende de principale hoochtpden des
taers/op dat sy die verstaende op de H.daghē
meughen heurlieder herte opheffen tot God
met de heylige Kercke/ende also deur de te-
ghewoordige misterie met meerder blyschap
verheughen inden Heere. Want al ist dat sa-
ke datmen God anbidden en anroupen mach
met wat bedijnghe' dat sy / de menscheliche
crankheit nohtans is opgheheuen tot God
met meerder viericheit/ alsse gheholpen is
deur twooregghē der teghenwoordighe mis-
terien. Op de hoochtpden van Paesschen/
Hijnschen/Kerstdach/Alle heylighen/en der
ghelycke/mach een peghelyck lesen zulcke be-
dinghen alst hē belieft; bide hv nochtans naer
tvoor:

T O T D E N L E S E R E.

tuorilegghē der heyligher teghenwoerdighe
daghen/hv wert meer gheroert tot God ende
Gheesteliche zaken. Bouen andere bedinghē
oste loßanghen die de H. kercke vseert/sijn
hier zonderlinghe ouerghestelt de schoone
Himmen/ Prosen ende Collecten: om dat die
ghemeenelich inhouden ende begijppen tslot
ende principale bediet der heyligher hoochtp
den. Al staen oock deze Himmen oste loßan
ghen niet gheschreuen inden tert vanden Hv:
bele: niemant nochtans en moetse te min ach
ten / anghesien datse ouercommen met de H.
schriftuere / ende duer den selfsten heylighen
Gheest ghedicteert en ghemaect sijn:deur wie
alle schrifture / der Prophetē / Euangelisten
oste Apostelen beschreuen sijn.

1. Parali. 15. Gheijck oock David vele hon
dert iaren naer Mopses tyden heeft vermeert
de solemniteyt vanden goddelichen dienst or
dinerende vele nieuwe sanghers en dienaers/
dicterende ende schryuēde vele schoone Psal
men/soo en ist oock H. gheleerde mannen/die
ghecommen sijn naer de tyden der heyligher
Apostelen niet verboden deurt roeren des he
lichs Gheests te makene nieuwe loßanghen/
prosen/collectē/ende der ghelycke/tot verhef
singhe en vermeerderinghe der glorie Gods/
ende stichtinghe der menschen. Bouen dien
vele hymnē/ende prosen en sijn daerōne prin
cipalē niet ghevseert inde H. kercke/om datse

Bij van

T O T D E N L E S E R E.

van Ambros. Gregor. of zoodanighe Leeraers
hebben ghemaect gheweest, hoe gheleert ofte
heyligh datse oock gheweest hebben: maer om
datse vande H. Kercke sijn gheweest beuoden
in als oprechich accorderende met den woer-
de Gods / en sijn weerdich gheuonden om ghe-
lesen en ghesonghente syne inden dienst van-
de H. K. Ghelyck dat Symbolum Athanasij
al leestment inden dienst vande H. K. ten is
nochtans daeromme niet principalic ontfan-
ghen om dat van dien particulieren leerare
ghemaect is: maer om dat van de H. K. op-
recht beuondē is / in als accorderende met dat
Symbolum der heylighen Apostelen ende
met dat Symbolum van Nicea / bee die bree-
der wtlegghende / ende daeromme weerdich
datment lesen ende sijnghen soude in de H. K.
Daeromme goedē Lesere leest dese lofslanghē
ende gheestelijcke liedekens / niet als alleene-
lijck van Leeraers ghemaect: maer oock als
vande H. K. gheapprobeert. Wilt u voughen
om met de H. K. te lesene dese schoone himmē,
ende en sijt niet cleenmoedich al verstaet ghp
inden dienst Gods bpsondere al de woorden
niet / verstaet ghp deur de himmen / lofslanghē,
prosen / collecten / ende der ghelyckē / den sin.
Dat Esavas claecht van sommighe die God
eeren met de lippen ende therte verre vā God
hebben / moet meer verstaen sijn van hemlie-
den die al de woorden verstaen / maer therte
naer

T O T D E N L E S E R E.

vaer de woorden niet ghekeert hebben / dan
vande godsvruchtighe persoonen : de welcke
al verstaen zy al de woorden niet / nochtans
therc sonder eenighe verstronnghe naer den
sin alijts ghekeert ende opgheheuen hebben.

Om oock de deuchdelijcke herten te meer
te verweckene tot lesen vande voornoemde
lofslanghen der heyligher K. hebbe ic te werc-
ke ghestelt eenen expeetten Rhetorijsien van
Poperinghe / ende hebbe hem die doen stellen
in lieueltijcke Rhetorijscke : op dat deur de
soeticheyt ende lieuelticheyt der woor-
den / de goethertighe menschen te
meer gheroert souden wesen
met dese himmen ende
gheesteliche liede-
kins hemlien
te occu-
pere-
ne.

B ij

I . . D

Chileyn de Coninck van Poperinghe,
tot den Leser.

Ghp Christelic Uelere Gods edel vercoē/graen/
V ghelschede zalichept van God den Heere/
Ende al die d'oude Kercke voren/staen.
Om dat den tijt niet zoudē verloren/gaen
Met Ketterische fabelen ofte valsche leere/
Ziet/hier zijn ghestelt tot Gods heylighe eere
Alle die schoone himmen in Vlaemischen dichte/
Om dat elck liefhebbere met vierichept zeere
Tselue zouden lesen en bringhen ten lichte
Costeliche materie groot van ghewichtē
Wat die oude Vaders:twelck ons een lust/gheest
Op wien Gods Kercke met heur ghestichtē
Meer dan vyftien hondert jaer gherust/heeft.

Wullen wy namaels hebben met God vrede/
Deze materie moeten wy voor goet aenspannen/
Ghelijck dat de Kercke opt haer ghebot dede:
Als houdt den afvallighen hier zynen spot/ mede/
Zegghede: Ten is gheē schrift/ dat wil ic verbannē
Schaeint v der iniurie ghp boose triannen/
Den vpant v ingheest/zulcke quade/ dinghen.
Verwerpt ghp die oude heylighe mannen/
Die opt tot den H. Gheest te rade/ghinghen/
Ghp zult v ziele met groote schade/dwinghen
Ist dat ghp noch langhe in s' Ketters scholen/ gaet:
Maer wilt ghp v zeluē tot Gods ghenade/bringhe/
Houde en gheloof/zoo bp de Kercke beuole/staet.

Den Kettere ons Kercke gheē eerbaerheit/biet:
Want Satān is zijn medeghezelē:
Ja hp slacht den nachthuypl die de clærheit/vliet:
Maer wy late hem varē/hp en spaert de waerheit/
Zijn inspiratie comt wt die doncker helle. (niet/
Dus

Dus dan ghp vroom ledere met goeden opstelle;
En al die de Catholijcke Kercke beminnen/
Leest deze schoone lofslanghen los van ghequelle/
Die t'heele taer zyn ghezonghen ter kercke binnien.
Is de materie zom zwaer voor crancke zinnen/
Aiecht/maer niet deuotien/dees bloyende lelie:
En wilt ghp wel doen/ in al v beghinnen/
Sheft v verstandt gheuaen onder t' Euangelie.

Totten berispere.

I'vestandt van zommighe mochte wel ryppen/
De zulche gheuen ghelyc om vele bouckens/
Kiet om te leerena/maer om te begryppen:
En al die op zyn note niet en pyppen/
Die zal hy blameren ende vervloucken.
Nu wel an dan ghp myzenest wilt v vercloncken
Eer dat ghp zoo stontelick onder myn iock/peurt/
Lipstert ende ryptert eerst v epghen houcken/
Ende wilt my wt v zeluen een beter zoucken/
Oft zoo stout niet dat ghp mynen rock scheurt.

PRÆCLARI HIMNI,

Cantica, Prosæ,&c. quibus Ecclesia per totius anni decursum Dominicis festisq;
diebus, Deum Opt.Max.diu noctuq; inuocat,
& laudibus magnificis celebrat: hic exordium
sumunt.

Hymnus Dominica prima Aduentus ad vespertas editus a sanctiss. & eruditiss. viro D. Ambroso episcopo Mediolanensi multorum insignium hymnorum auctore, Claudit anno salutis 380.

Onditor alme siderum,
Æterna lux credentium,
Christe Redemptor omnium
Exaudi preces supplicum.
Qui condolens interitu
Mortis perire sæculum
Saluasti mundum languidum,
Donans reis remedium.

Vergente mundi vespere
Vt sponsus de thalamo
Egressus honestissima
Virginis matris clausula.

Cuius fortis potentia
Genu curuantur omnia
Cælestia, terrestria
Patentur nutu subdita.

Te

Hier beghinnen die schoone himmen/gheesteliche Liedekins/Prosen/etc. met de welche op de heylighen Zondaghen/ende feesteliche daghen al t'iaer deure de H. Kercke God almachtich aenbidiende danct/ende zyn heylighen aenroupt ende looft.

Die himne vanden eersten Zondach vanden Aduent,
ghemaect by den alder heylichsten ende gheleert
sten Bisshop S. Ambrosius, autheur van
vele schoone himnen. Hy leefde
int iaer ons Heeren 380.

Schepper der sterre heilich int makē/
Voor dē gheloouighē eē ewich lucht/
O Christe verlosser van alle zaken/
Verhoort de bedinge en het verzucht/
Die u bidden met vrucht.

Op t'verloren gaen vande weereilt mispresen
Hebt ghp een groot medelyden ghehad/
Ja ghp hebt de ziecke weereilt ghenezen/
Den zondare deur u remedie bezadt/
O costelick schadt.

Doen die weereilt ten auontwaert is ghegaen
Als bruydegom vul gheesteliche rijckdommen
Vst die bruyloft camer wyselic beraen/
Vst dat lichaē van Maria zijt ghp voort ghecommē
Vul eerelijcke sommen.

Wijens vrouwe moghentheyt ende crachten
Alle knien ghehoorsaem moeten bryghen
Hemelsche/eerdsche/ende alle gheslachren
Met alle onderdanicheyt om zalicheyd zypghen/
C'werckcant ghetuypghen.

S v

W p

Te deprecamur agie
 Venture iudex saceruli
 Conserua nos in tempore
 Hostis à telo perfidi.

*Hymnus ad matutinas incerti
 authoris.*

VERbum supernum prodiens,
 A Patre olim exiens,
 Qui natus orbi subuenis,
 Cursu declui temporis.

Illumina nunc pectora:
 Tuq; amore concrema,
 Auditu vt praconio
 Sint pulsæ tandem lubrica.

Iudexq; cum post aderis
 Rimari facta pectoris,
 Reddens vicem pro abditis,
 Iustisq; regnum pro bonis.

Non demum artemur malis
 Pro qualitate criminis,
 Sed cum beatis compotes
 Simus perennes cœlibes.

Ad laudes.

VOx clara ecce intonat,
 Obscura quæq; increpat,
 Pellantur eminus somnia,
 Ab æthere Christus promicat.

Mens

Wij bidden u Heere in een vergaren
 Juge vande toecommende weerelt ghesticht/
 Wilt ons in tyden ende wylen bewaren
 Van des viants bedrieghelyken schicht
 Ende stranck anwicht.

De himne te matten
 tijdt.

Dat costelick hooghe woort vercoren
 Vandere eeuwichept commende vol jolhts/
 Vanden goeden Vadere nu zynde gheboire
 De weerelt bystaet met vele profyts
 Int vallen des tijs.

Verlicht onse herten en wilstse ontsteken
 Met inwe liefde dat blypende rijs/
 Op dat alle vrylichept van ons zy ghemewaken
 Naer dien wy ghehoort hebben met goet bewijs
 Dpnen grooten pijs.

Op dat als ghy commen zult Juge eerweerdich
 Om t'onderzoucken alle wercken bedieuwen/
 Alle bedecte zaken verghelden rechtweerdich/
 En de goede dat eeuwiche sijcke te gheuen
 Voor heurlier deuchdelyck leuen.

En laet ons danne niet wezen benaut
 Met straffe naer den heesch van onse zonden/
 Naer met die Heyplighen gracelick bedaut/
 Inden zalighen staet wesen bevonden/
 En van als ontbonden.

Te lauden.

Siet die lustighe clare stemme elijnckt/
 Zy roupt ende straft alle dwysterhept swaer/
 Zijt neerstich in waken/want Christus blijncck
 Van daer bouen wt den lustighen hemel claer
 Schoone ende eerhaer.

Wat

Mens iam resurgat torpida
 Quæ sorde extat saucia,
 Sidus refulget iam nouum
 Ut tollat omne noxium.

E sursum agnus mittitur
 Laxare gratis debitum:
 Omnes pro indulgentia
 Vocem demus cum lachrymis.

Vt quum secundo fulserit,
 Mundumq; horror cinixerit,
 Non pro reatu puniat,
 Sed pius nos tunc protegat.

Oratio de Dominico aduentu.

EXcita Domine corda nostra ad præparandas
 vnigeniti tui vias, vt per eius aduentum puri-
 ficas tibi mentibus seruire mereamur. Qui tecum
 viuit, &c.

*Nouem insignes antiphonæ, alias O, quarum usus
 est in Ecclesia vesperarum tempore, nouem die-
 bus ante solemnum diem Nativitatis Christi.*

OSapientia, quæ ex ore altissimi prodisti, attin-
 gens à fine usque ad finem fortiter, suauiterque
 disponens omnia, veni ad docendū nos viam pru-
 dentiæ.

O Ado-

6

Dat traghe herte van God zeer verre
Twelck met groote vryplichept is ghevondt/
Diet nu rijster een nieuwe blinckende Sterre
Om weer en alle zonde/ende maken den grondt
Vande ziele ghezondt.

Dat onnozel Lammekein met liefde vervult
Is van bouen ghezonden/om druck wt planen/
En voor niet te betalen al onze schult.
Laet ons om vergeuenisse hem vermanen
Met roupen en tranen.

Op dat als hy noch eens die weereilt quaet
Ommeringhen zal; zonder eenich ontfermen/
Ons dan niet en straffe naer onse misdaet/
Maer dan ghenadelick wil beschermen
Van t' helsche bekermen.

Die collecte, oratie of bedinghe vanden Aduent of
toecomste ons Heeren, die de H. Kercke als-
dan in den goddelicken dienst zijn-
ghet ende bidt.

O Heere verwect onze herten om te bereedene de
weghen van uwen eenighē Zone/ dat w̄p deur
zyn toecomste met zuyuer herten v moghen dienen/
die met v en den heylighen Gheest leeft en regneert
inder eeuwichept Amen.

Die neghen O, de vvelcke de Heliche Kercke zijnght
bin de vesperen neghen daghen voor Kerstdach,
elcken dach een van dien.

O Wylshept wpselick voortcommende wyt
Wt den mont ghebenedijt
Vanden alder hoochsten Heere der heeren
Vanden eenen hendt tot den anderen tijt
Viromelick deurlijt/
Alle zaken zoetlick beschickende zyt/
Comit ons den wech der vorzienichept leeren/
Vervult net eeran. O Gee:

7
O Adonai & dux domus Israël, qui Moysē in
igne flammæ rubi apparuisti, & ei in Sina Legem
dedisti: veni ad redimendum nos in brachio ex-
tento.

O radix Iesse qui stas in signum populorum, su-
per quem continebunt Reges os suum, quem gen-
tes deprecabuntur: veni ad liberandum nos, iam
noli tardare.

O clavis David, & sceptrum domus Israël, qui
aperis & nemo claudit, claudis & nemo aperit: ve-
ni & educ vincitum de domo carceris, sedentem in
tenebris, & umbra mortis.

O oriens splendor lucis æternæ, & sol iustitiae:
veni & illumina sedentes in tenebris & umbra
mortis.

O Rex gentium, & desideratus earum, lapisq;
angularis, qui facis utraque unum: veni, salua
homi-

O Heere ende leefman/ clonck int opstel
 Des hups van Israël/
 Die u an Moyses vertoocht hebt/schynede brādich
 Int vlammende vuer vande haghedoone snel/
 En gaest u beuel
 Op den berch van Sypai ghorechtich en wel/
 Verlost ons deur uwen stercke aerm vlastandich/
 Vroom ende valiandich.

O Wortel van Jesle/die staet tot een bedien
 Des volcx/ouer wien
 Die Conijnghen stoppen sullen haren mont/
 Wien die Hēdenen anbidden zullen en ontsien:
 O goddelick ingien/
 Laet uwe ghenadicheyt ouer ons gheschien/
 Comt/wilt ons verlossen en maken ghesont
 Sonder wistel terstont.

O Slotel van David vroom ende crachtich:
 O schepter eendrachtich
 Ouer thups van Israël/ghy die open doet
 Ende niemant en sluyt/dit is marachtich:
 Ja ghy sluyt voordachtich/
 En niemant en onsluyt hoe sterck hoe machtich:
 Lost dē gheuanghen gheest gheest ende moet
 Hen die sitten inde schadewe des doots bebloert.

O schoonen opganck ende reyn schijnsel claer
 Van t'eeuwich licht eerbaer/
 O Zonne der rechtverdicteyt soet int anschauwē/
 Comt ende verlicht wt benauwheyt ;waer/
 Die menich taer
 Gheseten hebben/en noch sitten voorwaer/
 Inde duysternisse ende doots benauwen/
 Lost ons van rauwen.

O Coninck der Hēdenen ghepresen/
 En van hemlieden begheert tot desen/
 Houckstree oock/die twee in een hebt begrepen/
 Comt

9
hominem quem de limo formasti.

O Emanuël Rex & Legifer noster, expectatio gentium, & Saluator earum: veni ad saluandum nos Domine Deus noster.

O Thoma didyme, qui Christum meruisti tangere, te precibus rogamus altissonis, succurre nobis miseris, ne damnemur cum impijs in aduentu Iudicis.

O Virgo virginum, quomodo fiet istud: quia nec primam similem visa es nec habere sequentem: Filiae Hierusalem quid me admiramini, diuinum est mysterium hoc quod cernitis.

*Hymnus die solemní Natiuit. Christi ad versperas,
editus à D. Ambroſio.*

Veni Redemptor gentium,
Oſtende partum Virginis:
Miretur omne ſæculum,
Talis decet partus Deum.

Non

10

Comt en maect dat de mensche mach salich wesen/
Wilt hem ghenesen
Die ghp duer uwe ghenade gheresen
Hebt woten slijcke ende slymighe zepen
Wyselick gheschenen.

¶ Emanuel Coninck en ghener der Wet/
Kijn onbesmet/
Vanden Heydenen verwacht tot int laetste slot/
Ghp zyt haren Zalichmaker onbelet
Met swants net/
Tot u soo sterten wy ons ghebet:
Comt en maect ons salich deur u ghebet/
Heere onsen Godt.

¶ Thoma vul twyffelachtiche zaiken
Deur Christum die ghp verdient hebt te ghenaken/
Wy bidden u met een lypdt ghebet seer sijn/
Wilt voor onse allendighe bidden en waken/
Ende voor den Juge onsen wech zoo maken/
Dat wy met de goddeloese voor zyn wreet anschijn
Niet verdomt en zyn.

¶ Maecht der maechden hoe sal dit gheschen?
Want voor u noch naer u en heeftmen gheschen
Deur sulck crachtich een werck gheen ws ghelycke.
Ghp dochters vā Hierusalem waeromme deur dien
Ist dat ghp u verwondert in myn ingien?
Tempsterie dat ghp siet in my publycke/
Is goddelick en rycke.

Die himne op den feestelijck dach: vande gheboorte
Christi.

¶ Comt verlosser der Heydenen ghepiesen/
Toocht dat baersen vā die reine maechr ghenaeēt
Ende laet alle menschen verwondert wesen:
Sulck een salich baersen repn en onghedlaemt
Heeft God betaemt.

C

Mier

9 hominem quietem de limo formasti.

O Emanuël Rex & Legifer noster, expectatio gentium, & Saluator earum: veni ad saluandum nos Domine Deus noster.

O Thoma didyme, qui Christum meruisti tangere, te precibus rogamus altissonis, succurre nobis miseris, ne damnamur cum impijs in aduentu Iudicis.

O Virgo virginum, quomodo fiet istud: quia nec primam similem visa es nec habere sequentem: Filiæ Hierusalem quid me admiramini, diuinum est mysterium hoc quod cernitis.

*Hymnus die solemnis Nativit. Christi ad versperas,
editus à D. Ambrofio.*

Veni Redemptor gentium,
Ostende partum Virginis;
Miretur omne sæculum,
Talis decet partus Deum.

Noi

Comt en maect dat dē mensche mach salich wesen/
Wilt hem ghenesen
Die ghp duer uwé ghenade gheresen
Hebt wten slycke ende slymighe zepen
Wyselick gheschenen.

¶ Emanuel Coninck en ghener der Wet/
Aeghn onbesmet/
Vanden Heydenen verwacht tot int laetste slot/
Ghp zyt haren Zaichmaker onbelet
Wt swants net/
Tot u soo sterten wy ons ghebet:
Comt en maect ons salich deur u ghebot/
Heere onsen Godt.

¶ Thoma vul twijfelfachtighe zaken
Deur Christum die ghp verdient hebt te ghenaken/
Wy bidden u met een lypdt ghebet seer sijn/
Wilt voor onse allendighe bidden en waken/
Ende voor den Juge onsen wech zoo maken/
Wat wy niet de goddeloole voor zyn wheet anschyn
Niet verdomt en zyn.

¶ Maecht der maechden hoe sal dit gheschien?
Want voor u noch naer u en heeftmen ghesien
Deur sulck crachtich een werck gheen ws ghelycke.
Ghp dochters vā Hierusalem waeromme deur dien
Ist dat ghp u verwondert in myn ingien?
Tempsterie dat ghp siet in my publicke/
Is goddelick en rycke.

Die himne op den feestelijck dach: vande gheboorte
Christi.

¶ Comt verlosser der Heydenen ghepresen/
Toocht dat baersen vā die reine maechr ghenaeē
Ende laet alle menschen verwondert wesen:
Sulck een salich baersen repn en onghedlaent
Heest God betaent.

¶

**Non ex virili semine,
Sed mystico spiramine
Verbum Dei factum caro,
Fructusq; ventris floruit.**

**Aluus tumescit Virginis
Clastra pudoris permanent,
Vexilla virtutum micant,
Versatur in templo Deus.**

**Procedens de thalamo suo
Pudoris aula regia,
Geminæ gigas substantiæ
Alacris ut currat viam.**

**Egressus eius à Patre,
Regressus eius ad Patrem,
Excursus vñq; ad inferos,
Recursus ad sedem Dei.**

**Æqualis æterno Patri
Carnis trophæo accingere
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.**

**Præsepe iam fulget tuum,
Lumenq; nox spirat nouum,
Quod nulla nox interpolet
Fideq; iugi luceat.**

**Gloria tibi Domine
Qui natus es de Virgine
Cum Patre & sancto Spiritu
In sempiterna sæcula. Amen.**

Ad

Niet deur het mannelick saet te begorden/
Maer wt een gheestelick toe doen voort ghegroepe
Is dat crachtich woort Gods vleesch gheworden/
Ende de vrucht des lichaems gracelick bespoet
Die heeft gheblopt.

Dat lichame vā die zuyuer maecht wert; waer;
Die sloten der eerbaetheit blyuen in eene:
Nu blijcken die banieren der deuchden clae;
God die is in zynen tempel alleene
Salich en reene.

Voor commende deur zyn ordinantie
Wat de bruyloft camer die coninckiche zale
Wien keuse van tweederande substantie/
Om den wech te loopen voor ons al te male
Met blyden verhale.

Zynen wtganck is vanden Vader almachtich/
Ende totten Vaderen is zyn wederkeeren:
Zynen wtloop strect ter helle waert crachtich/
Zynen wederloop als eenen Heere der heeren
Raer Gods stoel vul eeran.

O glyp die ghelyck zyt den eeuwighen Vaderen/
Reemt an die victorie des vleeschs eerlame/
Versterct de menschelicheit te gadere/
En deur uwe macht de crancheit ombequame
Van onsen lichame.

✓ Crebbekin lietmen nu lustich blijcken/
Een nieuwe licht vanden hemelschen hooue/
Dat gheenen nacht verdypsterē can noch mynckē/
Raer gheduerich lichten sal voor blende en dooue
Deur een salich ghelooue.

Glorie zy u ghenadich Heere
Die van die revne maecht gheboren zyt/
Met God den Vader vul alder eere/
Ende den helighen Sheest ghebenedijt
In eeuwiger tijt.

Christe Redemptor gentium
De Patre Patris uice,
Solum ante principium
Natus ineffabiliter.

Tu lumen, tu splendor Patris,
Tu spes perennis omnium
Intende quas fundunt preces
Tui per orbem famuli.

Memento salutis author,
Quod nostri quondam corporis
Ex illibata Virgine
Nascendo formam sumpseris.

Hic præsens testatur dies
Currens per anni circulum,
Quod solus à sede Patris
Mundi salus adueneris.

Hunc cælum, terra, hunc mare,
Hunc omne quod in eis est
Authorem aduentus tui
Laudans exultat cantico.

Nos quoq; qui sancto tuo
Redemti sumus sanguine,
Ob diem Natalis tui
Himnum nouum concinimus.

*Ad laudes, editus ab erudito & facundissimo Poëta
Sedulio: qui claruit anno 435.*

A solis

Te matten tijdt op den seluen Kerstnacht.

DChriste der Heidenen verlosser vul minnen/
Den eenighen Zone des Vaders blyde/
Wt den Vadere alleene voor t'beghinnen
Jyt ghy gheboren/als de ghebenedyde/
Ten bequamen tyde.

Ghy schijnsel des Vaders/ghy zyt dat licht/
Eeuwiche hope van elcke creatuere/
Ansiet de bedynghe ende maectse ghelijcht/
Die tot u ghelykt is de weerkelt duere
Van u dienaers puere.

Goorspronck en voortganck van onse zalicheyt/
Weest ghedachtyt dat ghy zyt wt die zuuer maecht
Gheboren/en ontfaen hebt wt lyberalicheyt
De ghedaente van ons lichaē/dat ghy noch draecht/
Theeft u zoo behaecht.

Delen ieghenwoerdighen dach ende tijt
Die iaerlicx gaet ende wederomme keert/
Ghewicht dat ghy alleene ghecommen zyt
Vanden shoel des Vaders/weerdich gheeert/
Ons in duechden leert.

Hemele/erde/ende zee/tot desen/
Met alle dat besloten is in haer beuanck/
Int beghinsel van nye toecomste ghepielen
Verhueghen met eenen gheestelicken zanch
Gheduerich lanck.

Nop oock die met u helich dierbaer bloet/zoet
Verlost zyn van lyden ende verdriet/
Om den dach van uwer gheboorte goet/moet
Elck vreuchdelick zynghen met een helich bediet/
Een nieu gheestelick liet.

Te lauden , ghemaeckt vanden zeer gheleerdē man
ende Christelicken Poete Sedulius : Hy leefde
int iaer 435.

ASolis ortus cardine
Ad usq; terræ limitem
Christum canamus Principem
Natum Maria Virgine.

Beatus author sæculi
Seruile corpus induit,
Ut carne carnem liberans
Ne perderet quos condidit.

Castæ parentis viscera
Cælestis intrat gratia,
Venter puellæ baiulat
Secräta, quæ non nouerat.

Domus pudici pectoris
Templum repente fit Dei,
Intacta nesciens virum
Verbo concepit filium.

Enixa est puerpera
Quem Gabriel prædixerat,
Quem matris aluo gestiens
Clausus Ioannes senserat,

Fœno iacere pertulit,
Præsepe non abhorruit,
Paruoq; lacte pastus est,
Per quem nec ales esurit.

Gaudet chorus Cælestium
Et Angeli canunt Deo,
Palamq; fit pastoribus
Pastor creator omnium.

Allius

An daer men de Zonne snoighens siet rysen
 Tot daer zy t'sauonts wederomme onder gaet/
 Laet ons Christum den Prince louen en prysken/
 Gheboren van Maria dat maechdelick zaet
 Ons toeverlaet.

Dien schepper des weeralts t'onsen behoude
 Heeft een flauelick lichame anghegripen/
 Om dat hy deur t'vleesch/t'vleesch verlossen zoude/
 Sonder te laten in des viants nepen
 Die hy hadde gheschepen.

Die hemelsche gracie onghemieten
 Is int lichame van die heliche Moeder ghegaen
 Ende heeft ghedieghen alle die secreten
 Die zy van te voren deur des Ingheles vermaen
 Kriet en conste verstaen.

Thups van dat zypuer maechdelick herte
 Wert haestich den tempel Gods almachtich/
 Van gheenen man wetende/bewaert voor smerte/
 Met ootmoet deur twoort heeft zy ontfangē crach/
 Haren Zone warachtich. (tich)

Dese heliche Moeder zoete van roken
 Heeft ghebaert (zoo Gabriel voorleide) met vreucht
 Den welcken Joannes noch zynde beloken
 Gheuselt heeft in zyn moeders lichame verheucht
 Vul alder deucht.

Dat Kyndekint heeft op het hop gheleghen/
 Int crebbekint nam hy zyn verblyden/
 Met cleene melckint gheuoet en op ghecreghen/
 Deur wien oock de voghelkint in gheen tyden
 Hongher en lyden.

Die hemelsche gheestē makē vreucht en gheschal
 Om God glorie te zynghen elck vierich wacst/
 Dien helichen herdere schepper van al
 Wert die aerme herderkins schamel ende naect
 Kennelick ghemaect.

Alius, editus à christianis. poëta Aurelio Prudensio: qui floruit anno 382.

COrde natus ex parentis
Ante mundi exordium,
Alpha & O cognominatus
Ipse fons & clausula
Omnium quæ sunt, fuerunt,
Quæq; post futura sunt
Sæculorum sæculis.

O beatus partus ille,
Virgo cum puerpera
Edidit nostram salutem
Fœta sancto Spiritu,
Et puer redemptor orbis
Os sacratum protulit
Sæculorum sæculis.

Pſallat altitudo cæli,
Pſallant omnes Angeli,
Quicquid est virtutis vsquam
Pſallat in laudem Dei,
Nulla linguarum ſileſcat,
Vox & omnis confonet
Sæculorum sæculis.

Ecce quem Vates vetustis
Concinebant sæculis,
Quem Prophetarum fideles
Paginæ ſpoſonderant,

Emi-

Een andere ghemaect by den zeer gheleerden man

Aurelius Prudentius: Hy leefde int iær 382.

Hy die is wt therte des Vaders ghebooren

Als God vercoren/voor; weerelets begijnmen/

Alpha et O is hy ghenaemt alvooren/

Zyn diepe trezoren/vervullen alle zinnen:

Hy is die fonteyne ende een slot vul minnen/

Van alle zaken jent int besnyden/

Die waren ende zyn in elcr bekinnen/

Ende die oock gheschien zullen; zonder ontglyden

Ten eeuwighen tyden.

O dat baersen was zalich en anghename/

Want die maecht eerzame/als nieuwe Moeder eest

Heeft voort ghebrocht van haren lichame

Ons zalicheyt bequame/zonder eenich tempeest/

Zeere vruchtbarich vanden helighen Sheest;

En dien verlosser des weerelets deur druck en lyden

Heeft voort ghebrocht zynen helighen mont eest/

Om zynen Vader te ghelyeden

Ten eeuwighen tyden.

Wat nu den alder hoochsten hemel zynghe/

In menichden ontspynghe Ingelen en crachten/

Ten grooten louen Gods nu; zonderlynghe

Shenouchte by brynghe/tonghen ende ghedachte;

O ghy roupende stemmen wilt neerstich wachten/

Sheest nu ghelyupt/ende wilt verblyden/

Alle volcken/natiën/ende gheslachten

Vercondicht zynen los; zonder vermyden

Ten eeuwighen tyden.

Alsoo die Propheten van groter oude/

In menich vroude/dickwils voorseden/

Twelck by haer gheschriften goet van onthoude

Koch blijcken zoude/in vele steden/

Hoe hy vervullen zoude/in alle zyn leden/

Zonder een titelle des Wets ouer te schyden.

Eminent promissus olim,
Cuncta collaudent eum,
Sæculorum sæculis.

Te senes, & te iuuentus,
Parvulorum te chorus,
Turba matrum virginumq;;
Simplices puellulæ,
Voce concordes pudicis
Perstrepant concentibus,
Sæculorum sæculis.

Tibi Christe sit cum Patre
Hagioq; Pneumati,
Himnus, melos, laus perennis,
Gratiarum actio,
Honor, virtus, victoria,
Regnum æternaliter,
Sæculorum sæculis. Amen.

*Alius, editus à Fortunato Pictauiensium Episcopo.
Claruit sub Iustino iuniore 570.*

Agnoscat omne sæculum
Venisse vitæ præmium,
Post hostis asperi iugum
Apparuit redemptio.

Esaias quæ cecinit
Completa sunt in Virgine,
Annuntiauit Angelus,
Sanctus repleuit Spiritus.

Maria

Hu comt hy voorit blinckende vñ heyligheden/
God ende mensche/ om ons bevyden
Ten eeuwighen tyden.

Jonghers en ouders haer nu openbaren/
En t'reyne vergaren/van moeders en maeghden/
Endrachtelick nu uwen lof verclaren:
Wilt haer bewaren/die v opt behaeghden/
Die nu met een stemme als den onuersaeghden
Clouckelick en vast int ghelooune stryden:
Die opt onbeveest uwen lof ghewaeghden/
Louen v noch niet lofsanck zonder bevyden
Ten eeuwighen tyden.

O Christe/v zp met den hemelschen Vadere
Als beradere/met den heylighen Sheest accoort/
Loefsanck ende melodie te gadere:
Ghy zyt ons ontladere/naer v heyligh woort:
Hoochep ende pijs v eeuwich toebehoort/
Cere/cracht/victorie an alle zpden/
Een rycke/twelck gheduert eeuwich voorit en voorit
Moet v gheschieden/en altyts warden
Ten eeuwighen tyden.

Een andere ghemaect van Fortunatus, vvylent bishop van Potiers. Hy leefde 170.

Gheheele de weerelt bekenne vastelick
Dat ghecommen is des eeuwich leuens loon/
Haer dat zwaer iock des viancts lastelick
Is gheopenbaert die verlossinghe schoon
Vanden hemelschen throon.

Dat Elaias langhe heeft volgesproken/
Uslue is in die heylighe Maeght vuulbrocht:
Den Ingel die heeft die bodschap ontloken/
Den heylighen Sheest in haer deurzocht
Wyselick ghewrocht.

Ma

Maria ventre concipit
 Verbi fidelis semine,
 Quem totus non capit orbis
 Portant puellæ viscera.

Radix Iesse iam floruit,
 Et virga fructum edidit
 Fœcunda partum protulit,
 Et virgo mater permanet.

Præsepe poni pertulit
 Qui lucis author extitit.
 Cum Patre cœlos condidit,
 Sub matre pannos induit.

Legem dedit qui sæculo,
 Cuius decem Præcepta sunt,
 Dignando factus est homo
 Sub Legis esse vinculo.

Adam vetus quod polluit,
 Adam nouus hoc abluit:
 Tumens quod ille dejicit,
 Humillimus hic erigit.

Iam nata lux est & salus,
 Fugata nox, & victa mors:
 Venite gentes, credite,
 Deum Maria protulit.

*Prosa quæ ferijs Dominicæ Nativitatis decanta-
 tur ante Euangelium in sacrosancto sacrificio
 Missæ, edita à diuino mellifluoq. doctore, D. Ber-
 nardo. Clariæ anno 1336.*

Lxxii.

Maria ontfangt in haer maeghbelyke wonste
 Deur tsaet van dat heyligh Woordt ghetrouwte/
 Wie de heele werelt niet begrypen en conste/
 T'lichamen van die heyligh'e dochter en vrouwe
 Beslupt hem naewe.

De wortel van Jesse blopt ende verclaerst/
 Tiet de roe haer schoone vrucht voortbringt en
 diaeght:
 De vruchtharighe heeft nu haer vrucht ghebaerst/
 Die alder schoonste daer den dach op daeght
 Slijft reyne maeght.

In een cleen crebbekin hy begrepen/ leest/
 Den authour vanden hooghsten lichte gheweert:
 Die met den Vader den hemel ghelchepen/heeft/
 Van zijn moeder is hy in douckins ghedeert/
 Ende voort beleet. (vertelt)

Die den mensche de Wet gheghenen heeft ende
 Van wien de x. Sheboden commen ouerlant/
 Selue mensche verdende heeft hem ghestelt
 Als eenen dienare arm ende cranch
 Onder des Wets bedwanck.

Dat den ouden Adam belecht heeft als partpe/
 Den nieuen repnicht dat met voorspoedichept:
 Dat den oudē verwoorpē heeft deur zijn houerdpe/
 Dezen heuet opgherecht in ouervloedichept
 Deur zijn ootmoedichept.

Nu is ghebooren dat licht en die zalichept/
 De doot is verwonnen/ den nacht is verdreuen:
 Comt Heydenen/ gheloost nu met liberalichept/
 Maria heeft Godt ghebaerst int leuen/
 Haer lof wilt gheuen.

De prose, de welcke de heylige Kercke zinght de
 H.Kerstdaghen voor t'Eeuangeli bin de hooft-
 messe, ghemaect vanden heunichvloyende lee-
 rare S.Bernaert. Hy leefde int jaer 1136.

Lact

Lætabundus
Exultet fidelis chorus.
Alleluya.

Regem Regum
Intacte profudit thoros:
Res miranda.

Angelus consilij
Natus est de virgine,
Sol de stella.

Sol ocaſum nesciens,
Stella semper rutilans,
Semper clara.

Sicut sidus radium
Profert virgo filium:
Pari forma.

Neque sidus radio,
Neque mater filio
Fit corrupta.

Cedrus alta libani
Conformatur hysopo:
Valle nostra.

Verbum ens altissimi
Corporari passum est,
Carne sumpta.

Eſaias cecinit,
Synagoga meminit:
Nunquam tamen definit
Eſte cœca.

Si

Net ons met blyschap nu verhenghen
Los van alle scha/
Onzen gheloowighē choor; hijnt naer t'vermenighē/
Allelupa.

T'lichame van die onbevlechte maecht
Srochte voort en ontfijnc
Den Conijnck der conijnghen/die elck behaecht/
Een wonderlick dijnck.

Den Inghele des raets van God vercoren
Vermaert zeer verre/
Die is selue vander maecht gheboren/
De Zonne vande sterre.

De Zonne wiens claerheit ons ommerijnt
**Z
De Sterre die althys/claer lustich blijnt
Gheduerlich lanck.**

Zoo de Zonne voort te bruyghen is ghewuene
Haer vierighe raven/
Alsoo behint de maecht voort haren Ziene
Om ons verfrapen.

Ghelyck dat de Zonne an t'firmament
Van huer raye perfect/
Zoo en is oock de maecht van hueren Zone jent
Gheensins beulect.

Den hooghen Cederboom van Libanus virtue
Los van ghelschriete
Is cleene gheworden als y索ie crupt
In onse valeye.

Dat woort vanden alder hoochsten diwynne
Saf hem tonsen wensche
Om lichamelick becleet te zyne
Net onsen mensche.

Elaias die heeft ghelonghen int hoghe/
Ende dit heeft bekent
Die onghehoorsame Synagoghe/
Nochtaer slyfse blent.

Jt.

Si non fuis vatibus,
Credat vel gentilibus
Sibyllinis versibus
Hæc prædicta.

Infelix propera
Crede vel vetera,
Cur damnaberis
Gens misera.

Quem docet litera,
Natum confidera,
Ipsum genuit
Puerpera. Amen.

Collecta, sive oratio dies Nativitatis.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut nos
 Vnigeniti tui noua per carnem nativitas liberet,
 quos sub peccati iugo vetusta seruitus tenet.

*Hymnus de sanctis Innocentibus, auctore
 Aurelio Prudentio.*

SAluete flores Martyrum,
Quos lucis ipso in limine
 Christi insecutor sustulit
 Ceu turbo nascentes rosas.

Vos prima Christi victima
 Grex immolatorum tener,
 Aram ante ipsam simplices
 Palma & coronis luditis,

Au-

Jij datse haer Prophete niet ghelooue en wille
 Haer woorden ontloken/
 Datse gheloooue die heydensche Hibillen
 Wiet hebben voorsproken.

Ongheluckighe natie haest u/ghehoest
 Dese oude zaken.
 Waeromme zal u anders dan deur u quaet hoest
 Het verdommen ghenaken.

Dat hy ghebooren is/wilt bemerken/
 Wat schrifture verclaerst:
 Jij heest hem bouen alle crachtighe wercken
 Nieuwelicx ghebaerst.

De collectie, of de oratie vande gheboorte.

Tereleent ons almoghende God/dat de nieuwe
 vleeschelycke gheboorte van uwen eenighen Zone
 verlosse / de welche die oude slauernie houdt onder
 r'iock der zonden/ deur de zeflsten Iesum Christum
 uwen Zone onsen Heere. Amen.

De himne van de onnosel kijnderkins ghemaecte
 van Aurelius Prudentius.

G'hegroot zijt bloesemen der martelaren/
 Die den wreeden tyrant tylick heeft gheplukte
 Doen hem cleuen begonste te openbaren/
 Ghelyck een stercken wint alst qualick ghelucht
 De roose verdruct.

Shy zijt die eerste offerande Christi onverveelt
 Shy cleyn teer cuddekin niet om verschooonen/
 Die voor den offer outaer zeer blydelick speelt
 Met die palme tacken ende met die croonen
 In die hemelsche throonen.

D

Dicit

**Audit tyrannus anxius
Adesse Regum Principem,
Exclamat amens nuntio,
Ferrum satelles arripe.**

**Mas omnis infans occidat:
Scrutare nutricum sinus,
Fraus ne qua furtim subtrahat
Prolem virilis indolis.**

**Transfigit ergo carnifex
Mucrone districto furens
Effusa nuper corpora,
Animasq; rimatur nouas.**

**O barbarum spectaculum,
Vix interemtor inuenit
Locum minutis artibus
Quo plaga descendat patens.**

**Quid profuit tantum nefas?
Inter coeni sanguinis
Fluenta, solus integer
Impunè Christus tollitur.**

**Sit Trinitati gloria,
Virtus, honor, victoria
Quæ dat coronam testibus
Per sæculorum sacula. Amen.**

**Elegantissimum canticum. Te Deum laudamus,
cuius usus in Ecclesia Dominicis diebus, & so-
lennibus festis in fine matutinarum, tempore
etiam publicæ congratulationis ob adeptam vi-
ctoriam**

Den tyrant die hooiende hy was henreest
 Dat den Prince der Conynghen quam en was be-
 Hooiende de mare met eenen dullē gheest/ (gheert
 Zoo heeft hy gheroupen boos ende onweert/
 Shy rypten neemt dat zweet.

Woot alle knapeliche kijnderen ter plecke/
 Onderzout die schooten van die voetier wypuen
 Dat gheen bedroch heymelijck en bedecke
 Om eenich knapelick kynt te blyuen/
 Maer wiltse al onthypuen.

Den dullen tyrant veruult met blamen/
 Met zyn bloot zweet wreest int begorden/
 Deurstack hy die nieuwe gheboren lichamen
 Die nieuwelijcx leuende zyn gheworden/
 En gheheel vertorden.

O wreet spectakel vul grooter oneere
 Den oordeneare en heeft om hem te wieken
 Qualick plaetsle gheuonden in die ledekins teerg
 De welche hy met zyn snoode ghebreken
 Doudre gaen deursteken.

Wat profyt zoo heeft hy commen vergaren
 Int bloetsturten van die kijnderkins onderdaen/
 Die van Jesus Christus oude waren:
 Want hy ist alleene ongheschent ontgaen/
 Niet en car hem schaen.

Met Glorie die heliche godth; dryvuldich/leest/
 Cracht/ eere ende victorie mede/
 Die zyn ghetuyghen de croone ghehuldich/gheest
 Vander ewichheit totter ewichede
 In die hoochste stede.

Dat schoon gheestelijck liedekin . Te Deum lauda-
 mus,t'vvelcke de Heliche Kercke zinght op Zō.
 daghen ende alle hoochtyden naer de matten.

Oock in ghemeyne blyschap om victorie , of de

D y **g** **helijske**

ctoriam, vel similem aliquam causam, editum
(ut fertur) à p̄fstantiss. viris Ambroſio &
Augustino, dignū planētā preclaris authorib.

T E Deum laudamus: te Dominum cōfitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, tibi cæli & vniuersæ potes-
tates,

Tibi Cherubin & Seraphin incessabili voce
proclamat:

Sanctus, Sanctus, Sanctus.

Dominus Deus Sabbaoth.

Pleni sunt cæli & terra maiestatis gloria tua.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbē terrarū sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ maiestatis:

Venerandum tuum verum & vnicum Filium:

Sanctum quoq; paraclytum Spiritum.

Tu Rex gloriae Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non
horruisti Virginis vterum.

Tu deuicto mortis aculeo, aperuisti credētibus

regna

ghelijcke cause: Ghemaect by S.Ambrosius ende
S.Augustinus.

Met een gheestelijcke blyschap naer u ghebod
O onzen Vadere vul alder eere
Zoo louen en verheffen wþ u voor God/
Ende wþ helpden u met vreuchden zeere
Voor onzen Heere.

Dat eerderijcke met alle gheslachten
Eert u ons ewich Vadere ghewillich:
Die Ingelen/hemelen/en alle crachten:
Die Cherubynen roupen alijt onstillich:
Heplich/Heplich/Heplich.

Heere God der heycrachtē vul groter meerde/
Ons leuen/ons troost/en ons victorie/
Den hooghen hemele en die wyde eerde/
Die zyn veruult met zoeter memorie
Van uwer glorie.

W loeft ende prijst hier onghemeten
Dat eerlijck collegie des Apostels vergaren/
Dat pyleijck ghetal van die Propheten/
Ende dat witte heycracht der Martelaren
Wien los verclaren.

Quer al helijt u die helijche Kerche eendaechtich/
Vadere vā onmetelycke heerlichept zynde vā eest/
Wien weerdighen Zone ewich warachtich/
Gock den zoeten vertroostere/voor die zyn beureest
Den helijgen Gheest.

Christe ghy zyt den Consynck der glorien deuoot
Den ewichghē Zone/die dē Vadere wel behaecht:
Ghy om dē mensche te verlossen vander doot/
En hebt tichaem niet gheureest noch ooc beclaecht
Van die helijche Maecht. (wicx)

Ghy hebt deur t' verwinnē vand doot zeer feeu
Open ghedogen voor u ghevochtige wyde.

Dij

Dat

regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

**Te ergo quæsumus famulis tuis subueni: quos
 precioso sanguine redemisti.**

Æterna fac cū sanctis tuis in gloria numerari.

**Saluum fac populum tuum Domine, & bene-
dic hæreditati tuae.**

Et rege eos, & extolle illos usq; in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

**Et laudamus nomen tuum in sæculum, & in
 sæculum sæculi.**

**Dignare Domine die isto sine peccato nos cu-
 stodire.**

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

**Fiat misericordia tua Domine super nos, quæ-
 admodum sperauimus in te.**

**In te Domine speravi, non confundar in æter-
 num.**

**Hymnus die festo Epiphaniae Domini ad vespe-
 ras. Anthonius Sedulius.**

Hofst

Dat costelijck r'cke der hemelen eeuwiche/
Ku zyt ghp in des Vaders glorie blyde
Aen Gods rechter zyde.

Ghp die gheloost zyt deur u verwinnen
Toecomende rechttere rechtueerdich en goet/
Wp bidden helpt u dienaers wt minnen/
Die ghp verlost hebt deur de liefde zoet
Met u dierbaer bloet.

Doet dat zp met u helighen eerzame
Moghen gheloont wesen vry van bederue
Met die eeuwiche glorie in uwer name:
Heere maeckt dat u volck zalichept verwerue/
En ghebenedijt u erue.

Aegiertse/verheftse/in eeuwighen tyden/
O ghenadich God/in die opperste vrede:
Alle daghen wp u ghebenedyden/
Ende p'ssen uwen name vander eeuwichept mede/
Tot inder eeuwichede.

Schweerdicht u Heere helich van gronde/
Goeden vertroostere vanden aermen
Ons dezen dach te bewaren van zonde/
Onfermt u onzer en anhoort ons caermen
Heere wilt ons ontsaermen.

O goede Vader/O goddelijck ingien/
Wt wien dat alle bermhertichept daut/
Laet u ghenadichept ouer ons gheschien/
Schelyck dat wp met een hope vast ongheslaut
In u hebben betrout.

Heere in u heb'ick ghestelt myn hope/
My stercke/myn vaste toevlucht zoot welbetaet/
Ick bidde u hertelijck met vierighe nope/
En laet my inder eeuwichept niet gheblaemt/
Noch wesen beschaemt.

De himne te vespere, op den feestelijck dach der o-
penbaringhe Christi, ghezeyst Derthiendaghe.

D uit **G**oode

HOstis Herodes impie,
Christum venisse quid times?
Non arripit mortalia,
Qui regna dat cælestia.

Ibant Magi quam viderant
Stellam sequentes præuiam,
Lumen requirunt lumine,
Deum fatentur munere.

Lauachra puri gurgitis
Cælestis Agnus attigit,
Peccata quæ non detulit
Nos abluendo sustulit.

Nouum genus potentiaz,
Aquæ rubescunt hydriaz:
Vinumq; iussa fundere,
Mutauit vnda originem.

Eodem die ad landes, Incerti auctoræ.

A Patre Vnigenitus
Ad nos venit per Virginem,
Baptisma cruce consecrans
Cunctos fideles generans.

De cælo celsus prodijt,
Excepit formam hominis,
Facturam morte redimens
Gaudia vitæ largiens.

Hoc te Redemptor quæsuijus,
Illabere propitius.

De goddelick Conijnck Herodes versteent,
Hoe comt dat ghy Christus comste versmaet?
Hem die de hemelsche rijken verleent/
En gheensins en zout noch hem en verlaet
Op eertschen staet?

Die Wysse zyn ghevolcht die voorgaende sterre/
Sy zouden licht met licht wijs van verstande/
Wierich verzaemt wt vremde landen verre/
God den Heere belydende deur haer offerande/
In zyn liefde elck brande,

T'lammekin heeft het doopsel gheuonden
Int zalich water met blyden ghedochte/
Ende ons ghewasschen van onse zonden/
Wie hy hier ter werelt niet mede en brochte/
Noch gheensins en zochte.

Wilt een nieuwe maniere vā cracht anschauue/
Hoe dwater der crupcken met reynen coluere
Soort wert ghemaect/deur zyn macht vul trauwen/
Ende dat zelue water heeft verandert/duere
Zyn eighen natuere,

Te lauden.

Den eenighen Zone des Vaders int wesen
Comt tot ons deur die zypuer maecht alleene/
Die cdoopsel helich maect deur zyn crups gepresen/
Sy dien alle gheloowiche voorbijghende reene/
En anders gheene.

Wt den hemele is dē opperste Heere ghecomen/
Om ons menscheliche ghedaente te aancleuen:
En om zyn maeslele te perlossen van t'eeuwich ver-
dommen/

Ende deur zyn doot die blyscap vā t'eeuwich leuen
Den rechtveerdighen te gheuen.

O dat bidden wy u verlosser bequame/
Dat ghy goedertierelick in ons wilt dalen:
Ende verleent doch onse zinnen al clame

Dy **C**en

Claramq; nostris sensibus
Lumen præbe fidelibus.

Mane nobiscum Domine,
Noctem obscuram remoue,
Omne delictum ablue,
Piam medelam tribue.

Quem iam venisse nouimus,
Redire item credimus,
Sub sceptro tuo inclyto
Tuum defende populum.

Oratio diei.

Deus qui hodierna die Vnigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti, concede propitius, vt qui iam te ex fide cognouimus, vsq; ad contemplandam speciem tuæ celstitudinis perducamur. Amen.

Himni quorum usus in Ecclesia Dominicis & singulis diebus ad septem horas canonicas.

Hymnus Dominicis diebus ad matutinas, editus à Dino Gregorio Magno. Clariuit

anno 594.

NOCTE surgentes vigilemus omnes,
Semper in psalmis meditemur, atq;
Nisibus totis Domino canamus
Dulciter himnos.

Vt pio Regi pariter canentes
Cum suis sanctis mereamur aulam
Ingredi celi, simul & beatam
Ducere vitam.

Praefet

Een claeer nieuwre licht/om ons dypster palen
Sterck te deurstralen.

Nieuwe Heere wilt doch met ons blyuen/
Ende veriaecht dien dypster nacht vul ppne:
Wilt doch alle zonden van ons dypuen/
Ende gheeft ons gracieelike medycne
O God dypne.

Wp weten dat hy ghecommen is claeerblijcke/
En dat hy weder keeren zal vermaert
Onder uwen glorieusen schepter rijcke:
Dit gheloouende o God harmhertighen aert
Doch u volck bewaert.

De oratie vanden heylighen Dach.

God die als heden uwen eenighen Zone hebt
gheopenbaert de Heypdenen/ deur t'leeden van een-
der Sterre/verleent ons ghenadelijck/dat wp die u
kennē deur tghloooue/ moghen gheleet worden om
te anschauwene de ghedaete van u hoochte. Amē.

De himmen, devvolcke de Heliche Kercke leest op de
heylige Zondaghen ende alle daghe te zeuen
ghetyden.

De himne Zondaechs te matten, ghemaeckt van S.
Gregorius. Hy leefde. 5 9 4.

Ieder nacht opstaende laet ons waken/
Altijts ons occuperen feestelijck
Met Psalmen en goddelicke zaken/
God zynghende zoete himmen gheestelick/
Elck smake dit keestelick.

Op dat wp zynghende recht ende goetwillich
Den goedertieren Conijnc liberalich
Met alle zyn lieue vrienden hillich/
Moghen gaen int eeuwigh rijke lopalich/
Met een leuen zalich.

Dat

Praestet hoc nobis Deitas beatà
 Patris ac Nati, pariterq; sancti
 Spiritus, cuius reboat in omni
 Gloria mundo. Amen.

Ad laudes.

Ecce iam noctis tenuatur vmbra,
 Lucis aurora rutilans choruscat,
 Nisibus totis rogitemus omnes
 Cunctipotentem.

Vt Deus noster miseratus omnem
 Pellat languorem, tribuat salutem,
 Donet & nobis pietate Patris
 Regna polorum.

Praestet hoc nobis &c.

Ad primas. Author D. Ambrofius.

Iam lucis orto sidere
 Deum precemur supplices:
 Vt in diurnis actibus
 Nos seruet à nocentibus.

Linguam refrenans temperet,
 Ne litis horror insonet,
 Visum fouendo contegat,
 Ne vanitates hauriat.

Sint pura cordis intima,
 Absistat & recordia,
 Carnis terat superbiam
 Potus cibiq; parcitas

Vt

38

Wat wil ons die zalighe Godheyt verleenen
Van den Vader/ den Zoon/ den helighen Gheest;
Wiens groote glorie niet om verreuen.
Haer ghelycht gheest over de weereit meest/
Laetst ende eest.

Te lauden.

Siet nu vermindert de schaduwne vander nacht/
De dach sterre begint te blynnen zeere:
Laet ons met neersticheyt en wterste macht
Anbidden den almoghenden Heere
Vul alder eere.

Wat hy ons ontferme met alder zoetheyt/
En dat alle quellijnghe van ons wycke/
Ons ghelsontheyt zende/deur des Vaders goetheyt/
Ende ons verleene alle ghelycke
Der hemelen rijcke.

Te priemen, ghemaectt van S. Ambrosius.

Maer dat nu de dach sterre is gheresen
Laet ons God bidden met reynen behaghe/
Dat hy ons van hinder wil ghenesen
In al onse wercken/bin desen daghe/
En van alle plaghe.

Maer dat hy ons tonghe zoo bedwijnghe/
Datmen t'ghelupt van gheen ghekyf en hoore:
En een dechsel ouer ons ghesichte bringhe/
Dat het gheen ydelhert en scheppre ofte oorboore/
Noch hem en verstoore.

Maect zupuer u herte int diepste binnen/
Maect dat van u vlie zotticheyt dwaes:
Laet soberheyt van spysle ende dranck verwinnen
Die wulpscheyt van dat vleeschelick solaes/
Of sulck zondich aes.

Op

Vt quum dies abscesserit,
Noctemq; sors reduxerit:
Mundi per abstinentiam
Ipsi canamus gloriam.

Deo Patri sit gloria,
Eiusq; soli Filio,
Cum Spiritu paraclyto
In sempiterna sæcula.

Duae orationes Ecclesie post primas.

Domine Deus omnipotens, qui nos ad principium huius diei peruenire fecisti, tua nos salua virtute: vt in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam iustitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigatur cogitationes & opera. Per Dominum nostrum Iesum Christum &c.

Alia.

In hac hora huius diei tua nos Domine reple misericordia, vt per totum diem exultantes, in tuis laudibus iugiter delectemur. Per Dominum nostrum Iesum Christum &c.

Ad tertias. Author est Ambrosius.

Nunc sancte nobis Spiritus
Vnum Patri cum Filio,
Dignare promptus ingeri
Nostro refusus pectori.

Os, lingua, mens, sensus, vigor,
Confessionem personent:
Flammescat igne charitas,
Accendat ardor proximos.

Praesta

Op dat wyp als den dach wert vergaen/
 Ende ons des nachts keer; al ommerijnghen/
 In zynuerheyt deur abstinentie staen/
 Hem moghen glorie ende prijs toe zynghen
 Door alle dynghen.

Sod den Vader; op glorie ende prijs/
 En zynen eenighen Zone deur zyn lyden/
 Met den heilichen Sheest dien vertrooster wiss/
 Diet al bewaren can ende verblyden
 In alle tyden.

Tvvec oratié vāde heliche Kercke, naer priemē tijde.

Heere God almachtich, die ons hebt doen com-
 men tot den beghinsele van desen daghe/maect ons
 zalich deur u moghenthēpt/ dat wyp ten desen daghe
 ons niet en keere tot eenighe zonde/maer gheest dat
 onze woorden alchits wt ghelycken werden om te
 doene u rechtuerdicheyt: ende dat oock daer toe be-
 weecht werden al ons ghepeynsen/ ende wercken.
 Deur onsen Heere Jelum Christum.

Een andere.

Heere ter deser huere vanden daghe / vernult
 ons met uwe onfermheiticheyt: op dat wyp al den
 dach deure verhueghende/ ghestadelijc een behaghē
 moghen hebben in u te louen. Deur Christum etc.

Te tiercen.

O helighen Sheest die daer vereenicht zyt
 Met God den hemelschen Vader vul eeran/
 Ende met God den Zone ghebenedijt/
 Sheweerdicht u te comen in ons herte om leeren/
 O Heere der heeren.

Op dat mont/tonghe/ziele/crachten/en zinnen
 W moghen belyden en glorie spreken/
 Laet de liefde glopen alzoo van binnen
 Dat den brant onsen naesten zonder ghebreken
 Och mach onsteken,

Vgloent

Praesta Pater piissime,
Patriq; compar Vnica,
Cum Spiritu paraclyto,
Et nuuc,&c in perpetuum.

Ad sextas. Author D. Ambrosius.

Rector potens, verax Deus,
Qui temperas rerum vices,
Splendore mane instruis,
Et ignibus meridiem.

Extingue flamas litium,
Aufer calorem noxium,
Confer salutem corporum,
Veramq; pacem cordium.

Ad nonas. Author D. Ambrosius.

Rerum Deus tenax vigor,
Immotus in te permanens,
Lucis diurnæ tempora
Successibus determinans.

Largire clarum vespera,
Quò vita nusquam decidat,
Sed præmium mortis sacræ
Perennis infet gloria.

Ad vesperas. Editus à D. Gregorio Magno.

Lucus Creator optime,
Lucem dierum proferens,
Primordijs lucis nouæ
Mundi parans originem.

Qui

Verleent ons dat o Vader ghenadich/
Ende ghy die een zyt met den Vadere/
Ende met den heilichen Scheest ghestatich/
Diet al vertroost als ionstich beradere
Ons menschen te gadere.

Te sexten.

Machtich regierder/warachich God/
Die ordineert en beschickt met goeder maniere
Die veranderlynghe der zaken deur u ghebod/
Den morghenstont verchiert met schynsel diere/
En den middach met viere.

Doet wt die vlammen des blyuens val blame:
Weert van ons alle boole hittighe pechten/
Verleent ons ghelsonthept inden lichame:
Ende daer naer warachighen paps der herten:
Lost ons van smerten.

Te noenen.

God die alle zaken doet behlyuen
Onder uwe moghende hant zöder verschickē/
En in wien alle zaken onverandert blyuen/
De tyden des daechs in diuersche sticken
Cont ghy beschicken.

Wilt ons een lustighen auontstont verleenen/
Op dat het leuen ons nieuwers en bezwycke;
Maer dat ons by blyue zonder vercleenen/
Den loon van een heiliche doot al ghelycke/
Dats dat eeuwiche rijke.

Te vesperen.

Alder besten schepper des lichts bepeereelt/
Ghy die voort bryngt het licht der daghe gepaect
Sereedende den oorspronck vander weerelt
Met een nieuwe licht/ twelc blynckende raeft/
Ende elcken verfraeft.

E

Ghy

Qui mane iunctum vesperi
Diem vocari præcipis,
Tetrum chaos illabitur,
Audi preces cum fletibus.

Nè mens grauata crimine
Vitæ sit exul munere
Dum nil petenne cogitat,
Seseq; culpis illigat.

Cælorum pulset intimum,
Vitale tollat noxium,
Vitemus omne noxium.
Purgemus omne pessimum.

Ad completorium, incerti auctoris.

TE lucis ante terminum
Rerum creator poscimus,
Vt solita clementia
Sis præsul ac custodia.

Procul recedant somnia,
Et noctium phantasmata:
Hos temq; nostrum comprime
Ne polluantnr corpora.

Alius de Dominica die, editus à D. Gregorio.

PRIMO dierum omnium
Quo mundus extat conditus:
Vel quo resurgens conditor,
Nos morte victa liberat.

Pulsus

44

Op die betteelt als eenen diet al vermach/
Dat den moighen ende den auontstont mede
Shenaent; al wesen den lustighen dach:
Daer naer volcht den nacht/ O God van der vrede/
Slaet gae t'onsen ghebede.

Op dat de ziele met zonde omme gheryncke
Niet vervreint en zp van die eeuwighe paden
Als zp gheen eeuwighe zaken ouer en dynckt/
Daer altyts verwerret en belast uul schaden
In nieuwe misdaden.

Wat onse ziele mach zoticken weerdich om louen
Wat rjcke der hemelen/daer costelijck chiraet is/
Ende vererghen den eeuwighen loon daer bouen/
Laet ons schuwen dat hinderlick opstinaet is/
En zuieren al dat quaet is.

Te complien.

Wij bidden u schepper van alle zaken/
Eer die Zonne trect naer haer ondervaren/
Naer uwé eenparighe ghenade wj haken/
Weest ons ouertoender in allen laren
Om ons te bewaren.

Laet verre van ons wesen in alle dijnghen
Inde nacht/driomen ende fantasien/
Ende wilt onsen vianc akoo bedwijnghen/
Dat ons lichame niet besmeit en zp by dien
Met eenich onrepn gheschien.

Een andere vande Zondach.

Ieden dach die onder t'ghetal der daghen
Den eersten gheworden is/als God den Heere
De weerelt gheschepen heeft naer zjn behaghen:
Inde welcken hy ghestorue is vul wonde en flaghe/
Verresen om ons te verlossen met groter ere
Van des doots verzeere.

Puluis procūl torporibus
 Surgamus omnes ocyus,
 Et nocte quazramus pium,
 Sicut Prophetam nouimus.

Nostras preces vt audiat,
 Suamq; dexteram porrigat,
 Et expiatos sordibus
 Reddat polorum sedibus.

Vt quiq; sacratissimo
 Huius diei tempore
 Horis quietis psallimus,
 Donis beatos muneret.

Iam nunc paterna claritas,
 Te postulamus affatim:
 Absit libido sordidans,
 Omnisq; actus noxius.

Ne fœda sit vel lubrica
 Compago nostri corporis,
 Per quod Auerni ignibus
 Ipsi crememur acrius.

Ob hoc Redemptor quæsumus,
 Ut probra nostra diluas:
 Vix perennis commoda
 Nobis benigne conferas.

Quod

Laet ons snel opstaen wt die zondighe houcken/
 Ende alle traecheft van ons weer en mede/
 Drouch inder middernacht met een verclouchen
 Laet ons den goedertieren Heere zoucken/
 Shelyck den helighen Prophete David dede/
 Met repnen ghebede.

Op dat hy onse bedijnghe wil anhoren/
 En met zijn rechter hant onsen druck verselen/
 Op dat als hy ons van zonden alvoeren
 Sal hebben gheruert als zijn volck werveroer/
 Ons ter blyschap stiere van die hemelsche stoelen
 Om vreucht gheuoelen.

Wy bidden hem oock met een vierich bewysen/
 Dat hy ons met zalighe ghiften wil beschijncken/
 Wy die inder nacht hem gherustelick prysen/
 En hier bonen den tijt van zijn verrysen
 Deuotelic mediteren ende ghedijncken/
 Zonder vermyncken.

O Vaderlicke claeरheft hooghe ghebleken/
 Wy bidden u hertelick wilt ons anmercken:
 Nejmicht ons van alle vleesscheliche ghebreken/
 Ende deur uwe ghenade niet oim vulsprieken
 Raect ons vry van alle zondighe wercken/
 Ter deucht wilt ons stercken.

Op dat in ons lichame de goede maniere
 Voor u met den vleesschelicken sypne
 Niet besmeurt en sy/bp den welcken wy diere
 Verdienien zouden met den helschen viere
 Straffelic met een onhendeliche pyne
 Shepuniert te spyne.

Vaer omme biddē wy met eē opechtich meene/
 Ons alder verlosser wt druck en lyden/
 Wilt van ons alle zonden vercleenen/
 Ende ons goedertierelick verleenen
 Vaer dese cranche en vergangheliche tyden
 Dat ewich verblyden.

**Quod carnis actu exules,
Effecti ipsi calibes:
Ut præstolamur cernui,
Melos canamus gloria.**

**Præsta Pater piissime,
Patriq; compar Vnica,
Cum Spiritu Paraclyto
Regnans per omne sæculum,**

Tres orationes Dominicales.

Deus qui errantibus ut in viam possint redire iustitiae veritatis tuae lumen ostendis: da cunctis qui Christiana professione cœsentur, & illa responde quæ huic inimica sunt nomini, & ea quæ sunt apta sectari. Per Dominum nostrum, &c.

Aliq.

Deus qui fidelium mentes vnius efficis voluntatis, da populis tuis id amare quod præcipis, id desiderare quod promittis: ut inter mundanas varietates ibi nostra fixa sint corda, vbi vera sunt gaudia. Per Dominum nostrum Iesum, &c.

Tertia.

Protector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum, multiplica super nos misericordiam tuâ, ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus aeterna. Per Dominum nostrum, &c.

Hymnus

Op dat wyls van alle vleescheliche hopen
 Een eerelick ghebonden leuen vulbijnghen:
 Twelck wyl ootmoedich begheeren en hopen:
 Ende verwachten daer bouen te zyne gheropen/
 Om het zoete liedecken der glorien te zynghen
 Den God van alle dijnghen.

Verleent ons dat/o goeden Padere/
 Die met den wysen Zone vulmaect zyt eene/
 Ende met den helighen Sheest te gadere
 Den vertrouster ende goeden beradere/
 Eenen God regneert inder ewicheyt ghemeene
 Zonder af te scheene.

Drie oratien vande H. Zondaghen.

God die toocht t'licht van uwer waerheyt / alle
 dolende menschen/datse moghen commen ten rech-
 ten weghe/verleent al die blyden uwen name/ dat-
 se moghen versmaen al dat u contrarie is / ende in-
 volghen alle zaken die u bequame zyn.

Een andere.

God die de herten der gheloouighe maeckt van
 eenen wille/gheest u volck te beminnen/dat ghy bes-
 ueelt/ te begheeren dat ghy belooft / op dat tusschen
 al dese onghestadicheyt van desen leuene / wyl daer
 moghen gheveld wesen met onser herten / daer die
 warachtighe blyschap is.

De derde.

O God beschermer van alle de ghene die op u
 betraumen zonder wie dat gheen heylicheyt noch
 vromicheyt en is/wilt ouer ons vermenighen u ont-
 fermherticheyt/ dat wyl deur u als onsen Leetsman
 ende regierder alzoo moghen passeren deur dit ty-
 delick goet / dat wyl dat ewighe niet en verliesen.
 Deur onsen Heere Jesum etc.

C. lxxij

De him;

*Hymnus feria secunda ad matutinam,
incerti casuaris.*

Somno refectis artibus
Spreto cubili surgimus:
Nobis Pater canentibus
Adeffe te deposcimus.

Te linga primum concinar,
Te mentis ardor ambiat;
Ut aetuum sequentium
Tu sancte sis exordium.

Cedant tenebrae lumini,
Et nox diurno fideri:
Ut culpa quam nox intulit,
Lucis labascat munere.

Precamur ijdem supplices,
Noxas vt omnes amputes:
Et ore te canentium
Lauderis in perpetuum.

Ad laudes.

Splendor Paternae gloriae,
De luce lucem proferens:
Lux lucis, & fons luminis,
Dies diem illuminans.

Verusq; Sol illabere,
Micans nitore perpeti:
Iubarq; sancti Spiritus
Infunde nostris sensibus.

Votis vocemus te Patrem,
Patrem perennis gloriae,
Patrem potentis gratiae,

Cul-

De himme Smaendaechstomatten.

Naer dat opse ledien deur den slaep zijn verzoet/
Zoo zyn wyp vanden slaep meder op ghestaen:
O Vader wyp begheeren met groter ootmoet/
Zyt ons altyts by/en wilt ons niet afgaen/
Wilt van ons lof ontfaen.

Dat de tonghe u loue met een beminsele/
En des herten viericheyt u begheere te mercken/
Dat ghy muecht wesen het beghinsele
Van alle naerwolghende goede ghewercken/
Om deucht te verstercken.

Dat nu de dypsterheyt plaetsse make t'licht/
Dat den nacht ooc rypme/ laet de dach anschauwe/
Op dat de zonde die de nacht heeft inghesticht
Deur de gaue van t'heilich licht nul traumer
Sheheel mach verlaumen.

Wij bidden u ootmoedelick/o Heere/
Dat ghy al onse zonden wilt af syden/
Dat ghy gheprelen muecht wesen met groter ere/
Van alle mondien/de ghene die u helpden
Ter eeuwigher tyden.

Te lauden.

Claer schijnsel vanden vaderliche thonne/
Voorbijnghende t'licht vanden lichte repne/
Licht des lichts blijnckende zeer schoone/
Dach die den dach oock verlicht allepne/
En des lichts fontepne.

O schoone blijnckende Zonne warachtich/
Naet een eeuwiche licht wist in ons dalen:
Wilt sturten in onsen zinnen eendiachich
Het schijnsel van des heilichs Sheests deurstralen/
Van wien wyp troost halen.

Laet ons met begheertē u heate Vader genadich/
Vader der glorie/wilt ons by blyuen/
Vader van vrome gracie ghestadich/

51
Culpam relegate lubricam.

Confirmat actus strenuos,
Dentem retundat inuidi:
Casus secundet asperos,
Donet gerendi gratiam.

Mentem gubernet & regat,
Casto, fideli corpore:
Fides calore ferueat,
Fraudis venena nesciat.

Christusq; nobis sit cibus,
Potusq; noster sit fides,
Latibibamus sobriam
Ebrietatem Spiritus.

Lætus dies hic transeat,
Pudor sit ut diluculum,
Fides velut meridies,
Crepusculum mens nesciat.

Aurora cursus prouehit,
Aurora totus prodeat,
In Patre totus Filius,
Et totus in Verbo Pater.

Feria tertia ad matutinam.

Consors paterni luminis,
Lux ipse lucis & dies,
Noctem canendo rumpimus,
Assiste postulantibus.

Aufer

Die de wulpsche zonde en zulck bekynen
Cont van ons dypuen.

Dat hy onsen wercken wille verstercken/
En bieken den tant vanden wpdighen viant;
Ons bitter ghemoeten oock wil verzoeten/
Ons gracie verleenen om lyden constant/
Sheelt ons de hant.

Dat hy onse ziele zoo regiere
Met een zuuer lichame/alsoo dat behoort/
Dat t'ghelooue onsteken zy met der liefden viere/
En van gheen senijn des bedrochs/of zulck discoort
En mach weten voorit.

Dat Christus wesen mach onse spyse/
En t'gheloone onsen gheestelicken dranck/
D'selue dijnckende met blyden adupsie/
Veruult moghen wesen ons leuen lanck
Met een gheestelick beuanck.

Vaet desen dach met blyschap deurlyden/
Dat zuuerhept zy als den morghenstont/
Dat t'ghelooue als den middach mach verblyden/
Datter gheen auontstont ouer onse ziele ghezonc
En valle deurwont.

Ghelyck den dagheraet zynnen loop versnelt/
Dat den dagheraet Christus nu oock voortcomme/
Inden Vader is heel den Zone ghestelt/
En int Woort is den Vader wederomme
Als een gheheele somme.

Dicendaech's te matten.

Ghy die t'licht met uwen goeden Vader/zijt/
Licht vanden lichte en oock den claren/dach/
Met lofzanc makken op de nacht te gader/quyc/
Op dat uwen bystant hem bewaren/mach
Die int bezwaren/lach.

Die

Aufer tenebras mentium,
 Fuga cateruas dæmonum:
 Expelle somnolentiam,
 Ne pigritantes obruat.

Sic Christe nobis omnibus
 Indulgeas credentibus,
 Ut profit exorantibus
 Quod præcinentes psallimus.

Ad laudes.

A Les diei nuntius
 Lucem propinquam præcinit,
 Nos excitator mentium
 Iam Christus ad vitam vocat.

Auferte clamat lectulos
 Ægros sopore desides,
 Castiq; recti, ac sobrij
 Vigilate, iam sum proximus.

Christum ciamus vocibus
 Flentes precantes sobrij:
 Intenta supplicatio
 Dormire cor mundum vetat.

Tu Christe somnum discute,
 Tu rumpe noctis vincula,
 Tu solue peccatum vetus,
 Nouumq; lumen ingere.

Feria quarta ad matutinas.

RErum Creator optime,
 Rectorq; noster aspie:

Nos

Die duysterheyt der herten wilt van ons wecie/
Wat heycracht der duypelen wilt veriaghen/
Weert ons die slapericheyt naer ons begheeren/
Op dat ouer ons deur t'ledich vertraghen
Niet en vallen plaghen.

Alsoo Christe Heere vnd charitatien/
Wilt vergheuen allen die in u gheloouen/
Wat hemlieden commen mach in haten
Wat my met lofzand begheeren hier boouen
Int hemelsche beschoouen.

Te lauden.

Den voorbode des daechs/dat is den Hane/
Die den dach vercondicht deur zynen zanck/
Christus die herten met zoeten vermane
Roupt / ende verweet in zijn helich beuanck
Tot dat leuen lanck.

Hy roupt met luyder stemme ende vercondicht/
Die deur den slaep zoo traech zyt ende onmy/
Verscheurt u vleeschelick bedde besondicht/
Zyt reyn/oprecht/en sobre/waect altyts naer my/
Want ick ben u by.

Laet ons Jesum anroupen hier in dit leuen
Met luyder stemme/sobie/weenende int ghebet:
Want een vierighe bedynghe tot God opgheuen/
Een duechdelick herte zuuer en onbesmet
Tslapen belet.

O Christe wilt onsen slaep mi breken/
Die banden des nachts verscheurt en ontvolcht/
Ontblynt die oude sonde vulboole trekken/
Ende zendt in ons een nieu claeer blijnckende licht/
Dat gheen tijdt en zwicht.

VOensdaechs te matten.

Alder besten schepper van alle zaken
En onsen regierder wilt ons aensien/

wilt

Nos à quiete noxia
Mersos sopore liberaz.

Te sancte Christe poscimus,
Ignosce tu criminibus,
Ad confitendum furgimus,
Morasq; noctis rumpimus.

Mentes manusq; tollimus,
Propheta sicut nouimus
Nobis gerendum præcipit,
Paulusq; gestis censuit.

Vides malum quod gessimus,
Occulta nostra pandimus,
Preces gementes fundimus,
Dimitte quod peccavimus.

Ad laudes.

NOx & tenebrae, & nubila,
Confusa mundi, & turbida,
Lux intrat, albescit polus,
Christus venit, discedite.

Caligo terræ scinditur
Percussa Solis spiculo:
Rebusq; iam color reddit,
Vultu nitentis sideris.

Te Christe solum nouimus,
Te mente pura & simplici,
Flendo & canendo quæsumus;
Intende nostris sensibus.

Sunt

46
Wilt ons verlossen/vermanen/houdt ons ontvuchtē
Van de schadeliche ruste des lichaems/tot dien
Sterct ons ingien.

Wij bidden u Christe bouen al hillich/
Vergheeft toch ons groote misdaden:
Wij staen op om u te helpden goetwillich/
En wij breken die ruste des nachts vul schaden/
Lost ons van quaden.

Eenwoudich zoo heffen wij op ons handen/
En bouen al ons herte uwen lof vermeert/ gheest
Snelijc David ghedaen heeft/ ende bewole met vere
Ende alsoo Paulus die nu gheert/ leeft (standen)
Ons oock gheleert/heeft.

All onse boosheit cont ghy deur gronden/
Wij ontdecken ons secreet niet drousheit beuaent
Wij bidden verlichtende/ vergheeft onse zonden:
O Heere scheelt qupte dat wij hebben misdaen/
Noopt zoo belaen.

Te lauden.

O Acht/dupsterhept/en alle zondighe;werken/
All dat inde weirelt is/is beroerte zwaer/
Saet wech van ons/want wij elicht aenmercken/
Den hemel wert wit/vul claehept eerbaer/
Christus comt ons naer.

Ku vergaet die dupsterhept der eerden
Deur tschynen vander Zonne/reyn ende peur/
Ende deur die blijnckende sterre vul weerdien/
Alle zaken die cryghen vanden Createur
Haerlieder coleur.

O Christe/u kennen wij alleene:
O Heere God/wij bidden u/wt minnen/
Zinghende/biddende niet drouwen weene/
Met een ootmoedich herte van binnien/
Gewaert onse zinnen.

Volle

39
Sunt multa fuscis illata,
Quæ luce purgentur tua,
Tu lux Eoſ fideris,
Vultu ſereno illumina.

Feria quinta.

LVx ecce ſurgit aurea,
Pallens facellat cecicas,
Quæ nos ſinet in pazoeps diu
Emore traxit deuio.

Hæc lux ſerenum conferat,
Puroſq; nos pŕaftet ſibi:
Nihil loquamur ſubdolum,
Voluamus obſcurum nihil.

Sic tota decurrat dies,
Ne lingua mendax, ne manus,
Oculive peccent lubrici,
Ne noxa corpus inquiet.

Speculator aſtat defuper,
Qui nos diebus omnibus,
Actusq; nostros proſpicit,
A luce prima in vesperum.

Feria ſexta.

AEternæ cœli gloria,
Beata ſpes mortalium,
Celsi tonantis vñice
Caſtaeq; proles Virginis.

Da dexteram ſurgentibus,
Exurgat ut mens sobria,

Fla-

Welle zaken; sijnder alleen intimentich schoone,
Maer wilt die zuueren deur uwe claecheit diuijne
Want ghy zyt dat licht vanden hoochsten thoone
En van die Oost sterre wilt ons verlichtende zyn
Met een blyde anschijn.

Donderdaechs.

Siet nu isser dat gouden licht op gherelen/
Die bleecke verblentheit zeere goddeloos
(Die ons zoo langhe ter neder heeft verkiesen
Gheheele huyten den wech hartnechtich en boos)
Maer altoos.

Wat dit licht ons ghete die claeheit onsteken/
En gheheel onse herten zuuer make:
Noch en laet ons niet bedrieghelick spreken/
Noch niet roeren eenighe duyster zake/
Maer blyuen in wake.

Laet den dach passeren/en blyschap tooghen/
Op dat die lieghenachtiche tonghe bewaert
Maer zyn van zonden: oock handen en ooghen/
Wat de zonde oock t'liche niet en bezwaert
Met zondighen aert.

Want den ouer toeziender daer bouen staet/
Die alle daghe onse wercken anschaut
Van smorghens tot dat den dach ondergaet:
En gheenkins en is hy deur zyn toe sien verslaut/
Dit wel deurknaut.

Vrydaechs.

Eeuwighe glorie der hemelen crachtich/
Zalighe hope die den mensche opdraecht/
Eenighe Zone vanden alder hoochsten warachtich/
Ende oock de Zone van die zuuer maecht
Die den Heere behaecht.

Die opstaen gheestle die rechter han:
Wat oock dat sober herte niet en vercranche/
Maer onsteken mach zyn deur der liefden branc

Flagransq; in laudem Dei,
Grates rependat debitas.

Ortus refulget Lucifer,
Sparsamq; lucem nuntiat:
Cadir caligo noctium,
Lux sancta nos illuminet.

Manensq; nostris sensibus
Noctem repellat saeculi,
Omniq; fine diei
Purgata seruet pectora.

Quæsita iam primum fides
Radicet altis sensibus:
Secunda spes congaudeat,
Quo maior extet charitas.

Hymnus Sabbato ad vesperas.

O Lux beata Trinitas,
Et principalis unitas:
Iam sol recedit igneus,
Infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine,
Te deprecemur vesperi:
Te nostra supplex gloria
Per cuncta laudet saecula.

Deo Patri sit gloria,
Eiusq; soli Filio,
Cum Spiritu paraclyto
Et nunc & in perpetuum. Amen.

*In festo Purificationis beatæ Mariæ
semper Virginis.*

Quod

In Gods lof/als een blypende rancke/

En God betamelick dancke.

Ku is gherelen die blynickende dach Hterre/
En heur schynsel vertoocht ouer al ghelycht/
Ku valt de duysterheit met haer gheclach/verre/
God wil ons verlichten met een blyde ghesicht
Met dat helich licht.

Twelck blyuende in onse zinnen perfect
Den nacht des weerelets mach veriaghen/
En bewaren onse herten onbevlecht/
Op dat w^p den Heere moghen behaghen
In alle daghen.

Tghelooue eerst vercreghen zynde onbelast
Laet in onse zinnen woiten en breeden/
Dat naer dien verblyde de hope vast/
Wien de liefde noch te bouen gaet int bekleeden
Zonder afscheeden.

Saterdaechs te vesperen.

Licht; alijgh Drieauldicheit manierich/
Ende principale eenicheit ghelycht/
Ziet nu ontgaet ons die Zonne vierich/
Zent in onse herten met een blyde ghesicht
V goddelick licht.

Laet ons u bidden vrouch ende spade
Met lofzank en gheestelick verhueghen.
Sheest dat w^p deur uwe groote ghenade
Met ootmoedighen prijs u altyts helpde meughen
Sprecht zonder leughen.

God den Vaders zp glorie met goet propoost/
En zpnen eenighen Zone naer tbcamen/
Met den helighen Sheest diet al vertroost/
Ku en alle tijt met een versamen
Inde ewicheit/Amen.

Op den feestelijken dach vande zuyuer makinghe
van Maria, alias Lichtmesse.

Fy

Wat

Quod chorus Vatum venerandus olim
Spiritu sancto cecinit repletus,
In Dei factum Genitrix constat

Esse Maria.

Hæc Deum cæli, Dominumq; terræ
Virgo concepit, peperitq; virgo,
Atque post partum meruit manere

Inuiolata.

Quem senex iustus Simeon in vlnas
In domo sumisit Domini, gauisus
Hoc, quod optatum proprio videret

Lumine Christum.

Tu libens votis (petimus) precantum
Regis æterni Genitrix faueto:

Clara quæ celsi renitens Olympi

Regna petisti.

Alius.

I Nuiolata, intacta, & casta es Maria.

Quæ es effecta fulgida cæli porta.

O Mater alma Christi charissima,
Suscipe pia laudum præconia,
Nostra ut pura pectora sint & corpora:

Te nunc flagitant deuota corda & ora.
Tua per precata dulcisona
Nobis concedas veniam per secula.

O benigna, quæ sola inuiolata permanisti.

Ante-

Dat die eerwerdiche heiliche Propheten.

Voorhts voorleeden/zij waren vioedere/
Dat is deur den heilichen Gheest onghemeret
Claerelick vulbrocht van onsen behoedere
In Maria Gods Moedere.

Dese maecht heeft God van hemelrycke
En den Heere der eerden diet al passeert (lycke)
Maecht otfanghe/ooc baersende maecht inder ghe-
En naer r'baersen ghebleuen onghenvoleert/
Ende onghecorrumpeert. (dich/las)

Den welcke heeft Symeon diemē opt rechtueer:
In zijn armen ghenomen/gheloest en ghedancht/
Om dat hy hem noch te anschauwē weerdich/was/
Daer hy zoo zeere naer met ouderdom vercrant
Hadde verlanckt.

Ghy moeder vande eeuwighe Coninc vruchtich/
Wij bidden u/zijt ons ghebet ghedynckende
Van die u anroupen/want ghy deurluchtich
Op ghetrocken zyt/naer den hemel blynickende/
Alle droufheyt mynckende.

Een andere.

De beplecht/onghenaect/zuuer in alder tijt
Zijt ghy/O Maria/gheen dijns ghelycke/
Die deur Gods ghenade gheworden zyt
Die blynickende poorte van hemelrycke.

O alder helichste/alder lieftie Moeder Christi/
Ontfanet nu onse lofzanghen Godsvruchtich/
Dat ons herten en lichamen van allen twist/vip
Reueghen ghezuert zyn reijn ende deurluchtich.

Alle deuote herten ende monden
Wij nu anroupen in dit dal beneden
Inder eeuwicheit gheeft ons quijtschel van zonden
Deur u zoet luydende ghebeden.

O Maria/O Maria goedertiere/
Die welcke ghebleuen zyt alleene

Xij

Tauer/

*Antiphona in laudem Virginis Mariæ,
authore Sedulio.*

SAlue sancta parens enixa puerpera Regem,
Qui cælum terramq; regit per sæcula: cuius
Numen & æterno complectens omnia gyro,
Imperium sine fine manet, quæ ventre beato,
Gaudia matris habens cum virginitatis honore:
Nec primam similem visa es nec habere sequentē.
Sola sine exemplo placuisti fœmina Christo.

Oratio eiusdem diei.

OMnipotens sempiterne Deus, maiestatem tuam
suplices exoramus: ut sicut vnigenitus Filius
tuus hodierna die cum nostræ carnis substantia in
templo est præsentatus, ita nos facias purificatis
ibi mentibus præsentari. Per eundem. &c. Amen.

*Dominica prima quadragesima ad
vesperas.*

AVdi benigne Conditor,
Nostras preces cum fletibus
In hoc sacro ieiunio
Fusas quadragenario.
Scrutator alme cordium,
Infirma tu scis virium:
Ad te reuersis exhibe
Remissionis gratiam.

Mul-

Zunet/onbevlekt/in alder maniere
Bidt voor uwe dienaers groot en cleene.

Antiphona.

Dlder helichste Moeder/weest ghegroet/
Die nieuwelicx den Conync hebt ghebaert/
Die hemel en aerde regiert en voet/
Wiens heerelicheit/ende goddelicken aert
Alle zaken int ronde begrijpt en bewaert/
Ende ewelick ghedeurt zonder yet daer teghen:
De welcke deur u zalich lichame verclaert
We moederliche blyschap hebt vercreghen
Met die maechdeliche eere repn onverzweghen/
Sheen hebbende voor u noch naer u/o maecht:
Syp alleene hebt met een vierich gheneghen
Zonder voorgaende exempl/uwe Zone behaecht
Die ons zorghe draecht.

Die oratie vanden zelfsten dach.

Almachtich ewelich God ootmoedelick bidden
wp v heerlicheit / dat ghelyck uwen eenighen Zone
als heden niet onse lichameliche ghedaente is ghe-
presenteert/wilt ons verleenen dat wp oock niet zu-
uer herten u moghen ghepresenteert worden: Deur
den zelfsten onsen Heere.

Den eersten Zondach vande Vastene te
vespere.

Wilt doch verhooren/o schepper ghenadich/
Ons bidden/ons weenen/met prnitentie
V gheoffert van ons menschen mis dadich/
Dese veertich daghen van abstinentie
Met goeder intentie.

Ondersoucker der herten ons medecijn/
Syp cont onse crancke macht deurgonden:
Och die tot u weder keerende zijn
Verleent haer gracie/ en laet hen zijn bevonden
Quigtschelt van zonden.

F liij

wp

Multum quidem peccauimus,
Sed parce confidentibus,
Ad laudem tui nominis,
Confer medelam languidis.

Sic corpus extra conteri
Dona per abstinentiam,
Ieiunet ut mens sobria,
A labe prorsus criminum.

Præsta beata Trinitas,
Concede simplex Vnitas,
Ut fructuosa sint tuis
Ieiuniorum munera. Amen.

Hymnus per quadragesimam ad completorium.

Christe qui lux es & dies,
Noctis tenebras detegis,
Lucisque lumen crederis,
Lumen beatum prædicans,

Precamur sancte Domine,
Defende nos in hac nocte:
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.

Ne grauis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat,
Nec caro illi consentiens
Nos tibi reos statuat.

Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet;

Dextera

Wij hebben ghesondicheit met groter infame,
Maer die beweenen haer zondighe stancken
Wilt sparen om uwen hellghen name/
Gewaert uwe inghegreffide rancken/
Gheneest den crancken.

Doet dat ons lichame zoo van bupten
Mach wesen gheeranc van sondich antasten
Deur abstinencie en zulck afsluyten/
Dat het sober herte hem mach ontlasten/
En van zonde vallen.

Gheeft heliche Drievuldicheit vul charicaten/
Gheeft eenvoudighe eenicheit ghebenedijt
Dat de gauen van t'vasten moghe comen in baten
Uwen kynderen hier in desen steigt
Tot haer profyt.

De himme inde Vastene te complien.

Christe die licht zyt en den dach vul eerbaerheit/
Die de duysterheit vandse nacht ontdect/
Die gheloost zyt te zyne die opperste claeheit/
Prekende dat zulch licht perfect
Seijn en onbevlekt.

Wij bidden u helich Heere met luste
Ons desen nacht wylsick bewacht:
Laet ons in u doch hebben ruste/
Ende verleent ons eenen gherusten nacht
Deur uwe cracht.

Wat ons den zwaren slaep niet an en nypt;
Wat oock den viant niet neerstighe wake
Ons crancke menschen niet en begrypte:
Wat t'vleesch ons voor u in eenighe zaake
Niet beschuldich en make.

Laet ons oeghen in slape vallen constant/
En therte altyts waken tot u van binnen;

Dextera tua protegat
Famulbs qui te diligunt.

Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime:
Guberna tuos famulos
Quos sanguine mercatus es.

Memento nostri Domine
In graui isto corpore,
Qui es defensor animæ,
Adesto nobis Domine.

Tres insignes antiphonæ ad Nunc dimittis.
Salua nos Domine vigilantes, custodi nos dor-
mientes, ut vigilemus cum Christo, & requiesca-
mus in pace.

Secunda.

E Vigila super nos æterne Saluator, ne nos appre-
hendat callidus tentator, quia tu factus es no-
bis sempiternus adiutor.

Tertia.

Media vita in morte sumus: quem querimus ad-
iutorem, nisi te Domine, qui pro peccatis no-
stris iuste irasceris? Sancte Deus, sancte fortis, san-
cte & misericors Saluator, amaræ morti ne tradas
nos. Ne proijicias nos in tempore senectutis, cùm
defecerit virtus nostra, ne derelinquas nos Dñe.

Oratio per totum annum ad completorium.

V Isita quæsumus Domine habitationem istam, &
• omnes insidias inimici ab ea longè repelle, &

Ange-

Wilt beschermen met uwe rechter hant
O dienaren/die u rechtlijnich beminnen
Met herten en zinnen.

O onsen beschermer/wilt ons antien:
Bedwijnt ons vianden/t'onsen voorspoede/bloot:
Regiert u dienaers o goddelick ingien/
Die ghy ghecocht hebt vul van ootmoede/groot
Met uwen bloede/root.

Weest ons ghedachtich/oft ons misviele/
Heere God/in dit lichame allendich/
Ghy die den beschermer/zijt vander ziele:
Heere staet ons by met u hulpe behendich
Voor den viant schendich. Amen.

Drie schoone Antiphonien tot Nunc dimittis.

De eerste.

Heere bescherm ons van leede als wþ waken
en bewaert ons als wþ slapen/dat wþ met Christus
moghen waken en rusten in vrede.

De tweede.

Waect ouer ons eeuwigh zalichmaker/dat ons
niet en begryppe den bedrieghelycken tenteerdere/
want ghy zijt ons gheworden een eeuwigh hulpere.

De derde.

Half ons leuen zyn wþ inde doot / wie zoucken
wþ hulpere/o Heere/dan u/ die rechtuerdelick om
onze zonden vergramt zijt? Heelich God/heelich en
sterk/helich ende ghenadich/zalichmakere: en gheest
ons niet ouer de bitter doort. En wilt ons niet ver-
werpen in ons outheit: en verlaet ons niet als ons
cracht vergaat.

De oratie al t'iaer deure t'sauonts te
complien.

Heere wþ bidden wilt bezoucken dese moonste/
ende van heur verdriuen alle laghen des duuels/
gheest oock dat u helighje Inghele daer in woo-
nen/

Angeli tui sancti habitent in ea, & nos in pace custodiāt, & benedictio tua sit super nos semper. Per.

Ad matutinas.

Summī largitor p̄z̄mij,
Spes qui es vñica mundi,
Preces intende seruorum
Ad te deuote clamat̄ntum.

Nostra te conscientia
Grauē offendisse monstrat,
Quam emundes supplicamus
Ab omnibus piaculis.

Si renuis, quis tribuet?
Indulge quia potens es,
Te corde rogare mundo
Fac nos, precar̄tur, Domine.

Ergo nunc accepta nostrum
Qui sacraſti ieunium,
Quò mysticè Paschalia
Capiamus sacramenta.

Summa hōc nobis conferat
In Deitate Trinitas,
In qua gloriatur vñus
Percuncta s̄ecula Deus.

Ad laudes.

IAm Christe sol iustitiae
Mentis dehiscant tenebre,
Virtutum vt lux redeat,
Terris dicem cūm reparas.

Da

ven/ ende ons bewaren in papple/ ende dat u ghebe-
nedydinghe altyts ouer ons; zp.

Te matten.

Gheuer vanden hoochsten loon vercoeren/
Van wien de weerelt hope can verreecken/
T'ghebet d'jns dienaers wilt anhoren
Die tot u met een deuotelick tecchen
Koupen en smecken.

Onse conscientie can ghetuighen/
Datse u vergramt heeft in vele stonden:
Dus bidden wy u met een hertelick huighen/
Dat ghy die wilt repnighen en zuuer gronden
Van alle zonden.

Wie zal ons gheuen/ ist dat ghijt ons ontsecht?
Vergheest/want ghy machtich zijt en voorhoediche
Heere/maect dat wy in dit leuen oprecht
D bidden moghen met een herte ootmoedich
In deuchden ouervloedich.

Daeromme Heere ontfanckt nu onsen vassen/
Die ghy gheheylicht hebt repn ende manierich/
Dat wy moghen ontaen als gheesteliche gasten
Tempsterie vanden helighen Paesschen vierich
Zeer goedertierich.

Twelck ons gheionne ende verlerne
Die hooghe goddelicke Maesttept/
Inde godthept die Drieuidicheit eene:
In wien glorieert met los toe ghelept
God inder ewichept.

Te lauden.

Christe Zone der rechtveerdicheit vul vreuchde/
Laet die duysterhept des herten versijncken/
Op dat weder keeren mach het licht der deuchden/
Als ghy weder die eerde den dach zult schijncken/
Die lustich can blynenken.

Scheefc

Da tempus acceptabile,
Et pœnitens cor tribue:
Conuertat ut benignitas,
Quos longa suffert pietas.

Quiddamq; pœnitentia
Da ferre, quamuis grandium
Maiore tuo munere
Quo dematio fit criminum.

Dies venit dies tua,
In qua reflorent omnia:
Lætemur in hac, ut tuæ
Per hanc reducti gratia.

Te rerum vniuersitas
Clemens adoret Trinitas:
Et nos noui per veniam
Nouum canamus canticum.

Alius de iejunio.

CLarum decus iejunij
Monstratur orbi cælitus,
Quod Christus author omnium
Cibis dicauit abstinentia.

Hoc Moyses charus Deo,
Legisque lator factus est.
Hoc Heliām per aëra
Curru leuauit igneo.
Hinc Daniel mysteria
Victor leonum viderat.

Per

Gheeft eenen anghenamen tijdt vul eerew/
 En een herte vul leetschap dat u behaecht/
 Dat de goedertierentheit mach weder keeren/
 De welcke langhe ghenadicheit verdraecht
 En de zonde wtvaecht.

Tent u gracie ouer ons aerme slauen/
 Op dat wp wat penitentie ghenieten:
 Zoo dat deur uw oevervloedighē gauen/
 Onse groote zonden die u verdrieten
 Wech van ons schieten.

Den dach die comt ziet uwen helighen dach/
 In wien dat alle zaken verblossen:
 Elk hem nu wel verheughen en verblyden mach/
 Als de ghene die ghelyst zijn om te gropen
 In u gracelijck belpopen.

O goedertiere D'ieuwldicheyt onbegrepen/
 Laet alle creatueren u anbidden feestelick:
 Ende bysonder wp nieuwe herschepen/
 Deur vergheuenisse zynghen wp u keestelick
 Een nieu liedecken gheestelick.

Een andere vande Vastene.

Die deurluchtighe weerdicheyt vande vastene
 Is de weerelt vertoocht wren hemel dijnne/
 Die Christus zelue om ons te lastene
 Gheconsacreert heeft met vierigher doctryne/
 Ende wilde woestynne. (creghen)

Deur t'vaste heeft Moyses Gods vrietschap ver
 Ende wetgheuer gheworden in Gods behaghen.
 T'vasten heeft Help am deur de lucht ghedreghen/
 Tot God ghetrocken in eenen vierighen waghen/
 Ende verlost van plaghen.

Deur abstinentie heeft Daniel verdient
 Goddeliche mysterien te anschauen.

Ende

Per hoc amicus intimus
Sponsi, Ioannes claruit:
Hæc nos sequi dona Dei,
Exempla parsimoniaz:
Tu robur auge mentium
Dans spiritale gaudium. Amen.

Alius.

EX more docti mystico,
Seruemus hoc iejunium:
Deno dierum circulo
Ducto quater notissimo.

Lex & prophetæ primitus
Hoc protulerunt, postmodum
Christus sacrauit, omnium
Rex atque factor temporum.

Vtamur ergo parcus
Verbis, cibis, & potibus,
Somno, iocis &, arctius
Perstemus in custodia.

Vitemus autem pessima
Quæ subruunt mentes vagas,
Nullumque demus callido
Hosti locum tyranidis.

Dicamus omnes cernui,
Clamemus atque singuli
Ploremus ante iudicem,
Flectamus iram vindicem.

Nostris

Ende Joannes des brydegoets naeste vrient/
Heeft deur abstinentie gheblinct vul traumen:
O zalich bedauwen. (heughen/

Heere gheeft ons vromichept / en int herte ver
Wats gheesteliche blyschap inde conscientie:
Op dat wþ vierich achteruolghen meughen
Dese exempelen van abstinentie/
Met goeder intentie.

Een andere.

Gheleert wter costume en gheestelick onderwijs/
Laet ons dese[n] vastē oderhoudē / en ons drage
Alzoo ons betaemt/met een goet aduisis:
Den welcken gheduert thien waruen vier daghen/
Om God te behaghen.

Die oude Wet ende die Propheten
Die hebbē dezē vastē vercondicht en eerst verwocht,
Daer naer Christus den Coninc vā al onghemete/
Ende den makere des r̄ts dier al ghedoocht/
Heestengheheplicht ende verhoocht.

Laet ons dan ghelspaerelick ghebruycken
Ons woorden/lippe[le]/en dienck;laet gade de zaake/
Onsen slaep vercoerten/onse boerde beluycken/
Staet met meerder voorlichtichept inde wake
Teghen die helsche Drake.

Laet ons schuwen alle quade zaken lieghelick/
Die bringhen willen ons herten int sneuen:
Noch en laet ons den boosen viant bedrieghelick
Sheen plaetsse niet zijn groote wieethcpt gheuen:
Daer laet ons deuchdelick leuen.

Laet ons al ghelyck sprieken ootmoedich/
Al ghelyck rouwen en al ghelyck weenen
Voor den oppersten Juge ouerulqedich/
Dat hy zijn wiekende granschap wil verkleenen/
En gracie verleenen.

Nostris malis offendimus
 Tuam Deus clementiam,
 Effunde nobis desuper
 Remissor indulgentiam.

Memento quod sumus tui
 Licet caduci plasmatis,
 Ne des honorem nominis
 Tui, precamur, alteri.

Laxa malum quod gessimus,
 Auge bonum quod poscimus,
 Placere quo tandem tibi
 Possimus hic & perpetim. Amen.

Tres orationes quadragesimales Ecclesie.

Deus qui Ecclesiam tuam annua quadragesimale obseruatione purificas, praesta familiæ tuae, ut quod à te obtinere abstinentia nititur, hoc bonis operibus exequatur. Per Dominum.

Secunda.

Praesta Domine fidelibus tuis, ut ieuniorum veneranda solennia & congrua pietate suscipiantur, & secura deuotione percurrent. Per Dominum.

Tertia.

Respice Domine familiam tuam, & praesta, ut apud te mens nostra tuo desiderio fulgeat, quæ se carnis materatione castigat. Per Dominum.

Hymnus Dominica in passione, editus à Theodulpho, episcopo Aurelianensi;
claruit 844.

Vexille

Deur ons quaet zoo hebben wyp u verdoelghen/
 O ghp vergheuere van alle zonden/
 Wyp anbiddē u goetheyt met een vterich involghen/
 Sturt ouer ons dyne gracie ontbonden/
 Ende gheneest onse wonden.

Zyt ghedachtich dat wyp u toebehoren/
 Als zyn wyp een maecksel/een broosch lichame
 Wyp bidden u/en gheeft een ander abouen/
 De eere niet van uwen helighen name/
 O God eerzame.

Schelt quypte al onse boosheit melspresen/
 Vermeert in ons het goet als nieuwe creaturen/
 O p dat wyp u moghen behaghelick wesen
 Van nu tot in een eeuwigh ghedeuren:
 Lost ons van treuren. Amen.

Drie oratien vande helighē Vastene.

De eerste.

God die u kercke zuuert deur t'taerlyciche
 Vasten der veertich daghen / verleent uwen hups-
 ghessin/ dat tghene zy pooghen te vercrphene deur
 abstinentie/moghen te werke legghen/ met deuch-
 delycke wercken. Deur Iesum etc.

De tvveede.

Heere verleent u gheloowighe dat zy dese ween-
 dighe daghen der vastenen/met een bequame goets-
 herticheyt moghen beghinnen/ende met een gherus-
 ste deuotie ouer blynghen.

De derde.

Heere anziet u familie / ende verleent / dat ons
 herte voor uwen ooghen blynickende zy met een be-
 gheerte tuwaerts/twele ooc hem castijdt deur tver-
 magheren des vleeschs. Deur Iesum Christum etc.

Sondaechs inde passie te vespere : ghemaeckt by

Theodulphus Bisschop van Or-

liens. 844.

VExilla Regis prodeunt,

Fulget crucis mysterium,

Quo carne carnis conditor.

Suspensus est patibulo.

Quo vulneratus insuper

Mucrone diræ lanceæ;

Vt nos huaret ctimine.

Manauit vnda sanguine.

Impleta sunt quæ cecinisse

David fidelis carmine:

Dicendo nationibus,

Regnauit a ligno Deus.

Arbor decora & fulgida,

Ornata Regis purpura:

Electa digno stipite,

Tam sancta membra tangere.

Beata cuius brachijs

Sæcli pependit pretium,

Statera facta est corporis,

Prædamque tulit Tartari.

O Crux aue spes vñica,

Hoc passionis tempore

Auge pijs iustitiam,

Reisque dona veniam.

Te summa Deus Trinitas,

Collaudat omnis spiritus,

Quos per Crucis mysterium

Saluas, rege per secula.

Ad

N
o commen voort des Conincx banieren/
Ku blynccken die mysterien des Crupcnen naect/
An welcke Crups om ons te verchieren
De schepper ghehanghe heeft met liefde deurblaect/
Die t'vleesch heeft ghemaect.

H
y is oock deurwont an dat zelue helich Crups/
Met die felle lancie gheopent wypde/
Om ons te waschen van het zondich abups
Water ende bloet vloydewt zyn zypde:
O mensche weest blypde.

K
u iller vulcommen deur t'lanck verbeydenen/
Dat den ghetrauwen Dauid in zyn liedt vertoocht/
Zegghende tot die verdoolle Hepdenen:
God heeft van dat heylighé houdt verhoocht/
Hem tot regneren ghepoocht.

Schoone ende blyncckende boom expeerdich
Met t'Conincx purpur costelick bekleet/
Vercoren an een helighé stake eerweerdich
Zoo helighen leden tot syden bereet
Te ghenakene wreet.

O zalighen boom in wiens armen den mygs
Vander weerelt ghehanghen heeft int quellen/
Ghy zyt gheworden die balance mygs
Van dat helich lichame/om te ontstellen
Den roofer hellen.

Weest ghegroot o helich Crups val minnen/
Ghy zyt onse eenighe hope verheuen:
Vermeert de deucht inde godsvruchtighe zinnen/
Ende de misdadighe die in zonden leuen
Wilt haer vergheuen.

O God hooghe D'reouldicheyt ghebenedijt/
Alle gheesten u dancken/pyslen en louen/
Die ghy deur t' mysterie des Crupcnen bewigt/
Regiertse en bewaertse zonder verschouen
Inde ewicheyt bouen.

79
*Ad maiinas. Author Fortunatus
Episcopus.*

Pange lingua gloriosi
Prælium certaminis:
Et super Crucis trophæo
Dic triumphum nobilem,
Qualiter Redemptor orbis
Immolatus vicerit.

De parentis protoplasti
Fraude facta condolens,
Quando pomi noxialis
*Morte morsu corruit,
Ipse lignum tunc notauit,
Damna ligni ut solueret.

Hoc opus nostræ salutis
Ordo deposcerat,
Multiformis proditoris
*Ars ut artem falleret:
*Et modelam ferret inde
Hostis unde læserat.

Quando venit ergo sacri
Plenitudo temporis,
Misus est ab arce Patris
Natus, orbis Conditor:
Ac de ventre virginali
Carne factus prodijt.

Vagit infans inter arcta
Conditus præsepia,
Membra pannis inuoluta
Virgo Mater alligat:

**Morsu in mortem.*

**Arcë vs.*

**modelam vincere.*

Et

Te matten:ghemaect by Fortunatus
Bisschop.

80

D Tonghe wilt die oorloghe openbaren
Vanden glorieusen strijt sterck en crachtich:
Wilt oock die victorie des Crups verclaren:
Laet ons die edel triumphe bewaren/ (tich)
Hoe dē verlosser des wearelts heeft verwōnē mach:
Sheoffert zynde voor ons allen warachtich.

Hp medelyden hebbende ghestadich
Over den val van onsen eersten Vaders oudt/
Deur het eten van die hinderlicke vuicht zeer scha:
Met een hertelic ontfermen zeer ghenadich (dich/
Heeft hp van danne gheteekent het houdt/
Om te vuldoene de schade des houts menichbont,

Den toeganck van onser zalicheyt rjcke
Verhiesch dit werck/ op dat Gods wyl heyt dwynne
Verdullen zoude de schalcke practycke
Vanden listighen viant/vul van verschyke/
Om vande zelue plaets te brynghen medeyne/
Alwaer dē viant eerst ghewont hadde met semyne.

Maer als gheworden is den tijt bequame,
Daer is ghezonden van des Vaders thoone
Den helighen Schepper des wearelts eersame/
Ende wt dat zuuer maechdelick lichame
Annemede t'vleesch / zynde God en mensche in een
Is voort ghecomen tot onsen loone. (persoone/

Dat kindekin lach int crebbekin naume/
En heeft hem ghevoucht lammerlick te weenen;
Die Moeder ende maecht die heliche vrouwe
Dijn ledkins windende in donckins ghetraume/

* uit * Omrigt

Et pedes manusq; crura
Stricta cingit fascia.

Gloria & honor Deo,
Usquequo altissimo,
Vna Patri Filioq;
Inclito Paraclyto,
Qui laus est & potestas
Per aeterna saecula. Amen.

*Ad laudes editus à Fortunato
Episcopo.*

LVstra sex qui iam peracta
Tempus implens corporis;
Se volente natus ad hoc
Passioni deditus,
Agnus in Crucis leuatur
Immolandus stipite.

Hic acerum, fel, arundo,
Sputa, clavi, lancea
Mite corpus perforatur,
Sanguis vnda profluit:
Terra, pontus, astra, mundus
Quo lauantur flumine.

Crux fidelis inter omnes
Arbor vna nobilis:
Nulla talem silua profert
Fronde, flore, germine,
Dulce lignum, dulces clavos,
Dulce pondus sustinens.

Flecte ramos arbor alta,
Tensa laxa viscera;

Etri-

Omringhende zijn handen/voeten/ en beenen
Met een windebant/ om ons troost te verleenen.

Den alderhoochsten op eere en glorie/
Den Vader/den Zone/ghelyck int wesen
Die eerweerdighē vertrooster met goeder memorie/
Wien toebehoort lof/cracht/en glorie/
Reughenthept/helichept/ende eere tot desen/
Van nu tot inder eeuwichept ghepresen.

Telauden.

Christus naer lichamelick leuen
Hebbende bulbrocht zijn dertich saren/
Willens gheboren om hem tot lyden gheghenien/
Als een lam is hy an t'crups verheuen/
Om an dat houdt als choost der martelaren
Sheoffert te zyne/tot ons weluaren.

Gespot met een riet/ dan an t'crups ghebonden/
Men gaf hem edick/ en galle vul van zyne/
Zijn zachte lichame deursteken vul wonden/
Daer wt vlopde water ende bloet bewonden/
Om eerde/zee/sterren/en weirelt vul fenynne
Daer deure al samen ghezuiert te zyne.

Ghetrauwe Crups/edel onder alle bomen/
Gheē bosch en brynght voor sulc ee edel ghelichtes/
Zoo schoone van bladeren om ons te vervormen/
Glop sel en grop sel weerdich om nomen/
Als zoete hout voorbrynghende naghelen lichte/
Souen dien draghende zoo zoet een ghewichte.

Hooghenoom laet dýne tacckins buyghen/
Ontsluit de leden Christi/op dat hy wat slake

S u Die in

Et rigor lente scat ille
 Quem dedit nativitas,
 Ut superni membra Regis
 *Miti tendas stipite.

*Mite.

Sola digna tu fuisti
 Ferre saeculi pretium,
 Atque portum preparare
 Nauta mundo naufrago,
 Quem sacer crux perunxit.
 Fusus agni corpore.

Oratio de Dominica Passione.

Omnipotens sempiterne Deus, qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum, Salvatorem nostrum carnem sumere, & crucem subire fecisti: concede propitius, ut & patientia ipsius habere docimeta, & resurrectionis confortia me regamur. Per eundem.

Hymnus Dominica palmarum.

M Agno salutis gaudio
 Lætetur omne saeculum,
 Iesus Redemptor omnium
 Sanauit orbem languidum.

Sex ante Paschæ ferias
 Aduenit in Bethaniam,
 Vbi piè post triduum
 Resuscitauit Lazarum.

Nardi Maria pistici
 Sumfit libram mox optimi,
 Vnxit beates Domini
 Pedes rigando lachrymis.

Post

Die in u ghespannen staen; soo t'werck van twipghē,
Laet ons voor; syn bitterhept die zoetichept; twipghē;
De welche u gheboorte gaf voor een groote zake
Den hoochste Coninck te spānen an een zoete stake.

Alleene waert ghp weerdich te bekleeden
Den prijs des weerelets van grooter name;
Om als een schipman; zonder wt scheeden
Een hauen voor de weerelet te bereeden/
De welche weerelet is bestrekē vā dat bloet eersame.
T welcke ghelykt is wt des Lammekins lichame.

De oratie vande passie.

Helmachtich eeuwigh God/die voor het mēschelike gheslachte / op datet nauolghen zoudē t'exemple der ootmoedichept / onsen Zalichmakere heft doen annemen dat vleesch/ en doē lpdē ant Christus verleent ons ghenadelick / dat w̄ hebben moghen de onderwyp singhe van syn patientie/ ende deelachtich te wesen van synnder verrysenisse.

De hymne op den Palme-Zondach.

Let alle de weerelt nu verblýden
Quer onse zalickept ghepielen/
Jesus verlosser deur syn bitter lyden
Heeft die quellende weerelt ghenesen.

Jes daghen voor Päelschen wylslich bedient/
Qquam hy te Gethanien onbevleckt/
Daer hy Lazarum synen goeden vriend
Op den derden dach heeft op verwecht.

Terstont nam Maria om te verzoeten
Den alder besten Kardus; onder vernamen;
Ende heeft ghezalft des Heeren voeten/
Die vochtich ghemaecht met haren tranen.

Dans.

Post hæc iugalis asinæ
 Iesus supernus arbiter
 Pullo sedebat: inclytam
 Pergebat Hierosolymam.

O quæ stupenda pietas,
 Mira Dei clementia:
 Señor a selli fieri
 Dignatur author sæculi.
 Ramos virentes sumferat
 Palma recisos tenera
 Turba, processit obuiam
 Regi perenni plurima.
 Honor, virtus, imperium
 Sit Trinitati vnicæ,
 Patri, Nato, Paraclyto,
 Per infinita sæcula. Amen.

Hymnus

Dominica palmarum in solenni Ecclesie supplicatione, ante summū sacram. Editus à Theodulpho Aurelianensem Episcopo. Qui Andegauis carcere detentus, à Ludouico Pio, Caroli Magni filio, carcere levatur, & pristino honori restituitur: quia in supplicationibus præsens eum audiuit hunc bimnum è carcere suauiter decantantem, anno salutis 820.

Gloria, laus & honor tibi sit Rex Christe Redemptor,
 Cui puerile decus promisit osanna pium.
 Israël es tu Rex, Dauidis & inclyta proles,
 Nomine qui in Domini Rex benedicte venis.

Cœtus

Daer naer Jesu vuul goddeliche mitte/
Den oppersten Juge/het belieerde hem
Te ryden op een lastbare Cselinne/
Daer die groote stadt van Hierusalem.

Wilt hier afgryseliche goetheyt pitten/
Wat een wonderliche zachtmoedicheyt Godts:
Wat den schepper des weirets belieft te zitten
Op een Cselkin ghenackende vele spods.

Die scharen des volx met liefsden coene
Jhn teghen ghegaen desen Coninck vrouw;
Hebben afghehaumen die tacken groene
Van dien edelen lustighen Palmen boom.

Eere/cracht/heerschapie met goet propoost
Op die eenvuodighe Drievuldicheyt clamien/
Den Vader/den Zone/met diet al vertroost/
Van nu tot inder ewicheyt. Amen.

Palmenzondaghe in processie, voor de Hoochmesse, ghemaeckt, van Theodulphus Bisshop van Orlens, de vvelcke inde vanghenisse ligghede te Angiers, van Ludouicus de goedertiere, Carolus Magnus zone, is verlost, ende ghestelt in zijn eerste eere, om dat hy in processie gaende hem hoorde dese Himne zinghen.

Glorie/lof/en eere van alle tonghen.
Op u Coninck Christe/dat gheestelick Anna:
Wien die schoone ioncheyt heeft ghesonghen
Dat viendelick/goddelick Anna.

Shp zijt Coninck/tot wien elck om ghena/bidt;
Ouer dat hups van Israël vul eeran:
Shp zijt dien edelen zone van David/
Die ghebenedijt comt inden name des Heeren.

Allie dat

**Cœtus in excelsis te laudat cælicus omnis,
Et mortalis homo, & cuncta créata simili.**

**Plebs Hebræa tibi cum palmis obuia venit,
Cum prece, voto, hymnis adsumus ecce tibi.**

**Hic placuere tibi, placeat deuotio nostra.
Rex pie, Rex clemens, cui bona cuncta placent.**

**Hic tibi passuro soluebant munia laudis,
Nos tibi regnanti pangimus ecce melos.**

Oratio.

Respice quæsumus Dñe super hæc familiæ tuæ, pro
qua Dominus noster Iesus Christus non dubi-
tauit manibus tradi nocentium, & crucis subire
tormentum.

Atius bimnus, die cena.

Himnum dicamus Domino,
Laudes Deo cum cantico,
Qui nos crucis patibulo
Suo redemit sanguine.
Die decurso ad vesperum,
Quo Christus morti traditur,
Ad coenam venit impius,
Qui erat Christi proditor.

Iesus

Alle dat Henelische gheselschap daer bouen
 En alle sterfliche menschen begrepen/
 Wnen helighen name pypsen en louen/
 Met al dat ter weirelt is gheschepen.

Dat Hebreusich volck te zamen accoordich/
 Die commen u te ghemoete met palmen:
 Alzoo zyn wp u oock teghenwoordich
 Met onse bedijnghen/himmen/en psalmen.

Die hebben u behaecht met reynder manieres
 Wilt onse denuotie oock an u draghen/
 O ghenadich Coninck goedertiere/
 Wien alle goede zaken behaghen.

Sy loefden u als ghy ghynct de doot/smaeken:
 Waer nu zynghen wp u eenen zoeten zaenck/
 Waer mede wp wnen name groot/maken/
 Als ghy in u rjcke zyt gheduerich lauch.

De oratie.

Heere ansiet op dese u famillie / voor de welcke
 dat onze Heere Iesus Christus heeft gheleuert ghe-
 weest inde handen der misdadighe/ende ghesmaect
 heeft de doot anden cruce.

Alsmen viert tauontmael Christi:alias V Vitten-
 donderdaghe.

Met ons lof zynghen met reynder maniere
 In gheesteliche liedekins helich en zoet/
 Hem/die ons an de galghe des Crupcen zeer diere
 Verlost en ghetraut heeft met groter ootmoet/
 Deur zyn helich blaet.

Als den auont quam ten principale/
 Op den welcken Christus was gheleuert in handen
 Den goddeloosen/is ghecommen ten auontmale
 Die hem verraden heeft aen zyne vanden;
 • werck vul schanden,

Iesus

Iesu futura nuntiat
Cœnantibus discipulis,
Vnus ex discubentibus
Ipse me traditurus est.

Iudas mercator pessimus
Osculo petit Dominum.
Ille ut agnus innocens
Non negat Iudæ osculum.

Denariorum numero
Christus Iudæis traditur,
Innocens & innoxius,
Quem Iudas tradit impius.

Præses Pilatus proclamat:
Nullam culpam inuegio:
Ablutis aquam manibus
Christum Iudæis tradidit.

Fallaces Iudæi, impij
Latronem petunt viuere:
Christum accusant gratis,
Crucifigatur, reus est.

Et Barrabas dimittitur,
Qui reus mortis fuerat:
Vita mundi suspenditur,
Per quam resurgunt mortui.

*De Resurrectione Domini ad vesperas,
incerti authoris.*

AD cœnam Agni prouidi,
Et stolis albis candidi,

Post

Jesus zyn discipelen niet verghetende/
Heeft hemlieden voor seyt met een dnoef vermaeck/
Eene van v lieden hier met my etende/
Die ter tafel is zittende zal my verraeen/
Ende leueren zaen.

Judas bedrieghelyck coopman onrechteerdeich
Gaet den heere cullen als een boos knecht:
Maer dat onnosel Lammelein alle eere weerdich/
Dat cullen van Judas/al wast onrecht/
Hem niet en ontslecht.

Voor dertich penijnghe haestich en ghierich
Is Christus gheleuert van Judas quaer:
Maer in als verdrachsaem en goedertierich/
Onnosel ende zonder schult ofte misdaet
Hy int lyden gaet.

Den rechter Pilatus int roupen vermaende/
Ich en vinde in hem gheen schult vander doot:
Daer naer met water zyn handen dwaende
Heeft hem den Jode gheleuert om te Crijc bloot:
O wreet exploot.

De valsche bedrieghelycke Joden
Segheeren het leuen vanden Maordenare/
Ende Christum te cruycen hebben; op gheboden:
Tegghende: hy verdient de doot int; ware:
Onnosel Martelare.

Garrabas heeft gracie en quijtschel ontfanghe/
Die de doot verdient hadde deur zyn bewysen:
En dat leuen des weerelts wert ghehanghen/
Deur t'welcke de dooden zullen verpisen/
Hem louen en pylen.

Vande Verryfenisson Heeren te vespere.

Commende niet voorzienichept repu ghemaniere/
Ten auontmale van t' Lammelein van daer boue/
Maer witte cleederen zynnde verchiert/
Raec

B

**Post transitum maris rubri
Christo canamus Principi.**

Cuius corpus sanctissimum
In ara crucis torridum,
Cruore eius roseo
Gustando, viuimus Deo.

Protecti Pascha vespere
A deuastante Angelo,
Erepti de durissimo
Pharaonis imperio.

Iam Pascha nostrum Christus est,
Qui immolatus agnus est,
Synceritatis azima
Caro eius oblata est.

O verè digna hostia,
Per quam fracta sunt Tartara:
Redemta plebs captiuata
Reddit aitæ præmia.

Confurgit Christus tumulo,
Victor redit de barathro:
Tyrannum trudens vinculo,
Et referans paradisum.

Quæsumus author omnium,
In hoc Paschali gaudio,
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

Gloria tibi Domine
Qui surrexisti à mortuis,

Cum

Naer dat wy de roode jesjha deurschouen/
Laet ons Christum louen.

Wiens alder heilicheste lichame deuchdelick
Sheoffert zynde an des Crups outaer/
Wp ontfanghende ende smakende vreuchdelick
Leuen voor God deur zyn bloet dierbaer/
In een eeuwigh iaer.

Wp hebben onze verlossinghe vercreghen/
Op den Paeschauont met groter melodie
Vanden vernielendē Inghel/ende zijn ontsleghen/
Vande lastighe alder zwærste heerschappye/
Dats Pharaeos tiramispe.

Als nu is onsen Paesschen Christus verheuen/
D'lammekin dat voor ons in liefde brande/
Ende heeft zyn lichame voor ons ghegheuen
Tot een die alder zwærste offertande/
Tonsen onderstante.

O offerande weerdich alle lonfzanghen sijn/
Deur wien ghebroken is die helle vul sneuens/
Deur wien oock de gheuanghene verlost zyn:
Ende ons ghelchoncken als troost hier beneuens
Den loon des leuens.

Christus staet op wt den graue onversaecht/
Ende hy keert weder als eenen vervunder wijs;
wt die Helle heeft hy clouckelick veriaecht
Den tirant/ende open ghedaen voor prijs
Dat eeuwigh paradijs.

Wp bidden u beghinsel van alle zaken/
In dese Paesscheliche blyschap vul van hopen
Wilt u volck beschermen/ende zalich maken
Van alle onversienicheyt/ende bitter nopen
Van des doots oplopen.

Glorie zp u Heere God anghename/
Die vander doot verresen zyt onbeureest/
Met God den Padere almachtich r'same;

¶ ¶

Ende

Cum Patre & sancto Spiritu
In sempiterna sæcula. Amen.

Ad completorium.

Iesu nostra redentio,
Amor & desiderium,
Deus creator omnium,
Homo in fine temporum.

Quæ te vicit clementia
Ut ferres nostra crimina,
Crudelem mortem patiens
Ut nos à morte tolleres?

Infernī claustra penetrans,
Tuos captiuos redimens,
Victor triumpho nobili
Ad dextram Patris residens.

Ipsa te cogat pietas,
Ut mala nostra superes,
Parcendo & voti compotes,
Nos tuo vultu saties.

Ad matutinas.

Aurora lucis rutilat,
Cælum laudibus intonat,
Mundus exultans iubilat,
Gemens infernus vult.

Cum Rex ille fortissimus
Mortis confactis viribus,
Pede conculcans Tartara,
Solutus à poena miseros.

III

Ende daer toe noch mede laert ende eest/
Den helighen Sheest. Amen.

Te complien.

Djesu onse verlossinghe reene/
Liefde ende begheerte met vele jolijts/
Ghp zyt God den hoochsten schepper allcene
Scheworden oock mensche voor ons/vul plosjts
Int hende des tijts.

O wat een goethept heeft u verwomē claecklich/
Dat ghp zoo draghen zoude onse zonden groot/
Lydende een wreede doot vervaeerlick/
Om ons te verlossen wt liefde bruoot
Van die eeuwiche doot.

Ingaende die sloten van die crachteghe Helle/
Hebt die gheuanghenen verlost wt des lydes bant/
Deur een edel victorie clouck van opstelle/
Resideert ghp nu vul glorien triumphant
An dīns Vaders rechter hant.

Laet de goedertierenheit u bedwynghen
Deur gracie al ons zondich fenijn
Zoo te vergheuen ende af te bringhen:
Haer ons begheerte wilt ons verzadende zyn
Met u repn anschijn.

Tematten.

Den dagheraet zietmen nu lustich blijncken/
Den hemel niet louen niet en vertouft:
De weereit verblyt haer deur t'ouerdijnen:
De helle verzucht ende is bedrouft/
Met lyden beprouft.

Als den alder vroomsten Coninck vul vreden
De doot verwonnen heeft met haer bruyne/
Die helle ghebroken heeft ende vertreden/
Zoo ontbant hy die allendighe met medeypne
Van die zware ppne.

Hy

Raer

Ille qui clausus lapide
Custoditur sub milite,
Triumphans pompa nobili
Victor surgit de funere.

Solutis iam gemitibus,
Et inferni doloribus,
Qvia surrexit Dominus,
Resplendens clamat Angelus.

Tristes erant Apostoli
De nece sui Domini,
Quem poena mortis crudeli
Serui damnarant impij.

Ad laudes.

SErnone blando Angelus
Prädictum mulieribus:
In Galilæa Dominus
Videndus est quantocytus.

Illædum pergunt concite
Apóstolis hoc dicere,
Videntes eum viuere
Osculantur pedes Domini.

Quo agnito, Discipuli
In Galilæam properè
Pergunt, videre faciem
Defideratam Domini.

Clarò Paschali gaudio
Sol mundo nitet radio.

Quinti

Aer dat hy besloten int graf heeft gheleghen/
Gewaert van die myters zonder af te gaen/
Verwinnende glorieus / niet en mach hem teghen:
Aer de doot is hy als eenen verwinder zaen
Clouck opghestaen.

Als hy ontbonden hadde om ons profijt/goet
Die pyne der hellen alchts verknelen/
Den Inghel daer in een blyncende habijt/stoet/
Heeft daer hy ghetucht ende bewesen
Dat hy was verresen.

Die Apostelen waren al int bedrouwen/
De doot van haren Meester was hemlieden leet/
De welcke die ongoddeliche bouuen
Shedoot hadden zeere onghenadich en wheet/
Zoo de Kercke wel weet.

Telauden.

Met zoete woorden wiendelic en zachtmoedich/
Sprack de Inghel tot die vranks die zate in
Dat de Heere met gracie oueruloedich/ (t'verbepe/
Coets zoude ghesien zyn in Galileen.
Houdt op van schrepen.

Als yp zyn ghereyst met groote verblydinghe
(Tot haren Meester hadden yp grooten lust)
Draghende de Apostelen dese tydinghe/
Ziende dat hy leefde yp waren gherust/
En hebben zyn voeten gherust.

Dit verstaende die Discipelen manierich/
Op zyn ghereist zonder achter keeren
Hastelick naer Galileen vierich/
Om te besien dat begheerelick anschijn des Heeren
Veruult met eeren.

De Sonne heeft ghelschenē met een claer ingien
Ter weerelt met groote blyschap vul trauijen/
Als d'Apostelen den Heere hebben ansiën

Hij

met

**Quum Christum iam Apostoli
Visu cernunt corporeo.**

Ostensa sibi vulnera
In Christi carne fulgida,
Resurrexisse Dominum
Voce fatentur publica.

Rex Christe clementissime,
Tu corda nostra posside.
Ut tibi laudes debitas
Reddamus omni tempore.

H. Die solenni Pasche ad vesp.

Victimæ Paschali laudes immolent Christiani.
Agnus redemit oves, Christus innocens Patri
reconciliauit peccatores.

Mors & vita duello conflixere mirando, Dux
vitæ mortuus regnat viuus.

Dic nobis Maria, quid vidisti in via?
Sepulchrum Christi viuentis, & gloriam vidi
resurgentis.

Angelicos testes, sudarium, & vestes.
Surrexit Christus spes mea, præcedet suos in
Galilæa.

Crea-

Aet haerlieder lichaemelich auschaudien/
Zy waren los van ramen.

De wonderen die zy daer zaghē blypen
In Christus lichaeme/en wyt open doen/
Scherwychden clarelick zonder vernopen/
Wat hy verrelesen was als droom campioen/
Ende clouck baroen.

Alder besten Coninck Christe eersame/
Wilt in onse herten logieren en houen/
Wat wy t' allen tyden uwen helighen name
Sequamelick moghen danken en louen/
Inden hemel bouen.

Op den helighen Paeschdach:
te vespere.

Dat nu de Christenen wt sprechter holt
Offeren/die offerande van Paeschē deurraept:
Want het Lammekin heeft die schapen verlost/
Christus onnosel heeft die zondaers verfaept/
En den Vader ghepaapt.

De doot en t'leuen die hebben niet reden
Grootelicx heit vermondert/in zulck ghelschien/
Ende hebben teghen melcander ghetsreden/
Den Leetsman des leuens heeft de doot gheschen/
Maer leeft weder van dien.

Techt ons Maria/zijt ons troost gheuende/
Wat hebt ghy op den wech ghezien int gaen?
T'graf hebbick ghezien van Christus leuende/
Ende die grote glorie heeft my bewaen
Van die is onghestaen.

Ende hebbe de Inghele ghesien vul eeran/
Die ghetuypghen van zyn verrysenisse naect:
Den zweet douck ende zyn helighe cleeren:
Christus is verrelesen om ons hope te vermeeran
En hy zal de zyne voeten gaen onghellaect
In Galileen vulmaect.

99 Credendum est magis soli Mariæ veraci, quam
Iudeorum turbæ fallaci.

Scimus Christum surrexisse à mortuis verè, tri-
nobis victor Rex miserere.

*H.de Dominica Resurrectione , editus à Lactantio
Firmiano. Clariuit anno 300. Alij à Fortu-
nato Episcopo editum arbitrantur.*

SAlue festa dies, toto venerabilis ævo,
Qua Deus infernum vicit, & astra tenet.

Ecce renascentis testatur gratia mundi.
Omnia cum Domino dona redisse suo.

Namq; triumphanti post tristia Tartara Christo
Vndique fronde nemus, gramina flore fauent.

Legibus inferni oppressis, super astra meantem
Laudant ritè Deum, lux, polus, arua, fretum.

Qui crucifixus erat, Deus ecce per omnia regnat,
Dantq; Creatori cuncta creata precem.

Dne

Maer is te ghelooouen (en ons gheboden)
 Die warachtighe Maria Magdaleene/
 Van die lueghenachtighe schare der Joden/
 Vianden van Iesus van Nazareene:
 Hem op lof ghemeene.

Wy weten wel naertelick oprecht en bloot/
 Dat Iesus Christus om ons te beschermen
 Warachtich verresen is vander doot.

O ghy Coninc/ ghy verminder wilt ons ontfermen/
 Anschaut uwen ermen.

Een andere vande verysenisse.

O feestelycken dach ontfanght ons groeten/
 In alder tijt zyt ghy eerlich bedeghen:
 Op den welcken dat God om ons verzoeten
 De helle verwonnen heeft/ende daer teghen
 Den hemel vercreghen.

Ziet het lustich vernieuwē van der weerele zeere
 Dat gheeft ghetuwghe met een blyde anschijn/
 Dat alle gauen met haren Heere/
 Neder ghekeert ende ghecomunen zyn/
 Soet ende sijn.

Op den dach naer dat Christus die Waderen/
 Vander hellen dioufhept hadde bevrijt
 Gosschen/velden/blomme/en bladeren:
 Die zyn als danne ter zeluer tijt/
 Maer hem verblijt.

Als die helle benomen is haer berouen/
 Deur den Heere die op clam daer hy begheerde
 Met rechten;oo moghen hem nu wel louen/
 Den hemel/die lucht/die zee/die eerde/
 Met groter weerde.

Die daer ghecryst was met lyden en treuren/
 Hy regneert God als een veerstich makere:
 Ende daeromme alle creaturen
 Atrouwen nu den schepper ende makere/
 Ons dioufhepts slakere. Amen.

Tvvec

*Duae orationes de Resurrectione
Dominica.*

DEUS qui nos Resurrectionis Dominicæ annua solennitate lætificas, concede propitius, ut per temporalia festa quæ agimus, petuenerit ad gaudia aeterna mereamur.

DEUS qui solennitate Paschali mundo remedia contulisti, populum tuum quæsumus cælesti dono prosequere, ut & perfectam libertatem consequi mereatur, & ad vitâ proficiat sempiternam.

H. die solenni Ascensionis Dñi ad vesp.

AEterne Rex altissime,
Redemtor & fidelium,
Quo mors soluta deperit,
Datur triumphus gratiæ.

Scandens tribunal dextæ
Patri, potestas omnium
Collata est Iesu cælitus,
Quæ non erat humanitus.

Vt trina rerum machina,
Cælestium, terrestrium,
Et inferorum condita,
Flectant genu iam subdita.

Tremunt videntes Angeli
Versa vice mortalium,
Culpat caro, purgat caro,
Regnat Deus Deicaro.

Tunc

Tyve oratien vande verrysenisse
ons Heeren.

God die ons verblyt deur die saerlycke feeste
der verrisenissen ons Heeren / verleent ons ghena-
delijck dat wy van dese tydeltiche feesten die wy
hier vieren/moghen commen tot die eeuwighe bly-
schap. Amen.

Een andere.

God die deur den feestelijcke dach vā Paesche/
hebt der weereilt ghegheten remedie / verleent u
volck die hemelsche gaue / dat zp noch vercrachten
moghen vulmaecte vryheyt / ende commen te eeu-
wighe leuen. Amen.

Op den helighen Ascensioens dach.

Eeuwiche Coninck ende verlosser gheacht
Van alle gheloouighe wtverroten/
Deur wien dat de doot is te nieten ghebracht/
Ende ons ghegheten die triumphē avoien
Vander gratien thiesoren.

Shp Heere clemmende binde hemelsche thone
Ter rechter zpde des Vaders wylelic vospachetich/
W is ghegheten alle macht idoone
(K aer die mēschelicheyt) vandē vader almachtich/
En niet van menschen onzachtych.

Hoo dat die inden heimelē zyn wylselick/
Ondere/ende op die eerde oock mede/
Al rslamen van hem zyn gheschepen wylselick/
Voor hem die ds knien zouden hinghe telcker stede
Met weerdichede.

Die Inghelycke natie is gheperturbeert/
Ziende verandert der menschen conditie/ (neert/
T'vleesch zondichde/ t'vleesch juuert/ t'vleesch regt/
Christus God en mensche die hoochste iusticie/
Hem gheschie ewich sacrifcie.

West

Tu es tu nostrum gaudium,
 Qui es futurus præmium:
 Sit nostra in te gloria
 Per cuncta semper sæcula. Amen.

Ad laudes.

T'V Christe nostrum gaudium,
 Manens Olimpo præditum:
 Mundi regis qui fabricam,
 Mundana vincens gaudia.

Hinc te precantes quæsumus,
 Ignosce culpis omnibus:
 Et corda sursum subleua
 Ad te superna gratia.

Vt cum rubente cooperis
 Clarere nube Iudicis,
 Poenas repellas debitas,
 Reddens coronas perditas.

Gloria tibi Domine
 Qui scandis supra sidera,
 Cum Patre & sancto Spiritu
 In sempiterna sæcula.

*Prosa die solenni Ascensionis
 Domini.*

OMnes gentes plaudite,
 Festos choros ducite
 Christo triumphante,

Reddit

Weest onse menchte en blyschap tot delect/
Want ghy onsen loon zult zyn bevonden:
Laet onse glorie in u wesen
In allen eeuwen/en tot alle stonden/
Om uwen lof vermonden. Amen.

Te lauden.

Ghy zyt ons blyschap/en ons verchieren/
Woor ons inden lustighen hemel bereet:
Ghy die de weerelt cont regieren/
En te bouen gaet de blyschap des weerelets breer/
En alle menschelick secreet.

Waeromme bidden wyp/o God vul ghenaden/
Wat ghy ons quytsheldinghe wilt verleenen
Van alle onse zonden ende missvaden:
Heeft opwaerts ons herten/laet die ontsteenen/
Raer u hulpe wyp weenen.

Op dat als ghy blijncken zult inde roo molche
Qupte wilt schelden/ende verschonen
De groote punctie van allen volcke/
Ende weder gheuen diet al cont loonen
Die verloren croonen.

Heere u zp lof/danckbaerheit en glorie/
Die medier ghecommen zyt ten hemel waert/
Met den Vader in die hoochste confistorie/
En metten heiligen Sheest van zoeter aert/
Inde eeuwicheit vergaert.

De profe inde Hoochmesse, op den heilighem
Ascensioens dach.

Alle menschen zyt te zamen nu verblift/
Houdt repne vergarynghe
In die triumphhe Christi ghebenedict/
Ons rechte bewarhinghe.

Ghy keert

Redit cum victoria
Capta ducens spolia
Turba iubilante.

Papè quam magnificum
Hodie Dominicum
Germen gloriatur.

Terræ fructus hodie
Super thronos curia
Caeli sublimatur.

Intrat tabernaculum Moyses,
Et populum trahit ad spectaculum
Tantæ virtus rei.

Spati suspensiis vultibus
Intendentes nubibus
Iesum subducentibus
Viri Galilæi.

Dum Helias sublevaratur,
Heliae duplex datur
Spiritus & pallium.

Alta Christus dum concendit,
Seruis suis mñas appendit
Gratiarum omnium.

Transit Iacob hunc Iordanem,
Lucretiam gerens non inanem
Crucis vsus baculo.

Redit turmis cum duabus
Angelis & animabus
Et thesauri sacculo.

Hic

Hy keert weder niet victorie gherent/
Niet en can hem letten:
Ende met hem die oude Vaders gheleert
Deur t'ghelijkt der trompetten.

Och ziet hoe ghensouchelyck zoo is heden
In gloriën verheuen
Dat eerlick groepsel jent besneden/
Deur Gods cracht ghdrieuen.

Oock is heden verheuen die vrucht der eerden/
Vul liefde ende paps/
Souen die theroonien/vul grooter weiden/
In dat hemelsche palaps.

Mopsls gaet inden tabernakel/
En die cracht vander zake
Verweckt het volck tot een spectakele
Ende neerstighe wake.

Die mannen wt den Galileenschen volcke
Staen met een verzamen
Met den aensichtte naer die raven vander wolcke
Die Jesum op namen.

Doen Helias op ghenomen was naer t'leuen/
Is ter zeluer tijt/
Dynen gheest dobbel Helpseus ghegheuen/
En oock zyn habyt.

Als Christus gheclommen is inden hemel bouen
Hy gaf zyn dienaren
De ponden van gratiën meerdiich om louen
Tot een wel bewaren.

Onsen Jacob is gaende deur dese Jordane
Victorieus en vast/
Vromelick worstelende om te wederstanen
Met des Erupcen mast.

Met twee hoopen comt hy wederomme vercoen
Van Inghelen en zielen/
Ende met dat zackin der thiezoren
Zyn vianden vernieuen.

Hic est fortis, qui de mortis.
Victor portis introit
Cum gloria.

Rex virtutum, cuius
Nutum & obtutum
Trina tremit regia.
Vocat Pater Filium
Ad confessus solium,
Donec suppedaneos
Victos vel spontaneos
Ponat inimicos.

Sedet in altissimis,
Fruitur potissimis,
Redit in nouissimis
Iudican ex intimis
Iustos & iniquos.

Veni Deus vltionum
Veni cum clementia,
Dum sistemur ante thronum
In tui præsentia.

Mane nobis tunc auditam
Fac misericordiam,
In perennem transfer vitam
Ad futuram gloriam. Amen.

Oratio.

Concede quæsumus omnipotens Deus, vt qui
hodierna die vnigenitum Redemptorem nostrum
ad cælos ascendisse credimus, ipsi quoq; mentibus
in cælestibus habitemus. Per eundem.

Die celeberrima Pentecostes H, ad vesperas.

Bor.

Wies den vromen verwonder niet om verinelle,
Gheen zjns ghelycke/
Die verwonnen heeft die poorten der hellen/
Nu gaet hy int rijke.

O momen gheweldighen Coninc der crachten/
Wiens wille en opzien
Weeslen die hemelsche en eerdiche ghesslachten/
En oock die hellsche tot dien,

Den Vader roupt;ynen Zone wt het quellen/
Om hy hem te verzoeten/
Tot dat hy zyne vianden sal stellen
Tot een banck zynder voeten.

Het hoochste ghebruyct hy met repnen behaghe
T'goet zjns Vaders delicacet:
Hy zal weder keeren om ten laetsten daghe
Te vonnissen goet en quaet.

Comt God der wiakē/s gheuer elcx loon/zaene
Laet ghenadicheyd daumen/
Als wy zullen beureest voor uwen thron/staen
In dyn anschauwen.

Toocht dan ouer ons u barmhertich wesen/
En wilt ons beweghen
Tot dat costelick eenwiche rijke ghepresen/
Met strypden vercreghen. Amen.

De oratie vanden helighen dach.

Terleent ons almoghende God op dat wy/die
gheloouen dat uwen eenighen Zone op desen dach
gheclommen is ten Hemele waert metter herten
in die hemelsche woonsten met hem moghen moe-
nen. Deur den zelffsten etc.

Op den heyligheti Sinxen dach te vespera.

I G Y

BEATA nobis gaudia,
Anni reduxit orbita,
CUM Spiritus Paraclytus
Effulsa in Discipulos.

Ignis vibrante lumine
Linguæ figuram dætulit,
Verbis ut essent proflui,
Et charitate feruidi.

Linguis loquuntur omnium,
Turbæ pauent Gentilium:
Misto madere deputant
Quos Spiritus repleuerat.

Patrata sunt hæc mysticæ
Pæschæ peracto tempore,
Sacro dierum numero,
Quæ lege sit remissio.

Te nunc Deus piissime,
Vultu precamur cernuo:
Illapsa nobis cælitus.
Largire dona Spiritus.

Dudum sacrata pectora
Tua replesti gratia:
Dignite nunc peccamina,
Et da quieta tempora.

Ad matutinas.

IAM Christi astra ascenderat,
Regressus vnde venerat,
Promissum Patris munere
Sanctum daturus Spiritum.

Solen-

Het ommekeeren vanden gheheelen sare/
Dat heeft ons arme menschen toe ghebrocht
 Een groote blyschap/ende een zalighe mare/
 Als den vertrooster ouer die Discipelen bedocht
 Heeft ghelycht en ghewrocht.

Dat t'vier/twelck scheen claer en voorspoedich/
 Brochte voort de ghedaente der tonghe om spreke/
 Dat de Apostelen zouden wesen in woorden ouer/
 Ende in de liefde Gods onbezweken (vloedich)/
 Vierich ontsteken.

Alle talen spraken zy met blyde anschyne/
 Die scharen der heiden waren bedukt/
 En zeyden dat zy veruult waren met wypne
 Die den gheest wt liefsden/niet wt schult
 Sterck hadde veruult.

Vele zaken zyn vulbrocht zeere net
 Sheestelick naer Paesschen den vichtichsten dach:
 Op den welcken datter naer Moples wet
 Grootre quijtscheldinghe ghelschieden mach/
 Alzo elck lach.

My bidden u o alder goedertierenste Godt
 Met een ootmoedich anschauwe tuwaert ghewet/
 Sheeft ons de gauen des gheests vul crachtich be/
 Die wt de hemele ghestuert zyn zeer excellēt (schodt/
 In de Apostelen gent.

Hier voortijts hebt ghy vervult met u gracie
 De heliche herten/an allen zyden:
 Vergheest onse sonden ter deser spatie/
 Ende wilt verleenen gheruste tyden
 Om ons verblyden. Te matten.

Christus was gheclomen naer t'hemelsche rijke
 Van daer hy ghecommen was wt zyn maiesteyt
 Om ons te gheuen zynen gheest autentijke/
 Die deur de liefde des Vaders vander eeuwichept
 Ons was toe ghezept.

Solennis vrgebat dies,
Quo mystico septemplici
Orbis volutus septies
Signat beata tempora.

Dum hora cunctis tertia
Repente mundus intonat,
Orantibus Apostolis,
Deum venisse nuntiat.

De Patris ergo lumine
Decorus ignis missus est,
Qui fida Christi pectora
Calore verbi compleuit.

Ad laudes.

Impleta gaudent viscera
Afflata sancto Spiritu,
Voces diuersas intonant,
Fantur Dei magnalia.

Ex omni gente cogniti,
Græcis, Latinis, Barbaris,
Cunctisq; admirantibus,
Linguis loquuntur omnibus,

Iudæa tunc incredula,
Vesana toruo spiritu,
Ructare musti crapulam
Alumnos Christi increpat.

Sed signis & virtutibus
Occurrit, & docet Petrus
Falsa profari perfidos,
Iœelis testimonio,

Sit

Dien heilighen solemelicken dach
Was den neghenenveertichsten dach int openbare:
An dien tijt elcken wel bekennen mach/
Vatter heilige tyden zonder sparen
Nakende waren.

Allt naer die drie hueren was gheleden/
Wert haestelick ter weerelt den vops ghehoort
Die daerde Apostelen hebben ghebeden/
Bootschapte/dat God om vulmaken t'woort
Was ghecommen voort.

Van is van t'licht des Vaders neder ghedaelt
Een schoon blijnckende licht vul goedertierichept/
Twelck die herten der Apostelen heeft deurstraelt/
Ende oock veruult met alder manierichept
Van des woorts vierichept.

Te lauden.

Der Apostelen herte weemoedich en teere
Dat is veruult gheweest vul beschods
Deur den heiligen Scheest/dien grooten Heere:
Iy sprake met diuersche talen/ lydende veel spods/
Die groote werken Gods.

Van allen volcke waren ijp bekent/
Van Giecken/ende Latynsche palen/
Van Barbarien en de landen daer ontrent:
Iy waren verwondert van zulck verhalen/
Sprekende alle talen.

Die ondanckbare Joodische Synagooghe
Vul onweerschaps als verwilderde troncken/
Ongheloouich zynde/onvruchtbaer/en drooghe/
Zepden/dat die kinderen Gods gheschoncken
Waren zadt en droncken.

Maer Petrus/veruult met goddelicken secrete/
Heeft hen gheantwoort/ende gheleert
Wat dat woort van Johel den Propheten/
Dat ijp spraken ten onghelycke ende verkeert/
God ijp gheert.

I wijs lot

**Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclyto:
Nobisq; mittat Filius
Charisma sancti Spiritus.**

De sancto Spiritu ad tertiam.

VEni creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora.

**Qui Paracletus diceris,
Donum Dei altissimi,
Fons viuus, ignis, charitas,
Et spiritualis unctio.**

**Tu septiformis munere,
Dextræ dei tu digitus,
Tu ritè promissum Patris
Sermone ditans guttura.**

**Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.**

**Hostem repellas longius,
Pacemq; dones protinus,
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxiun.**

**Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,**

Te v-

Lof op den Vader ewich onghemeten/
Met den eenighen Zone vander doot verresen/
Ende den helighen Gheest sonder vergheten;
Dat ons den Zone zende de gaue tot desen
Des helichs Gheests ghepiesen.

Vanden helighen Gheest ten tiercen.

Omt schepper o Gheest vul consolatie/
Bezouet de herten van die u toebehoren;
Wilt vervullen met die opperste gracie.
De herten die ghp ghelschepen hebt alvoien
Ende wtuercoren.

Die ghenaemt zyt helighen vertrooster hier/
Gaue Gods wten alder hoochsten thoone/
Leuende Sonceyne der charitatien vier/
Ende de gheesteliche zalvijnghe schoone
Van elcken persoone.

Van gauen ghp zeuenwoudich zyt/
Den vingher van Gods rechter hant ghebleken/
De beloete des Vaders ghebenedyc/
Hemlieden gheuende onbezweken
Gracie van wel spreken.

Ontsteect u licht in ons zinnen bequame/
Sturt in ons herte u liefde/doet blycken/
Versterct het cranche van onsen lichame:
Met valste viomichept wilt ons verrijken
Zonder afwycken.

Wilt onsen viant verre verdryuen:
Verleent ons haestelick uwen paps int pleyn:
Al dat hinderlick is laet t' onder blyuen
Deur v onsen voorgaenden Capiteyn/
Ende Leetsman reyn.

Verleent ons/dat wy deur u den Vaders
Met den Zone bekennen wijs int beleeden:
Dat wy ewich moghen gheloouen te gadere/

3. u

Dat

Te triusque Spiritum
Credamus omni tempore.

Prosa die solenni Penthecostes, edita ab integerissimo, illustrissimo, nec non eruditissimo Franco-
rum Rege Roberto, Hugonis Capeti
filio. Regnauit anno 990.

Sancti Spiritus adsit nobis gratia,
Quæ corda nostra sibi faciat habitacula.

Expulsis inde cunctis vitijs spiritualibus.
Spiritus alme illustrator hominum.

Horridas mentis nostræ purga tenebras,
Amator sancte sensatorū semper cogitatuum.

Infunde unctionem tuam clemens nostris
sensibus.

Tu purificator omnium flagitorum Spiritus.

Purifica nostri oculum interioris hominis:
Vt videri supremus Genitor possit à nobis.

Mundi cordis quem soli cernere possunt oculi.

Prophetas tu inspirasti, ut præconia Christi pre-
ciniuissent inclita.

Apo-

Dat ghy den goeden Gheest zyt van hem bidden/
Altijts onuerlaet.

De profeet Hoochmesse op den Sinxen dach ghe-
maect vanden alder deurluchtichsten en zeer ghe-
leerden Coninck van Vranckerijcke Robertus.
Hy regneerde 990.

De gracie vanden helighen Gheest
Wilt ons nu bystaen in alle zaken/
Die van ons herte deur der lieuten keest
Selue zyn heliche woensste te maken.

Daer wte verdryuende alle smetten
Van die gheesteliche zonden die styncken/
O claeer schynende Gheest niet om vernetten
Ghy doet het herte der menschen blijncken

Die gunweliche duysterheit onser zielen/
O wylsen Gheest die vulmaect zyt in crachten/
Wilt van ons zuuer ende gansek vernielen/
Want ghy een beminder zyt van wyse ghedachten.

Hurt goedertierelick in onsen zinnen
W heliche zalwijnghe vul van ghenaden/
Ghy die zyt den helighen Gheest vul minnen
Die repnicht alle vreeliche mis daden.

Ons innwendiche ooghe zuuer in desen
Vanden inwendighen mensche vul rauwen/
Op dat wy moghen bequame wesen
Den opperste Vader te anschauen.

Den welcken Vader niemast en vermach te ziene
Van die reyne/zuiere/onbevlechte oghen
Van die zuuer herten/met wylsen ingiene
Vanden helighen Gheest daer toe ghetoghen.

Ghy zyt die verlicht hebt die Propheten
Om de mysterien Christi te bedieden/
Die te voorsegghen/ende doen te weten
Groote langhe tyden/oor op gheschieden.

Die 116;

Apostolos confortasti vi trophēum Christi per totum mundum veherent.

Quando machinam per verbum suum fecit Deus cœli, terræ, marium.

Tu super aquas foturus eas, numen tuum expandisti sancte Spiritus.

Tu animabus vivificandis aquas fœcundas.

Tu aspirando das spiritales esse homines.

Tu diuīsum per linguas mundum & ritus avnasti Domine.

Idolatras ad cultum Dei reuocas magistrorum optime.

Ergo nos supplicantes tibi exaudi propitijs sancte Spiritus.

Sine quo preces omnes cassæ creduntur, & indignæ Dei auribus.

Tu qui

118

Die Apostelen hebt ghp ghescreft int leren
Om te bekeeren alle die zondighen:
Ende om die victorie Jesu Christi vul eerden
Alle de weereilt deure te vercondighen.

Als God almachtich dat heele ghestichte
Van hemel;zee en eerde heeft gheschenken/
Souen ende beneden verchiert met lichte
En deur zijn helich woor heeft al begrepen:

Shy helighen Gheest hebt zoo overvloedich
Wie goedhept verbreet naer dynen verheuen aere/
Om die wateren te voene zeer voorspoedich:
Over de welche dat ghp als dan ghedreuen waert.

Shy cont de wateren naer u weinschen
Zeere goet ende vruchtbaer onder houden:
Op dat de doode zielen der meinischen
Wederomme daer deure an t'leuen commen zondē.

Deur uwe zoeten aesseme keestelick/
Diet alle veruullen can ende verclare/
Hebt ghp ghemaect gheheel gheestelick
Die van te voren gheheel zinnelick waren.

O Gheest Gods ghp hebt de weereilt versnel/
Die in diuersche talen vremt van beschooue
En vremden manieren van doene was ghestelt/
Ghebrocht tot een oeffeninghe/ en een ghelooue.

O ghp alder bestē Keeester hebt zoo ghenvrocht/
Op datt ons zoudē moghen excellent/baten:
Ende hebt hemlieden ter kennisse ghebrocht/
Die by die Afgoderie verblent/zaten.

Daeromme/o helighen Gheest vercoen/
Shy die al onse cranchept wt cont weerent/
Wilt ons ghenadelick hier anhoren/
Die denotelick uwe hulpe begheeren.

Zonder wiens alle bedinghen luyden cräckelick/
Te vergheefs oock zijn en niet luttel beschodts/
Ja gheheel verworpelick en ondanckelick/
Ende onbequame inde ooren Gods.

Tu qui omnium sacerdorum sanctos, tuum numeris docuisti instinctu amplectende Spiritus.

Ipse hodie Apostolos Christi donans munera insolito, & cunctis inaudito saeculis,

Hunc diem gloriosum fecisti. Amen.

Alia prosa & insignis, de S. Spiritu.

Veni sancte Spiritus,
Et emitte calitus
Lucis tuae radium.

Veni Pater pauperum,
Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.
Consolator optime,
Dulcis hospes animarum
Dulce refrigerium.

In labore requies
In astu temperies,
In fletu solatium.

Sine tuo numine
Nihil est in lumine,
Nihil est innoxium.

O lux beatissima,
Reple cordis intima
Tuorum fidelium.

Laua quod est sordidum,
Riga quod est aridum,
Sana quod est faicum.

Flecte quod est rigidum,
Foue quod est frigidum,
Rege quod est deuum.

Da

Ghy die alle heilighen bewoort

Deur u zoete ingheuen opt hebt gheleert/
Hemlieden omhelsende als een minnare groot/
Ende ghenadelick met u in gracie verkeert.

Als heden hebt ghy myne Apostelen ghenaect/
Met groote gauen begift zoet van memorien:
Ende hebt oock als heden desen dach ghemaect
Pyselick/vul eerden ende glorien. Amen.

Een andere oock zeer schoone prose vandem
heiligen Gheest

Comt helich Sheest vul van eerbaerheyt/jent/
Vyt den hemel de rape van uwer claeरheyt/zent.

Comt Vader der armen/comt gheuer der gauē/
O licht der herten/comt wilt ons lauen.

Alder besten trooster/o gast der zielen/zoet/
Toete vercoelijnghe/ons druck vernielen/doet.

In aerbeyt ruste/in hitte vercoelen/
In gheweën solaes/wop van u gheuoelen.

Zonder myne Godtheyt/gheen licht int ronde/
Koch ter weirelt pet/is zonder zonde.

O zalich licht/wilt vernullen van bouen
T'diepste der herten/van die in u ghelouen.

Wascht af dat vuyplis/maecht nochtich het droeg/
Gheneest dat ghequerst is/wit liefsden hooghe. (ghe/

Wat stijf is wilt bryghen/en t'coude verwermē/
En die verdoolt is/wilt hem beweghe en onfermē.

Verleent

Da tuis fidelibus
In te confidentibus
Sacrum septenarium.

Da virtutis meritum
Da salutis exitum
Da perenne gaudium. Amen.

Oratio de sancto Spiritu.

Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratio docuisti, da nobis in eodem spiritu recta sapere & de eius semper consolatione gaudere. Per Dominum, eiusdem.

H. de celebre. F. Trinitatis ad vesp.

Ad festo sancta Trinitas
Par splendor, una deitas,
Quæ extas rerum omnium
Sine fine principium.

Te celorum militia
Laudat, adorat, predicit,
Triplexq; mundi machina
Benedicit per saecula.

Adsumus & nos cernti
Te adorantes famuli,
Vota præcesq; supplicum
Himnis iunge caelestium.

Vnum te lumen credimus,
Quod & ter idem colimus
Alpha & O quem dicimus
Te laudat omnis spiritus.

Laus

Verleent u gheloouighe die op u betrouwien
 V zeven heilige gauen te anschauwen.
 De verdienste der deucht Heere wile ons ghene/
 Een zalighen hendt/ea dat eeuwigh leuen. Amen.

De collecte vanden heylighen
 Gheest.

Sod die de herten der gheloouighe gheleert
 Hebt/deur verlichten des helichs Gheests: verleene
 ons deur den zelfsten Gheest te smakene oprechte
 zaken/ende alijts te verblydene van zynen trooste.

H. Op den dach vande heylige Drie-
 vuldicheyt.

C om ons by o zalighe Drievuldicheyt hyllich/
 Ghelyc schynsel/een Godheyt niet om ghenake/
 Tot ons arme menschen alle tijt goetwillich/
 Sonder beghin oft hende van alle zaken/
 Wilt ons zalich maken.

V looft/anbidt/eert in allen huren
 Dat hemelsche heyceracht met een verblyden/
 Ende die principale drie creaturen
 Van de gheheele weereelt u ghebenedyden/
 In eeuwighen tyden.

W y anbidden u oock als dienaers ghehullich/
 Wilt doch onse begheerte/ende bedijnghe sijn
 Stellen by al de loofzanghen menichvuldich
 Van de ghene die inden hemel zyn/
 Deur de liefde dijn.

W y gheloouen dat ghy zijt een blynickē de lucht/
 Twelck wy drievuldich anbidden met herten vro/
 Alle gheesten u louen/o gheuer der vrucht/
 Want ghy zijt gheheten alijts ako
 Alpha het O.

21 22

Laus Patri sit ingenito,
 Laus eius Vnigenito,
 Laus sit sancto Spiritui,
 Trino Deo & simplici. Amen.

Ad laudes.

O Trinitas laudabilis,
 Et vnitas mirabilis,
 In simplici substantia
 Virtus manens intermina.

Tu charitas, tu puritas,
 Tu pax & immortalitas,
 Patris, Nati, Paraclyti
 Decare pollens perpetim.

Fides, corona, supplicum
 In te piè fidentium
 Exerge sordes mentium
 Sorti misertus pauperum.

Prosa in fello sanctissime Trinitatis.

Author Adamus S. Vitoris.

Profitentes Vnitatem,
 Veneremur Trinitatem
 Pari reuerentia.

Dignè loqui de personis
 Vim transcendirationis,
 Excedit ingenia.

Quid sit gigni, quid processus
 Me nescire sum professus,
 Sed fide non dubia.

*Hic aliquot versus
 omitti, quia pen-
 det ex philosophia:

& omnē captum
 priorū excedunt.

Qui

Lof zy den Vader die ongheboren is/
Lof zy den eenighen Zone warachtich/
Lof helich Sheest die eeuwiche vercoren/is/
Drievuldich ende eenen God almachtich/
En al euen crachtich.

Te lauden.

O Prysdeliche Drievuldicheyt reene/
Ende wonderliche eenicheyt blyuende jene/
Inciel in wesen/eenen God alleene/
Een onhendeliche moghenheyt bekent/
Eeuwiche zonder hent.

O ghy zyt die opperste charitate/
Die zuuechteyt/den pays/die ons al begloost/
Die onsterfuelicheyt binnen der hoochster zate/
Die glorie des Vaders / des Zoons met ee goet pro-
 Met diet al vertroost. (poost/

Ghy die t'ghelooue zyt ende die croone
 Van die op u God deuotelick betrauwen/
 Zuueri die onreynicheyt der herten schoone/
 Hebt medelyden op u kijnderen vul rauwen/
 Wilt ons anschauwen.

Prose vande heilige Drievuldicheyt.

Belydende die eenicheyt onghemeten/
 Laet ons dan met zuuer conscientie
 Eren de Drievuldicheyt hooghe gheseten/
 Met ghelycke eere ende ruerentie.

Want weerdelick hier af te spreken
 Vandē persoonen die eere toe dienen/
 Keden en verstant zouden ons ghebreken:
 Tgaet te bouen alle menscheliche ingienen.

Wat te zegghen zy/te zyne ghegenereert/
 Of voort ghecommen bin den hemelsche houe/
 Ick kenne dat gheheel myn verstant pasleert:
 Kochtans niet te min tis myn gheloue.

Rybie

**Qui sic credit, ne festinet,
Et à via non declinet
Insolenter regia.**

**Seruet fidem, formet mores,
Nec declinet ad errores
Quos damnat Ecclesia.**

**Nos in fide gloriemur,
Nos in vna modulemur
Fidei constantia.**

**Trinæ sit laus Vnitati,
Sit & simplæ Trinitati
Coæterna gloria. Amen.**

Oratio de sancta Trinitate.

OMnipotens sempiterne Deus, qui dediti famulis in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare Vnitatem: quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. Per.

Hic hymnus cum sequentibus de venerabili Sacramento, & prosa, Lauda Sion, editus est à D. Thoma Aquinate, ord. Prædicatorum, ex mandato Urbaniquarti, 1262.

Ad vesperas.

PAnge lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisq; pretiosi,
Quem in mundi pretium

Fructus

Die gheloost anders van hem is benolen/
Ziet toe dat hy hem niet en verloope
Suyten rechten wech in een vrient verdolen/
Op troysfele/ insolentie of ydel hoope.

Maer dat hy int ghelouue mach sterck gheueren/
Zijn leuen beschiche wel ende vervromt:
En hem niet en gheue tot die errueren/
Die die heliche Christen kercke verdomt.

Laet ons te zamen met blyder dinghen
Int ghelouue ghenouchelick zyn verheucht:
Laet ons met blyschap en vtericheyt zinghen/
In ee ghestadicheyt des gheloofs: vul alder deucht.

Der drievoudige eenicheyt / t'onswaert goetwil/
Op prijs inde hoochste confistorie/
Ende der eenighe Drievaldicheyt hillich
Op inder eeuwicheyt eere en glorie. Amen.

De oratie vande heliche Drievaldicheyt.

Almachtich eeuwigh God/ die ghegheuen hebt
U dienaers/deur t'belijden van een marachrich ghe-
looue/ te kennen de glorie der eeuwiche Drieval-
dicheyt/ en deur de macht des heerlyckhepts te aen-
biddene die eenicheyt / wp bidden / dat wp deur de
sterckheyt des zels gheslotts moghen bevydt we-
sen van alle teghenspoet. Amen.

Dese himne met de naervolghende van t'heylich Sa-
crament, zijn ghemaect vanden heylighen leeraer-
re S. Thomas van Aquynen, vander predikare oor-
dene, ter begheerte ende ten beuele van Paus Vrba-
nus den 4. 1 2 6 2.

Te vespere.

OTonghe wilst nu het mysterie zinghen
Van dat helich lichaemde ewde dierbaer bloet/
Twelck ghestuert heeft ende willen voortbringen
De vrucht des lichaems edel bouen alle dinghen
Rij **V**anden

Fructus ventris generosus.

Rex effudit gentium.

Nobis natus, nobis datus

Ex intacta virgine,

Et in mundo conuersatus

Sparso verbi semine

Sui moras incolatus

Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœpsæ

Recumbens cum fratribus,

Obseruata lege plenè

Cibis in legalibus

Cibum turbæ duodēnæ

Se dat suis manibus,

Verbum eatò panem verum

Verbo carnem efficit,

Ficq; sanguis Christi merum:

Et si sensus deficit,

Ad firmandum cor syncerum

Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum

Veneremur cernui,

Et antiquum documentum

Nouo cedat ritui,

Prestet fides supplementum

Sensuum defectui.

Genitori, Genitoq;

Laus & iubilatio,

Salus, honor, virtus quoque,

Sit & benedictio:

Pro-

Wanden heilighen Coninck der menschen goet/
Tot eenen prijs des weirets/om ons behoet.

Die voor ons gheboren is ende ons ghegheuen
Met Maria die heiliche onbeulechte maecht/
Die inde weirelt ghewandelt heeft al zijn leuen/
Jaepende t'saet van zyn heilich woort verheuen/
Heeft zyn pelgiemage ghessloet wie dat dit maecht/
Met een wonderliche ordene die God behaecht.

Int laetste auontmael heeft hy hem ghezet/
Met alle zyn lieue broeders/als de wple:
Daer dat hy vulbracht hadde de oude wet/
Met zyn ghebenedyd handen onbesmet
Heeft hy zyn twaelf Apostelen/groot van wplse/
Hem zeluen ghegheuen tot einder wpple.

T'woordt dat warachtich vleesch is bedeghen
Heeft van blootd t'selue vleesch ghemaect dat Christus drouch:
Deur zyn woorde wort vande wijn oock zyn bloet
vercreghen:
Ende al ist dat de zinnen saelgieren hier teghen/
Int begryp van dezen voor ee oprecht herte vrouch
Het ghelooue in deze zake is alleene ghenouch.

Daerome wy menschen vul eerdsche waerheit/
Laet ons eeten dit weerdighe Sacrament/
Op dat de voorgaende figuren maken plaetsle de
En laet het ghelooue vul va eerbaerheyt (waerhys/
Vuldoen al dat onze cranche zinnen bleint
Kriet en connen begyppen/af commen ontrent.

Den Vaderre eade oock den Zone mede
Op blpschap/zalicheyt/eure eere hier of
Glorie/ghebenedydinghe/cracht en vrede/

It uij Hy

Procedenti ab utroq;
Compar sit laudatio. Amen.

Ad matutinas.

SActis solennijs iuncta sunt gaudia,
Et ex praecordijs fessent praeconia;
Recedant vetera, noua sunt omnia
Corda, voces & opera.

Noctis recolitur coena nouissima,
Qua Christus creditur agnum & azima
Dedisse fratribus, iuxta legitima
Priscis indulta patribus.

Post agnum typicum expletis epulis,
Corpus Dominicum datum Discipulis
Sicut omnibus, quos secum singulis
Eius fatemur manibus.

Dedit fragilibus corporis ferculum,
Dedit & tristibus sanguinis poculum,
Dicens accipite quod tradeo yasculum,
Omnes ex eo bibite.

Sic sacrificium istud instituit,
Cuius officium comeneti volunt
Solis Presbyteris, quibus sic congruit,
Ut sumant & dent canens.

Panis

130

Hy die van heede voort comt mit die hooglyke stede/
Als oock almachtich God van dat hemelsche hof/
Die zp oock te zamen ghelycken los.

Te matten,

Mlaet nu accoordt/laet blyschap vergaren
Als my desen feestelijken dach aenmercken/
Laet ons metter herten zpneit los declarren/
Ende alle oude zaken laten varen/
Op dat alle nieuwe zaken verstercken
Herten/woorden en wercken.

Ku houdtmen t'auontmael Christi deuoot/
Int welcke Christus met zyn broeders heeft gheten
Dat Paeschlam/en dat zuuer onghedeelsteint broot
Kaer de constume/soos d'oude ware gheboort/
Syden Vaders onderhouden zonder vergheten/
Wul diepe secreten.

Kaer t'eten van dat Paeschlam figuerlick/
Selbyden my dat den Heere voor ons deel
Met zyn ghebenedyde hande zyn lichame natper/
Zyn Apostelen gaf/vast/etide gheduerlich/
Akoo gheheel hem allen/dat oock elcken by zondre
Voor een heyligh iuweel.

Den crancken gaf hy dat gherenchtezoet
Van zyn lichame/als een heyligh spruyte:
Hy gaf den drouwen den kilck met zyn bloet/
Ende hy heeft ghesproken met groter oostmoet/
Ontfanght dezen kilck groote van virtuyte/
En duinc al hier upre.

Akoo ordineerde hy dat heyligh sacrifice/
Willende dat t'officie van dien alleene
De Priesters bedienen/zoudē niet repader condicie/
Zoo dat wel betaent zondre ambitie/
Dat zyt zoudē ontfanghe/nutten/en bedeelen reene
Ten heelen ghemeene.

¶ 8 . Dat

131
Panis angelicus fit panis hominum,
Dat panis cælicus figuris terminum.
Ores mirabilis manducat Dominum
Pauper seruus & humilis.

Te trina Deitas vnaq; posclimus,
Quæ sicut os visitas, sicut te colimus;
Per tuas semitas duc nos quod tendimus
Ad lucem quam inhabitas.

Ad laudes.

VErbum supernum prodiens,
Nec Patris litigans dexteram,
Ad opus suum exiens
Venit ad vitæ vesperam.

In mortem à discipulo
Suis tradendus amulio.
Priùs in vitæ ferculo
Se tradidit discipulis.

Quibus sub bina specie
Carnem dedit & sanguinem,
Vt duplicitis substanciali
Totum cibaret hominem.

Senascens dedit solum,
Conuescens in edulium.

Se mo-

Dat broot van die Ynghelecke creaturen
Vert het broot der menschen vul grooter eere/
Dat hemelsche broot doet wech de figueren:
O wonderlicke zake om te ghebueren:
Den armen knecht in simpelheyt zeere
Kut en onfanght zynen Heere.

Drye en eenwoudighe Godheyt onverwegen,
Die ons bezouct alzo elck w dient en bidt;
Wilt ons doch leeden deur uwe weghen/
Dat wy moghen commen sonder yet teghen
Tot dat blinckende licht/reyn/ombelsmidt/
Twelck ghy bezit.

Telauden.

Dat eeuwiche Goddelick woordt vul baten
Voorcomende bin des hemels ronde:
Hochans naer de Godheit vul charicaten
En heeft des Vaders zyn werck niet verlaet/
Wegaende tot zyn werck om weerden de zonde
Is ghecommen in des leuens auontconde.

Hyp wel wetende (als vul Goddeliche verlynde)
Dat hyp coets zoudre gheleuert wesen
Van zynen discipule in de handen
Van die ongoddeliche viandien/
Cerst int auontmael gaf hyp hem zeluen tot dezen
Zyn Discipulen tot een sypse gheprezen.

Wien hyp ghegeuen heest (zoa t'ware co-pughe)
Onder de ghedaente van broot ende wijn/
Vleesch ende bloet/ woe idem elck moet brygghen/
Op dat hyp den mensche om voortsel texwghen
Die is van tweederhande substantie sijn
Gheheel ende al zoude sypsende zyn.

Deur zyn gheboorte vul pass en vrede
Is hyp geworden ons medeghezelie/
Int auontmael daer hyp zelue adt mede/
Gaf hyp hem tot een sypse/t'welck liefde dede/

Heere

**Se moriens in præmium,
Se regnans dat in præmium.**

**O salutaris hostia,
Quæ cæli pandis ostium,
Bella premunt hostilia,
Da robur, fer auxilium.**

**Vni trinoq; Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.**

Prosa de venerabili Sacramento.

**Lauda Sion Salvatorem.
Lauda ducem & pastorem
In hymnis & canticis.
Quantum potes, tantum aude,
Quia maior omnia laude,
Nec laudare sufficit.**

**Laudis thema specialis
Panis viuus & viralis
Hoc die proponitur.**

**Quem in facie nostra ceuimus
Turba fratrum duodenarum
Datum non ambigitur.**

**Sit laus plena, sit sonora,
Sit iocunda, sit decora,
Mentis iubilatio.**

Dies

Gteruende t'eenen pipse/roouende de helle/
Gegnnerende t'eenen loon /clouck van opstelle.

O zalighe offerande vul trouwen/
Die de Hemelsche deuren open doet/
Groote lastiche stryden vul trouwen
Ons daghelics quellen ende benouwen:
Verleent ons doch vromicheyt ende voorspoer
Helpet ende bewaert ons deur v liefde goet.

Hem die eenen Heere is epde dypewuldich
Sy ewighe glorie zeere triumphant:
De welche ons wille verleenen gheheldich
Tonhendelic leuen zeere verduldich
Met blyschap te bezitten aen zijn rechter hande
In ons ewich/zoete/reyn vader landt.

De profe van t'heylich Sacrament.

O Sion/o ghy gheloouighe kercke/
Loost uwen Salichmaker en Herder feestelick/
Loost uwen Leedslman/en gaet te werke
Met loslanghen ende liedekens gheestelic.

Altjys in de wake om hem te louen
Naer v vermeughen staet spade ende monch:
Want hy verre alle los gaet te bouen/
Ja nemmermeer en cont ghy hem louen ghenouch.

Dat heyligh costelic leuende broot
Wooi onze ziele een ewighe lypse/
Is als heden vertooght een oorzaake groot
Van zonderlinghen louen ende pipse.

Twelcke int laetsste auontmael verheuen
(Zonder eenighe twijfelinghe blent)
Den twaelf Apostelen is ghegheten
Voor een costelick nieuwe testament.

Iaet dan wezen naer v vermeughen/sijn
Eenen vullen los onder minst en meest:
Wilt lustich en blyde nur uit verheughen/zijn:
Welcke blyschap comt vanden heylighen Scheest.

Als

Dies enim solenitatis agitur,
 In qua mensa prima recolitur
 Huius institutio.

In hac mensa noui Regis
 Nouum Pascha nouæ Legis
 Phasæ vetus terminat.

Vetustatem nouitas,
 Vmbram fugat veritas,
 Noctem lux eliminat.

Quod in cœna Christus gesit,
 Faciendum hoc expressit
 In sui memoriam.

Docti sacris institutis
 Panem, vinum, in salutis
 Consecramus hostiam.

Dogma datur Christianis,
 Quod in carnem transit panis,
 Et vinum in sanguinem.

Quod non capis, quod non vides,
 Animosa firmat fides
 Præter rerum ordinem.

Sub diuersis speciebus,
 Signis tantum & non rebus,
 Latent res eximiae.

Caro cibus, sanguis potus,
 Manet tamen Christus totus
 Sub utraq; specie.

A fa-

Als nu houdmen den feestelickē dach verchiert/
Eick hem nu Goddelick en liberael quijc:
Op welcken dach datmen nu eerelick viert
D'eerste instellinghe van deze maelijt.

Diet op deze tafele Reyn/ondesmet
Den neuen Paeschē met neerstich labeur/lanck/
Onder den neuen Coninch de nieuwe wet
Hier mede vergaet den ouden deur/ganck.

De nieuwichept doet die outhept wÿcken/
De schadewe vlet voor de rechte waerhept:
Ru zietmen het licht bouen de dupsterhept blijcken/
En den nacht moet rypmen voor die claeरhept.

Dat Christus daer dede onverholen
Is den ongheloouighen een verachte/lesse:
Nochtans heeft hy daer ter tafel beuolen/
Datmen dat doen zoude t'zijnder ghedachtenesse.

Op Priesteren die hier in onderwesen zijn
Deur dat helich instel/wijs van verstande/
Consacreren meerdelick broot ende wijn/
Tot een heilighe/zalighe offerande.

Den Christenen wort dese leeringhe gheleert
Onderdanich te gheloouen met ootmoet/
Hoe dat dat broot crachtich in vleesch verkeert/
Ende den wijn wert oock verandert in bloet.

Dat ghy niet en begrijpt/noch niet en cont merre/
Of met u eyghen verstant en cont ghesmaken/(ke/
Dat can een vast gheloouue verstercken/
Supten de oordene van alle zaken.

Onder diuersche ghedaenten vastelick
Jhn bedeckt wonderliche zaken/
De welcke niet zienelick en zyn noch tastelick/
Maer de ghedaenten machmen zien en naken.

T'vleelich is een spyse tonsen deele/
En bloet eenen dranck/dat is clae en naect/
Christus die blijft nochtans gheheele
Onder beede de ghedaenten vulnaect.

A sumente non concisus,
Non contractus, non diuisus,
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille,
Quantum isti tantum illi,
Nec sumptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali,
Sorte tamen inæquali
Vita vel interitus.

Mors est malis, vita bonis:
Vide paris sumptionis
Quam dispar sit exitus.

Fracto demum Sacramento,
Ne vacilles sed memento,
Tantum esse sub fragmento,
Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura,
Signi tantum fit fractura:
Qua nec status, nec statura
Signati minuitur.

Ecce panis Angelorum
Factus cibus viatorum:
Verè panis filiorum
Non mittendus canibus.

In figuris præsignatur,
Quum Isaac immolatur,
Agnus Paschæ depurat,
Datur manna Patribus.

Bone Pastor, panis vere
Iesu nostri miserere,

Tu nos pa-

Van die hem nutten in haer becken
 Daer en ghelschiet gheen aefschet in dese[n]/
 Hy en wert noch ghesneen/ghedeelt/oste ghelyck/
 Daer op ontfanghen hem gheheel int welen.

Cene nut hem/ende duysent hem nutten/
 Alsoo vele d'eene/als d'ander ontfaem:
 Rochtans(om vele ongheloofs te schutten)
 Ghemut zynde/en wert hy niet verdaen.

Om nutten hem goede an quade bereedt/
 Daer dit ghelschiet diff'rent in dese yden/
 Geere duuerschelick ende verscheiden/
 D'eene tot het leuen;d' ander tot vermalendyben.

We doot vul schade/ist voor de quade/
 Daer vroe de goe/het leuen comt hem toe/
 T'ermast een diff'rent /is dat deden hent:
 Voor die selfste nutten/ele goe werken doe.

Allmen breekt dit heiliche sacrament
 En twyftelt gheensins/maer meest ghedachtich/
 Water alsoo vele is onder het sen deel bekent:
 Als inde gheheele ghedaence warachich.

Vander zaake en wert hier niet ghebroken/ver-
 mindert/
 We brake en ghelschiet maer int teeken alleine/
 Noch staet/noch langhde en werter behindert/
 Van hem/ die daer in begrepen is nooit ghegaene.

Tiet der Ingelen broot een lyple vul beschochte
 Voor den Pelgum om werstant verschrypen/
 Warachich broot der kinderen Godts/
 Dat armen voor de honden niet en sal werpen.

Dit was figuerelick voorghereekent bloot/
 Zoomen deur Isaacs offerande ghetscreuen/lage/
 Oock deur het Paeschlaap ende r'hemels broot/
 Dat inde woestyn de Vaders ghegheten was.

O goet Herder/warachich broot tot dien
 Jesu onserint ons/doet ons blycant/

Tu nos pasce, nos tuere.

Tu nos bona fac videre

In terra viuentium:

Tu qui cuncta scis, & vales;

Qui nos pascis hic mortales;

Tuos ibi commensales,

Cohæredes & sodales,

Fac Sanctorum cuiusvis. Amen.

Oratio de V. Sacramento.

Deus qui nobis sub Sacramento mirabili passio-
nis tuz memoriam reliquisti, tribue quæsumus,
ita nos corporis & sanguinis tui sacra mysteria ve-
nerari, vt redemptoris tuz fructum in nobis inugi-
ter sentiamus. Qui vivis & regnas cum Deo Patre.

H. In festo Dedicationis templi ad vesp.

Verbis beata Hierusalem

Dicta pacis visio,

Quæ construitur in celis

Vivis ex lapidibus:

Et Angelis coronata,

Vt sponsata comite,

Nova veniens è celo

Nuptiali thalamo

Præparata, vt sponsata,

Copulata Domino:

Platez & muri eius

Ex auro purissimo,

Tum sionibus, pressuris,

Expediti lapides

Suis cooptantur locis:

Per

Voedt ons/beschermt ons/doet ons antien.

We goedijnghen/in dat leuende lant.

Ghp die alle zaken weet ende vermeucht/

Die ons sterfeliche voedt als den goetwilligkeit/

Maect ons v erfghenamen deur uwe deucht/

Wwe tafeliers/ende medeghesellen der hillighen.

De oratie van t'heylich Sacrament.

God die ons onder een wonderlych Sacrament
ghelaten hebt de ghedinckenis van uwen lyden/
verleent ons dat wþ de heylige mysterien van u
luchame ende u bloet also moghen vieren ende eerë/
dat wþ altyts in ons moghen gheuoelen de vrucht
van uwe verlossinghe. **G**hp die leeft ende regneert
met den Vaders en den helighen Gheest inder eeuw
wichept. Amen.

De H. te vespere op den festelicken dach der Kerckvyydinghe.

Helighe stadt van Hierusalem blisshelich/

Ghp zyt voor een visioen des paps bekent:

Die ghelicht is inden Hemel ryckelick

Not leuende steenen onbezwyckelick/

Verchiert met Inghelen als een brupt excellent

Met haren bruydegom jenr.

Dese nieuwe brupt comt tot den hemel by mate/
Tot die bruylocht slaepcamer zþ heur oormoedich
Als ee brupt met harē brudego dulcharitate: (houdt
Alle heur stadt mueren/poorten/en straten/
Die zyn costelick van dat alder fynste gouds
Zeere menich foudt.

Heur steenen zyn ghemit en costelick verchierte
Met flaghen/benaamtighe/ende anrichten:
Op zyn al beschickt en wþselick gheregiert/

I g Vandenv

Per manus artificis
Disponuntur permanferi
Sacris ædificijs.

Portæ nitent margaritis,

Adytis patentibus,

Et virtute meritorum

Illuc introducitur.

Omnis qui pro Christi nomine

Hic in mundo premitur.

Gloria & honor Doo

Visque quo altissimo

Vna Patri, Filioq;

Inchyto Paraclyto,

Cui laus est & potestas

Per ætern a sacula.

Amen. Ad laudes.

ANgulare fundamentum

Lapis Christus strissus est,

Qui compage parietum

In vtroq; noctitur,

Quem Sion sancta suscepit,

In quo credens permanet.

Omnis illa Deo grata

Et dilecta ciuitas,

Plena modulis, & laude,

Et canore iubilo,

Trinum Deum viciturq;

Cum fauore p̄t̄dicat.

Hoc in templo summe Deus

Exoratus adueni.

Et cle-

Wanden constighē werckmā daer toe ghemauert/
Elek in zijn plaetse/ om te blyuen als lichter.
In die heliche ghestichten,

Die poorten blijncken van die peerlen doone/
Die inganghen staen open/ elek wert binnē gheleet
Deur die verdiensten van goede werken te loone/
Die om den heliche name Christi schoone
Hier ter weerkel bedwonghen zijn niet benauchtept
Voor de zulcke bereet. (wreec/

Glorie los/ en eere moet ewich ghenaken
God den alder hoochsten int ghebenedyden/
Den Vader/ den Zone euen crachtich int maken/
Den edelen Trooster indezelue zaken/
Wien doch los ende macht zy met een verblyden
Tot allen ryden.

Te laudē.

Den steen Christus is gheworden fondament
Den houcksten/ als byden welcken daer duere
Twee gheuelen in een zijn ghevoucht en gheprent/
Die ontfanghen heeft die heliche Sion present/
In wien datle oock blijft gheloouende puere
In elcke huere.

Die behagheliche stadt/die God almachtich
Gemint heeft voor zijn alder weertste lodi/
Vul lofzancx en gheesteliche liedekins crachteich/
Verheft ende prijst met ionste eendrachich
Den drievoudighen ende eenighen Godt:
Tis zoo zijn ghebodt.

God alder hoochsten helighen God vul weerdē/
Die in desen tempel anroupe zyt met verblydinghe
Iij Deur

Et clementi bonitate
 Precum vota suscipe;
 Largam benedictionem
 Hic infunde iugiter.
 Hic promereantur omnes
 Petita accipere,
 Et adepta possidere
 Cum sanctis perenniter,
 Paradisum introire
 Translati in requiem.

Oratio.

Deus qui nobis per singulos annos, huius sancti
 templi tui consecrationis reparas diem, & sacris
 semper mysterijs repræsentas incolumes: exaudi
 preces populi tui, & præsta, ut quisquis hoc tem-
 plum beneficia petiturus ingreditur, cuncta se im-
 petrasse latetetur. Per Dominum.

*Hymnus diebus solennibus Matris Dei
Mariae, ad vesperas.*

AVe maris Stella,
 Dei Mater alma,
 Atque semper Virgo;
 Felix cali porta,
 Sumens illud aue
 Gabrielis ore,
 Funda nos in pace,
 Mutans nomen Eux,
 Solue vincla reis,
 Profer lumen cæcis,
 Mala nostra pelle,
 Bona cuncta posce.

Monstra

Deur u goedertierenheit laet ons vulheerden:
 Ende willet ghebet vanden ghelen anveerden
 Die hier biddē/en wilt insturē met goede wydinghe
 Hier u ghebenedydinghe.

Alle die hier bidden/ Heere/wilt haer verhooren/
 Ende wilt hemlieden doch eeuwigh gheuen/
 Datse met uwē helighen wtuercooren
 Mogen besitten die hemelsche thresooren/
 Ende gheraken in dat paradijs nerheuen/
 Om daer eeuwigh te leuen.

De oratie.

God die ons saerlicx vernieuwt de wydinghe van
 desen tempele/ende alchts voorlecht de heliche my-
 sterien/ verhoort de bedijnghen van u volck/ op dat
 zo wie comt in desen tempele / verblyden mach van
 verhoort te spne. Deur onsen Heere Jesum Christ.

Op onse Vrauwe daghen te vesperen.

Weest ghegroet o zee sterre die ons behaecht/
 Alder helichste Moeder Gods claeer blijeke/
 Shp zyt alchts een blijnckende zuuer maecht/
 Scheluckighe poorte van hemelrijcke:
 Sheen dyngs ghelycke.

Ontfanghende die blyde groetenisse mede
 Van Gabriel/den oppersten bode des Heeren/
 Wilt ons sonderen in paps en in vrede/
 Die den vloock van Eva const verkeeren
 In benedictie vul eeran.

Ontbint onse banden vul van misdaden/
 Verlicht die blent zyn/helpt ons wt weene:
 Wilt ons beschermen van alle quaden:
 Siet uwen Zone dat shp ons tgoet verleene/
 O Maghet reene.

I wijs

Toorcht

Monstra te esse matrem,
Sumat per te preces
Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Virgo singulatis
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos
Mites fac & castos.

Vitam praesta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes Iesum
Semper collateremur.

Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus,
Spiritu sancto,
Tribus honor unus.

*Ad matutinas. Author Fortunatus
Episcopus.*

Quem terra, pontus, æthera,
Colunt, adorant, prædicant,
Trinam regentem machinam
Claustrum Mariæ baiulat.

Cui luna, sol, &c omnia
Deseruiunt per tempora,
Perfusa cœli gratia
Gestant puellæ viscera.

Beata mater munere,
Cuius supernus artifex
Mundum pugillo continens
Ventr' sub arca clausus est.

Be-

Toocht dat ghy warachtich een ghevader ⁷⁴⁶
 Wie voor ons wt liefden niet wt bedwangen
 Is gheworden uwen Zonie ghebenedijt;
 Doet dat hy deur u met blyden anhanghe!
 Ons ghebet ontfanghe.

O zinreke Maecht schoone dade wijscheden/
 Souen al sachtmoeidich/ helich en verbaet.
 Maecht ons ontbondē; ghyde van sondē wijscheden/
 Dat wy moghen zachtmoedich; ghy hier naer.
 Zuuer en claer.

Verleent ons een zuuer leisen ghestadich/
 Wilt ons eenen zekerer gantc beweughen/
 Op dat wy Jesum ziende ghenaadich
 Alle tijt met hem deur een verhogenen
 Verbliden meughen.

Lof; op God den Vaders/ende dade naer poys
 Op den alderhoochsten Christus met; gyn wondene
 Gock den heiligen Sheest troontbaer ende wijse;
 Dese die; op een eere/celwore bewonden
 Ende in allen stonden. Te matten.
 Hem wien eerde/zee/en hemelsche verchtert/
 Eeren/anbidden/ende verhullen hier teghelyc
 Die oock die zelsste creatueren regtelt/ als aort
 Heeft tlichamen van Maria; vaga/ondoorweghen
 Gotmoedich ghedreghen.

Wien Zonne/ Mane/ en alle creatueren
 Cypnen dienste in tyden; ghy gheneghen:
 Tlichamen van Maria dat suer der susteren/
 Verwult met die hemelsche geestte vertregen
 Heeft hem ghedreghen.

O heliche en zaliche Maeder begryme/
 Om die verleende ghiste ghy hem behaecht;
 Wie besloten heeft gheweest in u lichame/
 Dat den opperten wintemare/die onverlaecht
 In gyn vugt de moede totrechte.

Bona ex nuntio,
Fœcunda sancto Spiritu,
Desideratus Gentibus
Cuius per alium fuisus est.

Ubi addendas. Annoe Fortunatus Episc.

O Gloriosa Domina,
Excella supra sidera,
Qui tecreauit protulit
Laetasti sacro vbere.

Quod Euia tristis abitulit
Tu reddis almo germino,
Intrent ut astra flebiles,
Calì fenestra facta es.

Tu Regis altiarum,
Et porta lucis fulgida:
Vitam datam per virginem
Gentes redempte plaudite.

Marija Mater gracie,
Mater misericordie,
Tu nos ab hoste protego,
In hora mortis suscipe.

Gloria tibi Domine
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, & sancto Spiritu,
In sempiterna secula. Amen.

Oratio.

PROtegeo Dmine famulos tuos subsidijs pacis, &
beatz Mariz semper Virginis patrocinij confi-
dentes, à cunctis hostibus redde securos. Per Chri-
stum Dominum nostrum. Amen.

Salve

Uta

Aliora

Zalighe Maecht om die Vagheliche groete/
Die ghp ontfanghen hebt deur die groote cracht/
Vanden helighen Sheest/deur wiens lichaem zoete
Ter weerech ghecommen is/die dach ende nacht/
Vanden Heydene was verwacht.

Te lauden.

Doloriose/ heliche Maria.

Souen die Sterren zoo is u verhoghen:
Die u voorsterielick gheschepen heeft ghetraume/
Hebt ghp met u heliche boisten ghezoghen
Maer u vermoghen.

Ghp gheest ons weder dwar awo heliche vanche/
Dat die vrouwe Eva ons heeft benoeden:
Ghp zijt die hemelsche veistere met uwer toevlucht/
Op dat w op allēdighe/ vissende t' eeuwiche verdōmen/
Moghen inden hemel commen.

O Maria/ ghp zijt die paerteighesiche
Vanden alder hoochsten Cominch verheuen/
Die blijnckende deure van dat ewighe licht/
Verblijt u ghp verlostte Heydene / want nu is dat
Deur Maria ghegeuen.

O Maria Moeder der ghenaden/
Moeder vul oetfermhertichepts behanghen/
Beschermt ons voor den viant vul schaden/
Ende inde hure van des doots verstranghen
Wilt ons ontfanghen.

Glorie zp u/ghenadich Heere/
Die van die repne maecht gheboeren zt/
Met God den Vader wil alder eere/
Ende den helighen Sheest ghebenedijt
In eeuwigher tijt.

Oratice.

Heere beschermt u dienaers met die hulpe des
paps / op dat ghp hemblede die betravint op r' voor/
Spreeke vande zalighe en eeuwighe maecht Maria/
Wilt bewyde van alle vlanden. Deur den Heere etc.

Een an-

Alia oratio.

SVpplicationem fertorum tuorum Deus misera-
tor exaudi, ut qui in solennitate Dei Genitricis
& Virginis congregamur, eius intercessionibus a-
te de instantibus periculis eruamur. Per Dominum.

Alia oratio.

Concede nos famulos tuos quęsumus Domine Deus,
perpetua mentis & corporis salute gaudere, &
gloriosa beatę Marię semper Virginis intercessio-
ne, a presenti liberari tristitia, & eterna perfungi la-
titia, Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Himus die festo S. Joannis Baptiste ad usq.

Auctor Prudentius.

VT quanta lacrima resonare fibris
Mira gestorum famuli tuorum,
Solute polluti labij reatrum

Sancte Joannes.

Nuncius celo veniens Olimpo,
Te patri magnum fore nasciturum,
Nomen & vita seriam gerenda

Ordo a promissis.

Ille promissi dubius superni,
Perdidit promtè modulos loquela:
Sed reformasti genitus perempta

Organa vocis.

Ventris obtruso positus cubili,
Senbras Regem thalamo manentem:
Hinc parens nati meritis vterq;

Abdita pandit.

Ad matut-

Ghenadich God / verhoort de ootmoediche he dinghe van uwen dienare / op dat my die vergaent zyn op desen feesteliche dach vā de Maedede Gods / ende Maeghet Maria: deur hem bedrynghe bewijt moghen wesen van alle naakende perikelen. Deur onsen Heere etc. Een ander.

O heere God / my biddē u / verleent u dienaers eeuwiche ghesontheit naer de ziele ende naer den lichame / ende dat yp daer t'glosseus voorbitte van de zalighe ende alcte Maeght Maria / myueghen verlost wesen van dese teghemmoordiche draughteit ende ghebruycken de eeuwiche blyschap. Deur onsen Heere Iesum Christum. Amen.

H. op sint Jan Baptisten dach te vespere.

DIoannes Gods heilich vrient vercooren /
Ontbindt t' mis daet van onse ronghen;
Op dat uwe dienaers moghen alooien
Wve werken vercommen onbedryonghen
In liefden ontspronghen.

Den Inghel commendeit den hemel hooghe/
Heeft uwen vader te kennen ghegeuen
V gheboorte voorslept met elaren besooghe/
Uwen name ende oordene heeft hy beschreuen
Van uwen leuen.

Uwen vader wantiet noch ende zake/
De Goddeliche beloste staet beteghen/
Daer deur heeft hy verloren zyn sprake:
Maer deur u gheboorte vul Goddeliche zeghen/
Heeft die weder vercreghen,

(ten waer) Daer ghy noch int lichame vyns moeders belo
Hebt den Contra ghewoert in zyn moeders lichame:
En dijn ouders met mysen wegheproten aert
Openbaren deur uwe verdienste eersame
Sooote secreten bequame.

Te mar-

Ad matutinas.

ANtra deserti teneris sub annis
Citium turmas fugient petunt
Ne Izui saltē maculare vitam
Famine posse.

Præbuit hirtum tegimēn camelis
Artubus sacrī strophiliū bidentes;
Cui latex haustum sociata pastum
Molla locustis.
Ceteri tantum cecinere Vatum
Corde præsago iubar ad futurum:
Tu quidem mundi scelus auferentem

Indice prodīs.

Non fuit vasti spatiū per orbis
Sanctor quisquam genitus Ioanne:
Qui nefas sacri meruit lauantem
Tingere lymphis.

Ad laudes.

ONi mis felix, meritiq; celsi,
Nesciens labēm niuei pudoris,
Præpotens martyr, tremiq; cultor
Maxime Vatum.

Serra ter denis alios coronant
Aucta trementis, duplicata quos dāna,
Trina centeno cumulata fructu
Te faci ornant.

Nunc potens, nostri meritis opimis
Pectoris duros lapides repelle,

Aspe-

Te matten. *Van den heilige Joannes.*
Joannes ghy schuwende tmenschelie proucken/
 Hebt u becrocken van ioncx/zonder heletten/
 alleene/naer hollen ende speloncken;
 Om dat ghy u leuen niet en zoudt besmetten/
 vallende int viants netten.

Dyne cleedhaghe Hebt ghy van die kemels/
 wwen gordel van die schapen als de wopse;
 Twater heeft u ghelaeft/o mitte des hemels/
 Spijnckhanen en wilde hondich was ume sypte/
 Wel cumen wopse.

Ander Propheten deur den gheest verhooche/
 Voorleeden Christus comste te menighe stondet/
 Raer ghy heeft met wwen vijngher ghetoocht/
 Hem die gheweert heeft des weerecls zonde/
 Als een zeker orconde.

Ouer de gheheele weereelt ghemoept
 Niemand heiliger dan Joannes ghebooren;
 Die weerdich gheuonden was om te doopen;
 Die de weereelt ghemalsthe heeft/en repn ghelchoore/
 Raer t' behoeren.

Te lauden. *Van den heilige Joannes.*

O Sheluckich man en van hooghe mochte/
 Sheen vlecke in u repnichept en beete.
 O vroom martelare/o helich hermyte/
 Ghp zyt den alder meesten Prophete/
 Veruult met secrete.

Zommighe bringhe trapkenwade woerde Godde/
 Dertichfout/ader lestichfout/maer ghy Gods vlier/
 Hebbet voort ghebrocht met vele belchode/
 Honderdfout dies u eere toe dient/
 Wys gheengent.

Laet ons dan deur ume verdiensten beseffen/
 Dat het steenich herte van ons mach trecken/
 Stellet nu te ganghe/willet maken essen;

Wat

Asperum planans iter, scatello

... Dirige calles.

Ut pitis tritundi Sator & Redemptor,

Mentibus (pulsa liuione) puris

Rite dignetur veniens sacratos

Ponere gressus.

Laudibus tuis celebrant supermari.

Te Deus simplex, passimq; crine;

Supplices & nos vobiam preceamur;

Parce redemptis. Amen.

Oratio.

DEus qui presentem diem honorabilium nobis
in beati Ioannis nativitate fecisti, da populis
tuis spirituum gratiam gaudiorum, & omnium
fidelium mentes dirige in viam salutis aeternaz. Per
Christum Dominum nostrum. Amen.

Die festo Mariae Magdalena ad usq;

LAUDA mater Ecclesia,

Lauda Christi clementiam,

Qui septem purgat vitia

Per septiformem gratiam.

Maria soror Lazari,

Quae tot compatis crimina,

Ab ipsa fave Tercia,

Redit ad vitam iniiciat regnante regnante.

Post fluxæ carnis scandala

Fit ex lebete phiala,

In vas transflata gloria

Devate contumelia.

¶ T

Aegra

Dat die trouwne wegghen ons niet en verwechen
Tot eenich bevelechen. (beliene/

Op dat de schepper en de verlosser des meerelts
Naer dien hy verdieuen heeft wt ons beleghe.
Alle mismaecthept zeer groot van grieue/
Deur zyn comste ons stelle zonder ontsegh/
In zynen helighen wegh.

Oeenvoudich God ende drievuldich/
Die hemelsche gheesten verheffen u vast/
Gheest ons vergheuenisse van zonden ghevuldich/
Spaert Heere/ spaert die ghy hebt onlast
An des Crupcen mast. Amen.

Die oratie tot S.Ian.

Sod die desen teghenwoerdighe dach ons era-
lyck ghemaect hebt deur de gheboorte van sint Ian/
Gheest unen volcke gracie vā gheestelijcke blpschap/
ende beschickt de herten van alle gheloouighe inden
wech des ewwichs leuens. Deur Iesum Christum
onsen Heere. Amen.

Op Maria Magdalenen dach te vespere.

Loft moeder heliche Kerke bewonden/
Looft Christus ghenadighe consolatie/
Hy is die zuuert zeuen senynighe zonden/
En datte deur zeuenvoudighe gracie.

Maria Lazarus zuster deuoot/
Die zo vele zonden hadde bedreuen/
Is nu wt het diepste vander doot
Wederomme ghekeert ten zalighen leuen.

Van eenen pot naer het vleeschelick branden
Zietmen haer in een schale verkeeren:
Ende die eerst was een vat der schanden/
Is nu gheworden een vat der eeran.

¶

¶

Agra currit ad medicum
Vas ferens aromaticum,
Et à morbo multipli
Verbo curatur medici.

Surgentem cum victoria
Iesum videt ab inferis,
Prima meretur gaudia
Quæ plus ardebat cæteris.

Soli Deo fit gloria
Pro multipli gratia,
Qui culpas & supplicia
Remittit, & dat præmia.

Ad laudes.

AEterni Patris Vnica
Nos pio vultu respice,
Qui Magdalenam hodie
Vocas ad thronum gloriæ.

In thesauro deposita
Regis est drachma perdata,
Gemmaq; lucet inclyta
De luto luci reddita.

Iesu dulce refugium
Spes vna pœnitentium,
Per peccatricis meritum
Peccati solue debitum.

Pia mater & humilis,
Naturæ memor fragilis,
In huius vitæ fluctibus
Nos rege tuis precibus.

Oratio

De zielke loopt tot den Nederijn gheprezen/
Met een Albaisteren busse te pande/
Deur t'woort vanden Nederijn isse ghenezen:
Van alle haer zielken menigherande.

Op zäch Jesu opstaen als wel ghelinde/
Vander doot met grooter victorie:
Ende om dat op hem bouen ander beminde/
Vercreech op deerste blyschap en glorie. (sicke)

Hem die alleene God is op glorie voor zijn benen
Die daer bouen in synen hooghen theroon leeft;
Die de zonde ende oock de punitie
Quytschelt/ende daer naer loon gheeft.

Telaudan.

Enighen Zone des Vaders vul vreden/
Wilt ons goedertierenlick anschauen/
Die Magdalena nam gheroepen hebt als heden:
Tot den theroon der glorien/los van ratuwen
Om haer te trauwen.

Den verloren pennijnek vanden Coninc rjcke/
Is besteedt voor een costelick juweel/
En eerelick verheuen wtten slycke
Ten lichte ghebrocht int blyncende pipeel/
Als een peerel gheheel.

O Jelsus ghy zijt met claren expresse/
Toevlucht en hope voor die willen astaen:
Deur de verdienste van dese zondaresse
Ontbint de zonden/wilt die af dwaen
Laet gracie ontfaan.

Godsvruchtighe ootmoedighe moeder puere/
Op bidden vierich met een ancleuen/
Weest ghedachtich onse cranche natuere:
Regiert ons in die baren van dit leuen
Deur u ghebet verheuen.

LArgire nobis clémentissime Pater, quod sicut
beata Maria Magdalena, Dominū nostrū Iesum
Christum super omnia diligendo, suorū obtinuit
veniam peccatorum, ita nobis apud tuam miseri-
cordiam sempiternam impetrat beatitudinem. Per
eundem Dominum.

H. de S. Crncis signo: & Baptismo.

CUltor Dei memento

Te fontis & Iauacri
Rorem subisse sanctum,
Te chrismate innouatum.

Fac quum vocante somno
Castum petis cubile,
Frontem locumq; cordis
Crucis figura signet.

Crux pellit omne crimen,
Fugiunt crucem tenebrae,
Tali dicata signo:
Mens fluctuare nescit.

Procul, o procul vagantum
Portenta somniorum,
Procul esto peruicaci
Præstigiator astu.

O tortuose serpens,
Qui mille per meandros,
Fraudesq; flexuosas
Agitas quieta corda.

Discede, Christus hic est,
Hic Christus est, liquefcet.

Signum

De oraties.

Terleent ons alder goedertierenste Vader/ dat
ghelyck Maria Magdalena onsen Heere Jesum
Christum beminnende / bouen al verreghen heeft
vergheuenisse van heur zondē/ dat zy ooc alzoo voor
ons by u ontfermhertichept mach verreghen de
zeuwighe zalichept. Deur onsen Heere etc.

H. van t'Doopsel ende teecken des Crooych.

Ghy dienare Gods weest doch ghedachtich/
Hoe ghy ontfanghen hebt ter vonte stullich
Dat helich Doopsel/costelick en crachtich;
En oock verniet zyt totter deucht goerwillich.
Met die zalvijnghe hillich.

Als ghy deur vaeck gaet omme met vrede
In uwe zuuer rustcamer te flapen/
Teeckent u voorhooft en u herte mede
Met die figuere des crupcen/ als vrome wapen
Voor t'saints betrappen.

Want het crups verdijft alle zonden verdomt/
De dyssterhept vliet voor t'crups met ppnen:
T'herde dat met een sulck teecken is vervromt
En mach niet twyfelen noch wanckelbaer schynen/
En gheensins verdwynen.

Verre moet wesen/o zeere verre altoos
Die voorteecken van wilde vremde droomen.
Vliet oock verre van ons ghy bedriegher boos
Met u listich bedroch/vreeselick om noomen/
Om ons te deurstroomen.

O ghy deurtrocken serpent vervult met plaghē/
Die deur dyslent manieren en vremde perten/
En dyslent bedrieghelick e laghen
Seroert en ghestelt heft in vele smerten
Die gherulste herten.

Vertrect vā hier/want Christus is ons ontrent/
Hier is Christus onsen bewaerder deuoot;

Mij **D**at

**Signum quod ipse nosti
Damnat tuam cateruam.**

**Corpus licet fariscens
Iaceat reclue paulum,
Christum tamen sub ipso
Meditabimur sopore. Amen.**

Hymnus die festo D. Michaelis.

Tibi Christe splendor Patris
Vita ac virtus cordium,
In conspectu Angelorum
Votis voce psallimus,
Alternantes concrepando
Melesdamus vocibus.

**Collaudamus venerantes
Omnes cali milites:
Sed præcipue primatem
Cælestis exercitus
Michaëlem, in virtute
Conterentem Zabulon.**

**Quo custode procul pelle,
Rex Christe piissime,
Omne nefas inimici,
Mundo corde & corpore,
Paradiso redde tuo
Nos sola clementia.**

**Gloriam Patri melodis
Personemus vocibus,**

Gloriam

Dat heilich teekene dat ghy wel kent
Doet smelten en te nieten uwen fernighen stoot/
Dliet helle en doot.

Dat lichame vermost zynde ende bezwaert/
Ml ligghet een luttel tijts in rusten/
Het zal nochtans Christum met blyden aert
Inden slaep ghedachtich wesen vul lusten/
Met een vierich dusten. Amen.

Op sinte Michiels dach.

Christe schijnsel des Vaders vul heerschappie/
Onser herten cracht/ende leuen/
Met een ghelykt van grooter melodie
Zynghen wy u lof met mont/en herte verheuen.

Wy louen al die hemelsche ruyters vul eeran/
Aaer principalic Michael wy eere ionnen
Capiteyn vander hevcracht int hemelsch verkeere/
Die den dupuel vermurzel heeft ende vermonnen.

Alder ghenadichsten Christe / verdrijft van ons
Ende al het quaet vanden dupuel onwys. (blame/
Zinner wselende naer therte en t'lichame/
Helt ons deur u ghenadichept in u paradys.

Laet ons den Vadere zynghen glorie
Met woorden van melodie in zijn maiesteyt/
Sta wijs ooch

Gloriam Christo canamus,

Gloriam Paracléto,

Qui trinus & vnuis Deus

Extat ante secula. Amen.

Ad laudes.

Christe sanctorum decus Angelorum,

Rector humani generis & author,

Nobis æternum tribue benignus

Scandere cælum.

Angelum pacis Michaël ad istam

Cælitus mitti rogitamus aulam,

Nobis ut crebrò veniente, crescant

Prospera cuncta.

Angelus fortis Gabriël, ut hostem

Pellat antiquum, volitet ab alto:

Sæpius templum veniens & istud

Visere nostrum.

Angelum nobis medicum salutis

Mitte de cælis Raphaël, ut omnes

Sanet ægrotos, pariterq; nostros

Dirigat actus.

Hinc Dei nostri genitrix Maria,

Totus & nobis chorus Angelorum

Semper assistat: simul & beata

Concio tota.

Oratio.

Deus qui miro ordine Angelorum ministeria
hominumq; dispensas, concede propitius, ut
quibus tibi ministratibus in cælo semper assistitur,
ab his in terra vita nostra muniatur. Per eundem.

Himnus

Oock Christo en den verrooster van vinctore/
Die drieoudich / eeuwiche God is voor der eeuwic-
heyt. Amen.

Te lauden.

Ochilste eere vande Inghelen hyslich/
Schepper van t'menschelich gheslachte/
O lieuen Heere verleent ons goetwillich
Op te clemmen naer den hemel sachte
Met wylsen ghedachte.
Wij bidden dat Michael den Inghele des paps
wt den Hemel ghesonden zp ootmoedich/
Op dat alle zaken hier in dit palaps
Douden moghen voortgaen ouervloedich
Deur zyn comste voor spoedich.

Dat oock den vioren Inghele Gabriel
Den ouden viant dypue int verbloucken:
En van bouen comme deur Gods beneel
In onsen tempel en die te bezoucken
Om ons verbloucken.

Wilt ons wt den lustighen hemel zenden
Raphael den Medicijn der zalicheyt/
Dat hy de ziecke ghenese van allenden/
Ons wercken oock regiere zonder falicheyt
wt een liberalicheyt.

Daeromme Maria Gods Moeder gheplesen
En al die chooien der Inghelen dienoot/
Met al dat hemelsch ghezelchap tot desen
Willen ons bystaen in onsen wtersten noot
Voor die eeuwighe doot.

De oratie.

God die hy wonderlycke aardene beschickt die
diensten der Inghelen ende der menschen/verleent
ons ghenadelichk / op dat van hemlieden die altyts
hy u staen inden hemele/ons leuen mach bewijt wea-
sen op der eerde. Deur Iesum Christum etc.

¶ 11

Alder

*Hymnus die solenni omnium Sanctorum
ad vesperas.*

IEsu Saluator saceruli,
Redemptis ope subueni:
Et pia Dei Genitrix
Salutem posce misericordia.

Cœtus omnes Angelici,
Patriarcharum cunei,
Et Prophetarum merita
Nobis precentur veniam.

Baptista Christi præuius,
Et Clauiger æthereus
Cum ceteris Apostolis,
Nos soluant nexu criminis.

Chorus sacratus Martyrum,
Confessio Sacerdotum,
Et Virginalis castitas,
Nos à peccatis abluant.

Electorum suffragia,
Omnesq; ciues cælici
Annuant votis supplicum,
Et vitæ poscant præmium.

Laus, honor, virtus, gloria
Deo Patri & Filio,
Sancto simul Paracletō
In sempiterna sacula. Amen.

Prosa die solenni omnium Sanctorum, edita ab eruditissimo Deoq; denotissimo viro Adamo, celeberrimi Monasterij D. Victoris apud Parisios monacho. Claruit 1. 130.

Super-

Alder Helighen daghe te vespere.

Djesus zalichmaker manierich/
Helpt die verlost zyn hemlieden aensiet;
Ende ghy Roeder Gods zeere goedertierich/
Helpt die allendighe wt alle verdriet.

Die menicht der Inghelen onghemeten/
Ende Patriarchen vul goede manieren/
Met die verdiensten van die Propheten
Willen vergheuenisse voor ons supplieren.

Wij bidden dat Joannes den dooper Christi/
En Petrus slotel dragher des hemels bevonden/
Met dander Apostelen/ zonder eenighen twist wij/
Ons willen ontflytten den kraop der zonden,

Dat heyligh verzamen der Martelaren/
Die helydijnghe vanden Priesteliken staet/
Met die Maechden die de zuuerheyt bewaren,
Willen ons zuieren van onse misdaet.

T'ghebet van Gods helighen wtuercoren/
En alle de Soighers van des hemels thron
Willen ons ootmoedich ghebet verhooren/
En begheeren voor ons des leuens loon,

Lof/eere/cracht/glorie/zp almachtich
God den Vader int ghebenedyden/
Ende den Zone inder Godheyt euen crachtich/
Met den Verstrooster tot alle tyden. Amen.

De profe op alle Heylighen dach , ghemaect van
Adam religieus van S.Victoors.

We

Svpernæ Matris gaudia
Repræsentet Ecclesia,
Dum festa colit annua
Suspirat ad cælestia.

In hac valle miseria
Mater succurrat filia,
Hic cælestes excubia
Nobiscum stent in acie.

Mundus, caro, dæmonia
Diuersa mouent prælia,
In cursu tot phantasmatum
Turbatur cordis sabbatum.

Dies festos cognatio
Simul hæc habet odio,
Certatq; pari fœdere
Pacem de terra tollere.

Confusa sunt hic omnia,
Spes, metus, mœror, gaudium,
Vix hora vel dimidia
Fit in cælo silentium.

Quàm felix illa ciuitas,
In qua iugis solennitas:
Et quàm iocunda curia,
Quæ curæ prorsus nescia.

Nec languor hic, nec senium,
Nec fraus, nec terror hostium:
Sed vna vox lætantium,
Et vnus ardor cordium.

Illic ciues Angelici
Sub hierarchia triplici,

Tri-

De heiliche Maercke van soghen legh (gheestes)
Die blyschap van die opperste Roedere met
Als zy iaeerlicx feestdaghen viert opecht/
So verzuchte tot die eeuwighe feeste.

In dit allendich dal/in dese zware zaake
Dat die moeder haer dochter helpe ter tijt:
Dat oock die hemelsche opperste maake
Met ons bereet willen staen inden strijt.

Weerelt/vleesch/viant/als felle partien
In ons vele zware bataillen voeren/
Deur t'aenvallen van zood vele fantasien
Moet de ruste des herten dickmael beroeren.

Dese drie groote vianden verbannen
Haten alle cht die heiliche daghen:
Ende te zamen in een ghelspannen
Pooghen den paps van eerderijcke te veriaghen.

Hope en vrees/blyschap met ghetruere
Zyn hier al onder een met onghewillichept:
Ja nauwelick een huere/oft een half huere
En iller inden hemel onser herten stillichept.

Och hoe gheluckich is die stadt ghenaeemt/
Inde welche dat is eenparighe vreucht:
En in wat blyschap is oock dat edel hof verzaemt/
Twelcke zonder zorigh is/maer alijts verheucht.

Noch quellijnghe/ noch outheft/ noch gheen be:
Noch ghee vervaertmakinghe der vianden: (droch/
Maer een blyde stemme/eeuwich noch en noch/
Die de herten in vierichept can doen branden.

Die poorters der IngheLEN met een verhenghen
Beschickt onder die heiliche overhept duievuldich/
Verbly-

Trinæ gaudent & simplici
Se monarchia subiici.

Mirantur, nec deficitunt
In illum quem prospiciunt,
Fruuntur nec fastidunt,
Quo frui magis stiunt:

Illic patres dispositi
Pro qualitate meriti,
Semota iam caligine
Lumen vident in lumine.

Hi sancti, quorum hodie
Recensentur solennia,
Nunc reuelata facie
Regem cernunt in gloria.

Illic Regina Virginum
Transcendens culmen ordinum,
Excuset apud Dominum
Nostrorum lapsus criminum.

Nos ad Sanctorum gloriam
Per ipsorum suffragia
Post presentem miseriam
Christi perducat gratia. Amen.

Antiphona.

SAluator mundi salua nos omnes, sancta Dei ge-
nitrix virgo semper Maria ora pro nobis, preci-
bus quoq; sanctorum Apostolorum, Martyrum,
& Confessorum, atq; sanctorum Virginum, sup-
pliciter petimus, vt à malis omnibus eruamur, bo-
nisq; omnibus nunc & semper perfrui mereamur,

Oratio.

Omn.

Werblēdē daer om dat yp te ewenighē tydē in ewighē
Onderdanich zyn die opperde heyschappie ghe-
huldich.

Op verwonderen in hem die yp anschauen/
En verblyden in hem zonder afweeren:
Op ghebruycken hem altyts in goeder traumen/
Ende van lanc te meer yp hem begheeren.

Daer zyn die vaders beschier in claeरheyt/
Een yghelyck nae zyn verdienste ghelycht:
Gheweert zynde van alle duyster zwaeरheyt
Anschauen yp dat licht/in dat claeर licht.

De helighen diemen nu zonder ypte
Als heden viert/ende houdt memorie/
Zien nu den Coninck met claren anschyne
In zyn eerlicheyt ende glorie.

Dat nu der maechden Coninghinne/
Die die chooren der Ingelen te bouen gaet/
Doch wil excuseren wt repnder minne
Voor den oppersten Juge al ons hoosheyt quaet.

De gracie Jesu Christi vul goede dijnghen
Wilsonaer dit allendich verzamen/
Deur haerlieder ghebet/en verdienste blynghen:
Tot die glorie van alle Gods helighen. Amen.

Stalichmakere des weerelets / wilt ons allen za-
lich makē/heliche Moeder Gods/ēn altyts maecht
Maria/bidt voor ons: wyp bidden oock ootmoedelijc
deur de bedinghen der heliche Apostelen / Maete-
laren/Confesseurs/ende heliche Maechden dat wyp
van alle quaden moghen bewaert wesen/ ende dat
wyp nu / ende ten allen tyden moghen ghebruycken
alle goede dijnghen.

Oratie.

Almach-

OMnipotens Tempiterne Dētis, qui nos omnium
Sanctorum merita sub vna tribuisti celebritate
venerari, quæsumus ut desideratam nobis tuæ pro-
pitiationis abundantiam, multiplicatis intercessio-
ribus largiaris, Per Dominum nostrum Iesum &c.

Prosa die commemorationis Animarum.

Dies iræ, dies illa
Solvet sœlum in fauilla,
Tete David cum Sibilla.

Quantus tremor est futurus,
Quando Iudex est venturus
Cuncta strictè discussurus.

Tuba mirum sparget sonum
Per sepulchra regionum,
Coget omnes ante thronum.

Mors stupebit & natura
Quum resurget creatura
Iudioanti responsu.

Liber scriptus proferetur,
In quo totum continetur
Vnde mundus iudicetur.

Iudex ergo quum sedebit,
Quicquid latet apparebit,
Nil inultum remanebit.

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus,
Dum vix iustus sit securus?

Rex

Almachtich eeuwigh God/ die ons verlant hebt
de verdiensten van alle helighen te uierene onder
eenen feestelicken dach/ wyp bidden dat ghy ons de
ouervloedicheit van uwer ghenade gheuen wist/
mits deser vermenichtheit vsta onser vngabidhers.

De prose inde misse: alsmen hout ghedintkenisse
voor de ouerleden.

Dien dach der gramschap/o dien wreeden dach
Sal die weerelt onthinden met den vime/ O
Wzoo David en Sibilla doen ghemach:
Wee u ghy zondich volck van hooser maniere.

Och wat een afgrullen/ och wat een rauwe
Verwachtinghe van dat eeuwigh verholucken/
Als den stranghen Juge alla zaken nauwe
Tot inden diepsten afgront zal onderzuchen,

Die trompille zal clincken met ee vremt gheluut
Ontrent de grauen van een paghelyck persoon/
En bedwijnghen alle menschen te conuenen wat
Om naect en bevreest te stanen voor den thoon.

De doot zal verschrikken ende afgrullen/
Die nature zal schudden ende beuen/
Als de creature zal verrulen/
Om Christus den Juge antwoerde te gheuen.

Den gheschiueē bouc die ghetupcht t' verbolghē/
Die wert voort ghebrocht en open ghedaen/
Waer wt de weerelt met haer naerfolghen
Haer verdommeliick oordeel zal ontaen.

Als den hooghen Juge zal zitten verheuen/
Al dat verboighen is wert van ontloken:
Wee u ghy zondaers die booselick leuen/
Daer en zal niet blpuen onghewroken.

Och ick allendich mensche vul alder misdaet/
Dit in mynen gheest bitter en regalich smert:
Wie zal ic nemen voor myn Aduocaet/
Sghemert dat de rechtverdighē nauwe zalich wert?

Rex tremendæ maiestatis
 Qui salvandos salvias gratis,
 Salua me fons pietatis.

Recordare Iesu pie
 Quod sum causa tuæ viae,
 Ne me perdas illa die.

Querens me sedisti laetus,
 Redemisti crucem passus,
 Tantus labor non sit cassus.

Iuste Iudee rationis,
 Donum fac remissionis
 Ante diem rationis.

Ingenuisco tanquam reus,
 Culpa rubet vultus meus,
 Supplicanti parce Deus.

Qui Mariam absoluisti,
 Et Latronem exaudisti,
 Mihi quoque spem dedisti.

Preces meæ non sunt dignæ,
 Sed tu bone fac benigne
 Ne perenni cremer igne.

Inter oves locum praesta,
 Et ab hoedis me sequestra
 Statuens in parte dextra.

Confutatis maledictis
 Poenis acribus addictis,

Voca

○ Coninck van algyselicher macht/
Die de zalighe wt gracie repne
Wilt zalich maken deur vve crachte/
Maect my oock zalich/o goedertiere fontepne.

○ goedertieren Heere wilt ghedincken
Wat ick cause ben van myn wech; zeer coent;
○ Heere wilt my u ghenade schincken/
Ende op dien dach my niet te sletten doett.

Myrouckende ghy hebt u moede ghezeten/
My an t'cruyce verlost/en diert ghecoche/
En wilt zulcken aerbeyt niet vergheten/
Doch laten te vergheefsa/wesen an my vultnocht.

○ Juge vander rechtweerdicheit/make/
Wy bidden/ons doch vergheuenisse doet
Wooi dien dach/als elck in zyne zake
Van als clare rekenynghe gheuen moet.

Iek versuchte als de misdadighe zondaren;
Myн anschijn is root/en dat om de zonde.
○ God wile hem ghenadelick sparen
Die u armoedt niet ootmoedighen gronde.

Die an Magdalena gracie sorboerde/
Haer absolueringe met vierighe nope:
Die den Moordenare int laetste verhoorde/
Ghy hebt my oock ghegheten zalighe hope.

Myн bedinghen zyn van cleenen verstande/
En van cleender weerde:maer/o goet Heere/
Doet gherade dat ick niet en brande
In dat eeuwigh vier vul van verzeere.

Gheest my plaetse onder die schaephuis blyde/
Ende wilt my scheeden van die bucken:
Och stelt my an dyne rechter zyde/
Op dat ick bewaert zy van t'eeuwigh bedrucken.

Als ghy die vermalendyde zult
Veroordelen tot die eeuwighe pyne/

R y **Souye**

Vota me cum benedictio

Oro supplex & aequius,
Cor contritum quasi cinis,
Gere curam mei finis.

Lachrymosa die illa,
Qua resurget ex fatis
Iudicandus homo reus,
Huic ergo parce Deus.

Pie Iesu Domine,

Dona eis requiem, Oratio.

Fidelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumq; tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam quam semper optauerunt p[re]ijs suppli- cationibus consequantur. Per Iesum Christum.

Alia oratio.

Absolve quæsumus Domine animas fideli- tuorum ab omni vinculo delictorum, ut in resurrectionis gloria inter sanatos & electos tuos resuscitati respirent. Per Christum Dominum nost.

Alia oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui viuorum dominaris simul & mortuorum, omniumq; misereris, quos tuos fide & opere futuros esse premo- scis, te supplices exoramus, ut pro quib[us] pretes ei- fuderet acriuatis, quosq; vel praefectis adhuc sa- culum in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore suscepit, pietatis tuæ clementia omnium delictorum suorum veniam & gaudia consequi mereantur aeterna. Per Dominum nostrum.

Koupt my van wt ghenader ende niet wt schult/
Om met die wtuercoren zalich te synie.

○ ghenadich Heere/zoete van roken/
Ich bidde u ootmoedich/mijn cranchept behende;
Want als asschen zoo is mijn herte ghebraken/
Draecht toch zorghe voor mynen wtersten hende.

Den mensche mis dadich/zal ghevornest wesen/
○ goeden God wilt ons dan sparen al:
Dien dach wert om te beweeten tot desen
Als den mensche opstaen/ en hem openbaren zal.

○ goedertieren Heere Jesu van goeden luste/
Verleent hemlieden al tramen die ewighe ruste,
Oratie.

Scheppere ende verlossere van alle gheloouighē
gheest de zielen van u dienaers en dienaresse[n] ver-
ghenensse van alle zonden / op datse deur ootmoe-
dighe bedinghen/vercypghen moghen de quitschel-
dijnghe die zp altyts verbeert hebben. Deur Jezum.

Ander oratie.

Heere onbtint de zielen uwer gheloouighē van
alle banden der zonden / op dat zp in die glorieuse
verryplenisse verweckt zynde / moghe verblyden on-
der die heylighen ende die wtuercoorne. Deur Je-
sum Christum onzen Heere.

Een ander oratie.

Almoghe de eeuwiche God die heerscappie hebt
ouer leuende/ende ouer doode/ ende die u onferm-
hertichept doet ouer de ghene die ghp voor; set datse
deur tghelooue ende wercken uwē wesen zullen/
wp bidden uootmoedelick / dat alle de ghene voor
de welcke dat wp voorghenomen hebbē te bidden/
(weer zp noch leuen in dese weerelt weer zp ouerle-
den zyn) deur de ghenadichept van u goedertieren-
hept/moghen vercypghen verghenensse vā alheur-
liger zonden/ en de eeuwighe blyschap. Deur Jezum.

Hymnus de Apostolis ad neptim.

Exultet celum laudibus,
Resultet terra gaudijs,
Apostolorum gloriam
Sacra canunt solemnia.

Vos facili iusti iudices,
Et vera mundi lumina,
Votis precamur cordium
Audite preces supplicum.

Qui celum verbo clauditis,
Serasq; eius soluitis,
Nos a peccatis omnibus
Solute iussu quæsumus,

Quorum præcepto subditur
Salus & languor omnium
Sanate ægros moribus
Nos reddentes virtutibus.

Ut quum iudex aduenierit
Christus in fine sæculi,
Nos sempiterni gaudij
Faciat esse compotes.

Ad laudes.

Aeterna Christi munera,
Apostolorum gloriam,
Laudes canentes debitas
Latit canamus mentibus.

Ecclesiarum Principes,
Bellum triumphales Duces,

Canticum

Vande heilige Apostelen te vespere.

Dat dē hemel hē verheughe met louē goewillich/
En die eerde verblyde; zonder gheelach;
Deur die glorie van die Apostelen hillich/
Nu zyngende op desen feestelicken dach
Zoo elck behoort en mach.

Ghy Iuge des weerelts/ en lichten warachtich
Och wþ bidden u wt gheheelder herten/
Inhoort het ghebet van u dienaers eendrachtich
Met ootmoedicheit ghelyst: weert onse sinerten/
En zondighe perten.

Ghy die den hemel sluyt als heilige gassen/
En ontdoet met uwe woorden wijs beraden:
Wþ bidden ulieden/wilt ons onlasten
Deur u beuel van onse misdaden/
En van allen quaden.

Gheliche Apostelen van goeden gronde/sijn/
Wiens beuel obedieren; icte ende ghelsontheit niet
Wilt doch genezē die icte deur de zode/zijn:(vreucht)
Maect ons frap en ghezonc deur de deucht/
Daer elck in verheucht.

Op dat den Iuge Christus als de bekende/
(Voor wien dat al beuen; zal tonghe en sprake)
Als hy zal commen in des weerelts hende/
Ons de eeuwighe blyschap deelachtich make:
Kopt blyder zaake.

Telauden.

Die ewighe ghifte Christi voor alle dýnghen/
Die glorie van die heiliche Apostele verduldich
Laet ons clamien met blyder herten zynghen/
Louen/ende verheughen zeere menichfuldich/
Zoo wþ zyn schuldich.

Dit zyn die Princen der heilicher kercken/
Die cloncke Leedsmannen inden gheesteliche strijt/
Die stuyters van dat hemelsch palaps wilt mercke/
Rijg **D**ie

Cælestis auxilii milites,
Et vera mundi lumina.

Deuota sanctorum fides,
Inuicta spes credentium,
Perfecta Christi charitas.
Mundi triumphat principem.

In his Paterna gloria,
In his voluntas Spiritus,
Exultat in his Filius,
Cælum repletur gaudij.

Tenunc Redemptor quæsumus,
Vt ipsorum consortio
Iungas precantes seruulos,
In sempiterna sæcula. Amen.

Prose de Apostolis.

1 Clate Sanctorum senatus Apostolorum,
2 Princeps orbis terrarum, rectorq; regnum,

Ecclesiarum mores & vitam moderare,

Quæ per doctrinam tuam fideles sunt ubiq;

3 Anthiocus & Remus concedunt tibi Petre re-
gni solium.

4 Tyrannidem tu Paule Alexandram inua-
sisti Græciam.

5 *Ethio-*
Moyris etiam et Ierusalem, quod est in Iudea,
Mediterranea et in Egipto, et in Africa, et in
Asia.

178

Die worteliche lichten des heerelijc vryheit.
Van God ghebenedijt.

Dat de uoo ghehoore zeere mydelijk humbling
Die onverwinneliche hope/ en liefde vulmaeckt
Van die gheloouiche heilighenlyckheit
Heest de Prince vader heerelijc syn graet gheslaect
Ende verwonnen naeckt.

Hier in verheucht die vaderlicke glorie/
Hier in is de wille vande heilige Geest bemesen/
Den Zone verblyft in dese victorie/
Den hemel is veruult met vlyschap tot desen/
Van d'heilighen ghepresen.

Ku bidden wy u/o onsen zalichmakere/
Dat ghp u dienaers/ die u tot mischen
Atrouwen voor een liberaalich waerde/
Wilt stellen in haerlieder gheselschap binnen/
Om druck verminnen.

Prose vande heilige Apostelen.

1. O Deurlychtich magistrat dat weerdien/
Van die heilige Apostelen waerom
Prince van gheheel der aerden/
T'regement der coninckrycken beworen/
T'leuen en manieren regiert alvoeren
Van die groote ghemoedes Christi goewillich:
De welche deur de ongelouich: eerst was verloed
Is deur u lien leeringhe gheworden hillich:
2. O Pietere Antiochia ende Coome u horau
Iy hebben u ghelaten zonder neel bezmyer
Den stoel des rjcr.

4. Ghehijck Alexander de Grooten tyrant
Deur syn wrede tyrannisie onderrocht
Inghenomen heeft heel dat Griecische lant
Also hebt ghp o Paule niet liefden ghemoech
En datzelue Griecische lant tot Chaluum gebracht.

R v s Mat:

5 *Ethiopes horridos Matthaei agni vellere.*

Qui maculas nefciat aliquas vestitiis candido.

6 *Thoma; Bartholomaei; Ioannes; Philippe; Simon; Iacobiq; pariles; Andrea; Thadæc; Dei bellatores inclyti.*

7 *En vos Oriens & Occidens, imo teres mundi circulus se patres habere gaudet, & expectat iudices.*

8 *Et idcirco mundus omnis laudes yobis & honorem Sanctis debitum supplex impendit.*

Oratio de Apostolis.

OMnipotens sempiterne Deus, qui huius diei venerandam sanctamq; lætitiam in beatâ huius Apostoli festivitate tribuisti, da Ecclesie tuz quassumus & amare quod credidit, & prædicare quod docuit. Per Dominum nostrum.

Hymnus de uno Martyre ad usq;

DEUS tuorum militum
Sors, & corona, præmium,
Laudes canentes Martyris
Absolute nexu criminis.

HIC nempe mundi gaudia,
Et blandimenta nôxia,
Caduca ritè deputans
Permitit ad cœlestia.

5. Matthee/die felle zwarte Morianen
Hebt ghy met den witten vacht zo ouerknocht
Zonder vlecke van t'lammeke Christus nul tranen
Soet int vermanen.

6. O Thoma/o cloucken Bartholomee/
Ioannes/Philippe/Hyppon manierich/
O ghy Jacobi heede/Andrea/Thadee
Edel knutters/in Gods dienst zeer vierich/

7. Heele t'oste en t'weste tot kiefden ghierich
Tronde des weereltis verblyc met grooten behaghe
Datse u voor vaders hebben goedertierich/
En u als Jagen verbeden ten laetsten daghe
Elik zorghe draghe.

8. Daeromme als nu die weereilt int ronde
Offert u lieden ootmoedich/verduldich
Lof ende eere wt elchen monde:
Cwelck zp u lieden helighen menschfaldich
Altijts is schuldich.

Oratie tot die heliche Apostelen.

Almachtich God/die ons dezen blyde dach ghe
gheuen hebt ter feesten van dezen helighen Apostel
ie / verleent uwē Kercke te beminnen tghene dat
hy ghelooft heeft/en te prekene dat hy geleert heeft.
Deur Christum Iesum onsen Heere. Amen.

Van een Martelare te vespere.

O God die daer deel zyt daer wp op hopen
Die croone ende loon van uwē vrouwe schare/
Ontbint ons van die sondighe knopen/
Die als heden clof zinghen niet repnen verelare
Van dezen Martelare,

Dezen en heeft de ghenouchte der eerden
Met al haer lockinge nopt ghelocht/
Als broosche zaken van cleender werden:
Ahoo is hy inden hemelde gherocht
Tis wel ghemwocht.

Hyp

Poenas cucurrit fortiter,
Et sustulit viriliter,
Pro te effundens sanguinem
Æterna dona possidet.

Ob hoc precati supplici
Te poscimus piissime,
In hac triumpho Martyris
Dimicte noxam seruulis.

Ad laudes.

Martyr Dei qui vnicum
Patris sequendo Filium,
Victis triumphas hostibus,
Victor fruens caelibus.

Tui precatus munere
Nostrum reatum dilue,
Arcens mali contagium,
Vix remouens tedium.

Soluta sunt iam vincula
Tui sacrati corporis,
Nos soleue vinclis sacculi
Amore Filij Dei.

Oratio de uno Martyre.

DA quæsumus omnipotens Deus, ut qui hodier-
na die Martyris huius solennia collimus, eius a-
pud te intercessionibus adiuuemur. Per Dominū
nōstrum. &c.

*Hincus in festis plurimorum
Martyrum.*

San-

182

Hy antweerde wromelick de pme/
En clouckelick heeft hy die verdreghen/
Door u zjn bloer ghelijst met blyden anschynie/
Dies heeft hy nu dat eenwiche leuen vercreghen;
Niet en mach hem nu teghem toe te ghehalde.

Daeromme deur ootmoedighe ghebeden
Segheeren w/o Heere lost ons van schaden;
Op den dach der victorie als heden
Van desen Martelare deur uw ghenaeden
Vergheest ons misdaden.

Telauden.

O ghy signlich Martelare hooghe besaem/
Die den eenighē Zone Gods zigt naer ghetordē/
Nu zyt ghy eetien cloucken verminder ghenaemt/
Die uwe vianden hebt conlien begorden
Victorieus inden hemele ghevoerd.

Deur u voorbidden ons schulden doet uite
Alle besmethept des quaets/wilc hād ons dijnen/
Geneemt van ons die zondighe lypwre;
T'vernopsele van dit leuen laet achter blyuen/
Maer deucht verstuuen.

Die banden van u helich lichaeme
Die zjn nu ontbonden van vele spots/
Ontbint oock onse banden van des weerelets blame
Ende dat wt liefden vanden zone Gods
Met vele beschots.

Oratie van een Martelare.

Verleent ons almachtich God / dat w/o die als
heden vieren den feestelijcken dach/vā dezen Martelare deur zjn voorbidden hy u moghen gheholpen
zjn, Weur Jesum Christum etc.

Op feestelike daghen van vele Martelaren.

¶ mede-

Sanctorum meritis Inclita gaudia
Pangamus socij, gestaq; fortia:
Nam gliscit animus promere captibus
Victorum genus optimum.

Hi sunt, quos retinens mundus inhibuit;
Ipsum nam sterili flore peraridum
Spreuere penitus, teq; sequuti sunt
Rex Christe bone calitus.

Hi pro te futias, atq; ferocia * ferociam.
Calcent hominum sauaq; verbera;
Cessit his tacerans fortiter vngula,
Nec carpsit penetralia.

Cæduntur gladijs more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia:
Sed corde tacito mens bene conscientia
Conseruat patientiam.

Quæ vox, quæ poterit lingua retexere,
Quæ tu Martyribus munera præparas?
Rubri nam fluido sanguine, laureis
Ditantur bene fulgidis.

Te summa Deitas vnaq; poscimus,
Ut culpas ablucas, noxia subtrahas,
Des pacem famulis: nos quoq; gloriam
Per cuncta tibi sæcula. Amen.

Ad lau-

DMedeghezelien leironis brecht zinghen/
En zinghen die blyschap vā d' eerste beghāndels
Die w̄ hebben deur haer helich vullinghen:
D'inght haer viome faiten als tonghezighen:
Want onsen gheest lanct als duecht bemindens
Met zanch te verheffen die viome verwindens.

Hoe wel dat dese noch inde werelt zaten/
De werelt verschilde van hare goede seden.
Ja die drooghe werelt onwuchthaer verwate/
Hebben zp verlaet/ en gheheel verlaten
En hebben u/o Christe goet Coninck vul vredens/
Deur een hemelsche leuen na gheraden.

Dese hebben die dullicheit van die mannen/
Clouckelick verwonnen/ ja die doot begheert.
Met wreede slaghē der mensche/ coerde en spannen/
O voor sulcke cloucke gheloovighe mannen
Doo is den verscheurenden haech gheweert/
Ende en heeft het binnenste niet ghedeert.

Als schapen heeftmen dese ghesleghen:
Kochtans gherust inde conscientie
Donder murmuratie hebben :yt verdieghen:
Clachte en wiake is van hemlieden verweghen:
Maer het gherust herte met reverentie
Dat heeft bewaert de patientie.

Wat stemme of tonghe soude comen verclare/
Die groote rjckdommen/ ende dat verschonen
Dat ghp bereet voor die martelaren/
Die root gheverwet vanden bloede waren/
Twelck zp ghesturt hebben als heliche personen:
Maer nu zgn zp verchiert met blinckende croonen.
O alder hoogsten ende eerlighen Godt/
Wyp bidden doet mit al onse ghebreken:
Veert van ons alle hinder deur u ghebodt/
Ende verleent ons paps naer dit eerd sche slot/
Op dat wyp u moghen/reyn/onbesweken
Slaic ende myc under ewigheyt spreken.

A Eterna Christi munera,
Et Margadim victoria,
Laudes apertis debitis,
Latit canamus mentibus.

Terror vices futili,
Poenisq; spretis corporis,
Motis sacrae compendio,
Vitam beatam possident.

Traduntur igni Martyres,
Et bestiarum dentibus:
Armati Petri angulis
Tortoris in lani manus.

Nudus pendens viscera,
Sanguis sacratus funefitur.
Sed permanent immobiles,
Vita perennis gratia.

Te nunc Redemptor quesumus,
Ut Martyrum confortio
lungas precantes servulos,
In sempiterna facula. Amen.

Oratio.

PRæsta quæsumus omnipotens Deus, ut qui sanctorum Martyrum tuorum natalitia colimus, a cunctis malis imminentibus, seruum intercessione liberemur. Per Dominum. Amen.

Hymnus in festis Confessorum ad vesperas.

Te latiden.

Laet ons niet blyder herten verclarein
Die eeuwighe gauen Christi verduldich/
Ende die victorie der Martelaren:
Laet ons haer zinghen den lof ghehuldich/
Die op syn schuldich.

Niet achtende op des weerkels verwaren/
En versmaende dat lichamelick sneuen
Deur een corde doot om wel bewaren/
Sexitte syn nu dat eeuwigh leuen
Van God ghegheuen.

Int middel des viers zo zietmense werpen/
Ende voor die wilde beesten schadich:
Die ghewapende hant niet om verscherpen/
Vanden scherprechter met haken moordadich
Toecht heur onghenadich.

Dat binnensle van haerlieder lichaime/
Dat hanght daer bloot en gheopent weder:
Men sturt daer haer helich bloet eersame/
Daer syn blyuen onberoert om te lenen blyde/
Als de ghebenedyde.

Op bidden u als nu ons verlosser reene/
Dienaers die nu bidden dyne maesteyt/
Wilt ons stellen in dat gheselschap ghemeene/
Dat ghy voor u wtvertooren hebt bereypt
Ander eeuwicheyt. Amen.

Oratie.

Op bidden ti almueghende God / dat wy / die
vieren den feesteliken dach van deze heilige Martelaren /
deur haerlieden bedinghen moghen verlost
wesen van al tquaet dat ons is nakende. Deur Jesum Christum onsen Heere etc.

Op feesteliche daghen der Confessoren
te vespere.

Welen

Iste Confessor Domini sacratus,
 Festa plebs cuius celebrat per orbem,
 Hodie latus meruit^{*} secreta ^{*sacra}tum.
 Scandere^{*} cæli. ^{*cælum.}

Qui pius, prudens, humilis, pudicus,
 Sobrius, castus fuit & quietus,
 Vita dum præsens vegetauit eius
 Corporis artus.

Ad sacrum cuius tumulum frequenter
 Membra languentum modo sanitati,
 Quolibet morbo fuerint grauata,
 Restituuntur.

Vnde nunc noster chorus in honore
 Ipsius himnum canit hunc libenter,
 Ut pijs eius meritis iuuemur
 Omne per æuum.

Sit salus illi, decus atq; virtus,
 Qui supra cæli residens cacumen,
 Totius mundi machinam gubernat,
 Trinus & vnis. Amen.
 Ad laudes.

IEsu redemptor omnium,
 Corona confitentium,
 In hac die clementius
 Nostris faueto vocibus.

Tui sacri qua nominis
 Confessor almus claruit,
 Cuius celebrat annua
 Deuota plebs solennia.

Qui

Dezen Confesseur van God gheconfesseert/
Wiens feestelijcken dach in allen houen
't volck zeere helich viert ende celebreert:
Hy heeft verdient te clemmeren inden hemele houen
Om God te louen.

De welke Godswuchtich/voortsmich/ormoe-
Hobre/zuuer/papspuele/eerbaer (dich)
Al zyn daghen deure leefde zeer vroedich;
In dese boose weereelt volchde Gods liefde gaet/
Tis zoo ende waer.

Hy tot wiens helich godes in mensiche stonde
Die zielche gruelliche menschen hebbē vergaet/figt/
Ende vercryghen daer gheluck en ghesondes/
Maet wat zielcke oste anghebouen aert/pijn
Dat zy doek bezwaert/zyn.

Waerome ons vergaderinghe/oste onsen choor/
Dynght gheerne loslaet tot zynder eere/
Op dat wy deur zyn verdienste/etide goet denoer/
Moghen gheholpen zyn hooch allen vertere/
Deur onsen Heere.

Hem zy lof/eere/moghenthupt en cracht/
Die daer zit inden hoochsten hamele erfuelick/
Ende theele ghelichte van des weereels macht/
Can regieren onbederfuelick
God dilewuldich/eenvoudich/onsterfuelick.

Telauden.

OJesu verlossere van alle menschen/ (staen/
Ende croone va hemiedē die uwē name voren/
Wy bidden u hertelick met een vterich wenschen/
Wilt ghenadelich onse stemane anhoren zaen/
O helich vercoren gzaen.

Tis u gracie dat desen helighen Confesseur
Gheert ende beseden heeft uwen helighen name/
Wiens iaerlichsche hoochtijt met neerstich labeur
Dat deuote volck is viert ende bequame
Als heden eerlame.

¶ y das

Qui sit mundi gaudia
Huius caduca respuens;
Cum Angelis cælestibus
Lætus potitur præthijs.

Huius benignè annus;
Nobis sequi vestigia,
Huius precatu seruulis
Dimitte abxam criminis.

Oratio ad Confessorem episcopum.

Deus qui populo tuo æternæ salutis tuæ mini-
strum tribuisti, præsta quæsumus, ut quem do-
ctorem vite habuisse in terris, intercessorem ha-
bere mereamur in cælis. Per Dominum nostrum.

Oratio ad Confessorem.

Deus qui Ecclesiam tuam beati huius Confesso-
ris illuminare dignatus es meritis & doctrinis:
concede, ut eius intercessione temporalibus non
destituatur auxilijs: & spiritualibus semper profi-
ciat incrementis. Per Dominum nostrum.

*Hymnus ad vesp. in festis sanctorum Virgi-
num & martyrum.*

Virginis proles, opifexq; matris,
Virgo quem gesit peperitq; virgo,
Virginis festum canimus trophaum;
Accipe votum.

Hæc tua virgo duplici beata
Sorte, dum gestit fragilem domare
Corporis sexum, domuit cruentum
Corpo're sæclum.

Vnde

De welcke de blyschap cranc ende verganghelic
Van dese boose weereit heeft versmaet/
Daeromme met de Inghele Gods is hy ontfangelic
Besittende den hemele dat castelick chieraet/
Twelcke niet en vergaet.

Heere/ verleent ons dat my mueghen
Jhn voetstappen volghen vul deuchts beuohden/
Ende deur zjn voorbiddē laet ons verheughen:
En vergheest u dienaers haerlieder zonden
Die de siele wonden.

Oratie tot een Confesseur bisschop.

God die u volck desen Bisschop gheghueē hebt
dienare vā die eeuwighe zalicheyt/ verleet ons (bid-
den w̄) dat w̄ hem moghē hebben een voorbiddē
re inden hemele: die w̄ ghehadt hebben eenen lec-
ture des leuens op der eerde. Deur Jesum Christ.

Oratie tot een Confesseur.

God die u kercke verlicht hebt deur de verdien-
ste ende leerlinghe van desen helighen Confesseur/
verleent heur deur zjn voorbiddē / dat heur niet en
ghebreke in tydeliche zaken/ ende altyts profitere in
gheestelijck was dom. Deur Jesum Christum etc.

Op feesteliche daghen van de helige Maechden
ende Martelaressen.

O Zone vā die zuuer Maecht weerdich om nōmē
Sceppere vā uwer Roedere o Goddelic ingie/
Ghediegē zynde vā ee Maecht en voorghetōmen/
Ru zynghen w̄ die victorie vul van rykdommen
Van een revne Maecht: hier omme by dien/
Onfanciat onse begheerten/ en laet die ghelschien.

Dese Maecht; alighelike zynde beschoncken
Met twee rycke gauen ouervloedich/
Zuuerheyt en martelaerschap deurdroncken/
Heest heur lichame ghetemt en bedmongēootmoe:
En daer deure verwonne de weereit bloedich, (dich

O ij de

Vnde nec mortem, nec amica mortis,
Sæua poenarum genera pauescens,
Sanguine fuso, meruit sacramentum.

Scandere cælum.

Huius obtentu, Deus alme, nostris
Parce iam culpis, vitia remittens;
Quo tibi puri resonemus alium
Pectoris hymnum.

Ad laudes.

Iesu corona Virginum,
Quem mater illa concépit,
Quæ sola virgo parturit,
Hac vota clemens accipe.

Qui pascis inter lilia
Septus choreis Virginum:
Sponsas decorans gloria,
Sponsisq; reddens præmia.

Quocunq; pergis, Virgines
Sequuntur, atq; laudibus
Post te canentes curvant,
Hymnosq; dulces personant.

Te deprecamur largius,
Nostris adauge sensibus
Nescire prorsus omnia;
Corruptionis vulnera.

Oratio ad Virginem non martyrem.

Exau-

De doot en mochte heur niet verschicken/
Noch wreede afgryseliche ppne
Die heur metter doot zoude connen schicken:
Maer vrouwmaecte ghelooue zachmen verdicken
Deur t' sturten haers bloets die zuuer robyne
Heeft sy verdient inden hemele te synne.

Och heiligen God deur uwe wonden/rooot/
En deur t' voorbiddē vā dese maecht wilt ons sparē
Oock wilt ons vergheuen al onse zonden/groot
Op dat wy met een zuuer herte beuonden bloot/
Daer bouen in dat hemelsch vergaren
Een gheestelijck liedekin u moghen verclaren.

Telauden.

Iesu croone der heligher Maechden verlaert/
Wie ontfanghe heeft de Moedere zonder deere
Die welcke alleene Maecht heeft ghebaert/
Ontfanght ghenadelick ons begheeren/
Ons quaet wilt weer-en.

Die schoone witte lelien der heligher Maeghden
Hebbē u opt behaeght voor wel rieckende crupden/
Ghy zyt een bruydegom als den wel behaeghden/
Loon gheuende die gheestelijcke bruyden:
Hoe zoete cant luyden.

Waer dat ghy wtrepst o bruydegom voorwaer
Die regne Maeghdekins volghen u feestelijck:
Sy loopen achter u mes losz'ank eerbaer
Synghende eenpaerlijck van binnen keestelijck
Doet e liedekins gheestelijck.

Dat bidden wy u viereghelyck wt minnen/
Vermeert uwe gracie en laet die blijncke/
In onse crancke vleeschelijcke zinnen:
Datse niet en weten noch en ghedijncken/
Alle die wonden die stijncken.

Oratie vander feeste van een Maecht.

O mij

Wor

Exaudi nos Deus salutaris noster, ut sicut de Virginis huius sancte festiuitate gaudemus: ita pia deuotionis erudiamur affectu. Per Dominum,

Oratio ad Virginem martyrem.

Deus qui inter cetera potentiae tuae miracula, etiam in sexu fragili victoria martyrij contulisti, concede propitius, ut cuius natalitia colimus, per eius ad te exempla gradiamur. Per Dominum nostrum.

*Hymnorum, Proferarum & Orationum
FINIS.*

Verhoort ons o God onse zaligmakere/ dat gelyck wij verblyden op de feeste van dese heylighhe Maechte / moghen oock onderwesen zijn met een gheueelen van Goddelijcke deuotie. Deur Iesum. Een andere tot een Maecht ende Martelaresse.

God die onder andere mirakelen van uwer mueghenheyt oock verleent hebt de victorie van t Martelaerschap inde cranche nature der Maechtdekkens/ gheeft ons ghenadelijck dat wij deur heur exemplaren moghen tot u gaen; wiens feestelijcken dag dat wij als heden vieren. Deur Iesum Christ.

¶ v

Hier enden de hymmen/ psolen
ende Ghbeden.

De claghe ouer die stadt Christi/
dat is zim h. Religie/een ootmoerdich
aeuropen/dar hy diese om de zonden in
vele landen verlate/ heeft die wederomme
belijne te stellen in heuren eer-
sten staet.

Hemelsch Wadere/nopt zulke plaghe/
Wp moghe wel druc in t' herte priente;
Wseenende zoo moeten wp beclaghen
T'verminderen van Christus Religie
deur wreede serpenten.

Noch ouer vijftich jaer haddē wp/ niet
om verjenten/
Een God/een Ghelooue met vierighe wake/
Een Doopsle/ en de selfste sacramenten;
Cerderhcke was van eenderley sprake/
Ghelyck was voor t'sticheen van Sabel die boose
En al de gheloouighe hadden tot desen. (drake:
Een oprecht herte/nopt schoonder zake/
Ende een ziele inden Heere gheprezen.

2.

Daer en was gheen gheschil/ noch gheenē twist
Ip waren vulmaect en van eenen zinne/ (crom:
Ip hadden een gheuoelen naer Ielum Christum;
Met eenen mondte eerden ip wt repnder minne
Den Vadere ons Heere/die was voor dē beghinne.
Daer en waren gheen Arrianen of Pelagianen/
Apostolici gnostici int ghelooue dinne/
Martinisten/Caluinisten/t'is wel te betranen/
Herdoopers/ Libertynen/ weerdich om wt planen/
Tot gheen deught pyselick noch bequame/
Men hoorde van gheen andere Religie vermanen/
Van alleme den broederlichen Christen name.

Datz

3.
 Van mochte die heplighe Seligie alleene
 Op die heplighe Stadt wel syn verhaelt/
 Wiens mededeelinghe is moer d'ch ghemearne
 Oock op die stede die neder is ghedaelt Psal. 26
 Met den hamel die wiendelick ouer ons straet/
 Van God toe bereet in een constelick verchieren/
 Als een huyp in behaghe met haer man ghepaelt.
 Oock mochte wel ghelyct zyn in alle manieren/
 Dat hys den Heeren wiens lieueliche rofieren
 Dauid is prylende vul mirakelen/
 Zegghendero Heere in een gheestlich hantieren/
 Hoe lieuelick zyn uwe tabernakelen! Apo. 21 Psal. 93

4.
 Den waerzeggher Salam naer zyn misverghē
 Zach het zelue deur den Gheest des Heeren;
 O Jacob hoe schoone zyn uwe benghen/
 En uwe tenten o Israël vul eerē! Nu. 24
 Als die valepen des wouts lustich om verkeren;
 Ja ghelyck de boomgaerden graciek gheloopt
 Sy die stroomende vloedē om vruchts vermeerden/
 Die wel ghewatert zyn ende daert altyts vlopt;
 Ghelyck de tabernakelen die den Heere bespopt/
 Sterck heeft ghevasticht en mit noch breder vlos;
 Ghecupslcht ghezuvert en van als besnopt/ (men)
 Ghelyck op den watere staen de Ceder boomen.

5.
 Zoo was op dan Civitas dat is te bedieden/
 Een eendiachtheit der borghers bekent:
 Maer nu isse ghedeelt o iammerlick gheschieden!
 Zoo was dan Hierusalem vul paps beglent
 Deur eendiachtheit goddeliche leeringhe ient:
 Maer nu isse hier ghewouden met drouwen ghelate
 Babylon dat is een confusie verblent/
 Deur quade opinien ende epghen hate/ Deur

Deur Ketterische leerhinghe in armen state/
Die gheheele teghens Gods wille ghebeurt.
Christus onghenapt rocken van reynder mate/
Och haet iammerlicke dat nu ghescheure?

6.

Thre.1. Dese Stadt was val volcr/ghet haets ghelycke/
Als zp verfreet was by grooten hopen

Paralz. Tot die wterste henden van eerderhede!

Esa.2. Alle wenschen die hebben naer heire ghelopen
Almen r Euangeli vercondichde open/

Mar.19 Maer Christus bewel/de weereit duere/
En den name des Heeren heeft aangheropen

Ro. 10. In alle plaezen/en in elcke huere.

Maer/ach armen/nu is zp met labuere

Als ee lammerhops kin inden wijngaert gheworde/

Esa.10. Als een huckin in die comombie plaatse niet ghes
Ja en als een stadt gheheel vertorden. (truere)

7.

Nu isse vermindert / vermeerdert met schanden
Deur t' anvalten der Turckē en Ketterische pleghe.

Waer zyn nu de schoone machtighē landen/

Prouincen / en steden in groot Alien gheleghen/

Deur Thomas/Bartholomeus/als manne die we
Hymō/ Mattheeus/Philippus en Andries (ghen)

Christum ghepreect hebben/veel zielen vertreghen?

Dese zyn nu meest onder tongheloouich verlies.

Waer is cleen Alien daer tghelooue voorlyts wies/
Ephesus/Laodicia/Philadelphia net/

Pergamus/Hardis/Hmyrna/ en sulck verlies?

Al af ghetrocken van Christum onder Maahomet.

8.

Zynde nu opgherezen al deze ghezinten/

O Paulie/waer is nu deur dit gheschien

Philipp/Thessalonica/ende Corinthen?

Al af ghescheeden van hups Christus deur dien.

O Mar-

O Maere vriend Gods/ o heylighingom/
 Waer is nu int ghelooue Gods staende gheleue?
 Wie machtiche stede van Meradrien?
 O Chrysostome/ is dijn niet een schone leuent?
 Waer is Antiochien / Constantiople ghebreuen?
 Onder t'afgrondelick loek van Antichonets banden?
 Och dat heyligh landt/ ons heren Giaf verghen?
 Dat is nu bezeten van spoe branden.

Turcken/ sovalynen overbraghelyc/
 Hebben soek ons afghomen ende veroeft
 Een groot deel van Europeen daghelyc/
 Griecken lant/ Bulgariae/ elc nu anders gheloost/
 Belgradum/ Haugherien scheeden oec van thooft/
 Polen/ Oostenrycke/ en t'rijcke van Granaden/
 Zitten nu in groot perijckel veroeft:
 De Moscoviten in Lieflandt werken veel schade/
 Daer toe sijn zy verweet deur onze misdaden/
 Omme te verminderen de hrede Godes
 Met tyramissie/ commende wt den quaden.
 God verleene de waerheit vlele beschodts.

10.

De secten in voorleden tyden versteent/
 Ende oec nu in onze tyden mede/
 Hebben t'hys Christi iammerlick vercleent.
 De Hussyten in Bohemien te menigher stede:
 De Martinisten die stelden in grooter onvrede
 T'geheele Duytschlandt/ Hessen en Hasseln/
 Ende byzonder in Denemarck groote schade dede:
 De Caluinisten in Ingelandt daghelic bassen/
 In Schotlart/ in Zwitselart zy oec hebbē ghemassen/
 Oock gheheel Franckerijche doen zy verdier:
 O God willet zoo beschicken en passen
 Dat uwe beinherticheyt hier inne voorstiet.

11.

Och

199
Och aemien niet een ottis edich article
Want wij arme Nederlandische nae/
Diende ons doch gheselt in groot peccate/
O berghertelyk God doctours gracie/
Want an allen spelen is tribulatier.
Dat heys Christus aliamendich bewoegen/
Zoo dat de bedragheen der ydieuet habite
Met Marias welzegghou mochten.

Dan. 3.

Och om dat wij de waerheyt niet en zochten/
Maer leughenpaert noch hebben gevonden:
Daeromate zijn wij nu gheheel ontvlochten/
Vernedert en vermindert om onze zonden.

10 De Stadt Christi is bouen al te beweelen/
Dat het denghelycksteuen dus licht inden grondt:
Want de vreze Gods met groot verdoelen
Kant den lande ghenoupen zeere dwindt:
Hoerpt so vele was t' Evangelie inden mond:
Maer zo luttel van goede mercken wesen.
Christus leden en waer op in gheenbet stondt:
Zoo zeere veracht vermaerd en vergheten.
Den paps licht zieck ia gheheel verbeten:
De charitate is doodt onder groot en cleene:
De waerheyt licht op de strate ghesmeten:
Niemand die goef doet ia oock niet eene.

11.
Dese Stadt en was mylet niet vul volx alleene/
Maer soek vul cerlick volck en weevighemannië/
Muntelaers Confesseurs en Maeghdelins reener:
Maer nu isse verkeert in vche tyramens
psal. 94. *Sy is nu vul wilde beesten verbanien/*
Ioh. 1. *Dat is vul menschen beestelick leuende.*
soph. 3. *Sy is vul leeuwen die hooverdicheyt aushantien/*
Eze. 22. *Dat zijn wreede menschen anderen besneuende/*
Vul verhongherde woluen t' bloet ancluende/

Wat

Dat zijn gheuechte menschen die onversadich zijn
vul ombelschaende honden gullich ouergheweende.
vace/mee/wilt God ons niet ghenadich zijn,

Eg. 56

Vul drieenstighe peerde/ en wroetelende propne/
Dats/vul onz/iuer menschen boos int ghenaken: He. 5.
Vul onghewillighe ezels hau int pynen/
Traghe menschen tot Goddeliche zaken:Eccl. 33
Vul oock ghewounte/die in npdichept blaken:Pro. 25.
Vul becrinnen deur giamschap onghemaniert.2. Re. 17
T'isser al vervuldert/vul serpanten en drakens
Daer t'hups Christi hier voortyden was verhiett/
Och lacen/dat is nu iammerlick gheschoffert.
O God/wilt doch onzen druck deurgonden/
T'schijnt nu den tyt zyne/ al so hem elck regiert/
Inden welcken dat Saran is vuchonden.

15.

Zy was de vrouwe der Heedenen machtiche.Thes. 1.
Deur t'ghelooue bouen al met God verzaent,
Alle ander natien die zyn tweedrachthick/
Deere vient van God confuselick beschaemt:
Maer dit is de vrouwe vanden hupsle ghenaeamt/
En den huydegom alleene heur toe behoort:
Ende van hem ontfinse(alhoot wel betaeme)
Goddelicken troost/hystandt ende confoort.
Maer nu zyn zomighe plaetsen vermorpē heel ouer
Chi den meestē tijt weduwe int aenmercke: (boor/
O God almachtich/laet elck v heyligh Woort
Te rechten verstaen/ende daer naer wercken.

16.

Weenende heeft zy gheweent bp nachte/Ibidem
Haer traenkens zyn ghevallen op haer kakē wypde/
Nu is zy versmaedt van heur ghesslachte.Ibidem
Zy hadde wylent groote vrienden blyde
Die haer beschermden an elcke zyde/Ms.

Als Constantijn/ Theodosium/ Valentinianus/
 Carolus de Grootze zere dolutick ten stryde/
 Die thups Christi clouckelick hebben op ghestaen/
 Maer cleen beschermentse wort haet nu ghedaē/
 Doot in Vianckerhysche/in Belgis wel is ghebleken.
 O barmherich God/wilt ons ghebet ontgaen/
 Op dat gheweest zyn moghe al dees hoope gebreke.

17.
 Hē is nu die edel Princesse der Landtshepen
 Onder tribupt en tonghetooich bedwaneck/
 Als Turcke/en Katerē/die haer met dē bandt sleye
 Tre. 4. Tusschen alle behaucheden ende zwaer verlaeck!

Hoe is dat edel gout costelick en blanck
 Verdryssterd ende gheheel vergleden/
 Dāl schoone coleit verandert ieghens wāren vānd
 Hoe zyn die schoone steenen ieghens alle reden
 Van die alder helichste plaeitse vertreden/
 Verkwyt in het hoofd van allen straten!
 O God als zunder vele aghesneden/
 En wilt u Kerche gheenen tij verlaten,

18.

Hoe is die edele Headt ghetrouwide/
 Errys vul rechts ende waerheit rjcke/
 Zoo iammerlick verandert in druck en rouwe!
 Haer ziluer is verkeert in schuyf van slycke/
 Haer wijn is gheminghelt den water gheijcke;
 Ja die eereliche kinderen van Sion schoone/
 De weliche ghecleet zyn/als de autentijcke/
 Maer den alder zwaersten goude idoone/
 Dese zyn nu gheacht van menich persoone
 Voor eerden vaten inde nederste ligie.
 O God/ziet wt uwen hoochsten thoone/
 Recht op de allendighe verwallen Keligie.

19.

191

Wat den bouck Esdras leeren my exemplē/
 Hoe die kinders van Israel hebben gheweent/
 Als zy zagen dat den tweeden temple
 Niet en was te ghelycken/maer vercleent/
 Syden eersten die Salomon hadde verleent/
 En lustich verchiert/costelick op haer stercke:
 Wcho moghen de gheloouighe te samen vereent
 Nu wel schreyen en weenen hier bin den percke/
 Siede dat de Stadt Christi zyn Egypt/zyn Kerke
 Niet en is by dat zy was int eelste.
 O Goddelick ingien/crachtich van wercke/
 Wilt ons versterken met uwen Gheest.

20.

Iy was den lustighen wijngaert triumphant psal. 79
 Ut Egypen ghebrocht met groter weerde/
 Ende daernaer onder die sydenen gheplant/
 De welcke vervult heeft die gantsche erde
 Met heur schaduwe bedect als de wel begheerde/
 Heur ranckins wtghestrect lustich en breet/
 Tot vast ande zee zy haer gheneerde
 Om te giopen met een voorspoedich beleet:
 Maer nu isser ghecommen een wil vercken wreest
 Dat desen schoonen wijngaert heeft verbeten.
 O ghenadighen God deur u liefde heet
 En wilt uwe liefhebbers niet vergheten.

21.

De planter verbepde goede vrucht met voordeel/ Esa. 5.
 Maer wilde diuuen heeft zy voort ghegheuen:
 Shy boighers vā Hierusalem strijet hier af oordeel
 Tusschen my ende mynen wijngaert beseuen:
 Hoe haddick teghens hem bet connen gheleuen?
 Of wat zoudicā hem meer connen betooghen?
 Ick hebt al ghedaen/hem eerlick verheuen/
 Om dat hy zoude giopen ende niet verdrooghen.
 O God der heycrachten niet om verhooghen/

P

Shy

203

Shp die voor der ewigheyt in elck termyn waert/
Slaet wt den Hemel dyne ghénadighe ooghen
Ende wilt besoucken desen wýngaert.

22.

¶ Christelicken bioeders Godsvuchtighe zinnē/
Zijt vierich int leuende ghelooue totten hende:
En alle die den ougst des Heeren beminnen.

Luc.10.

Sidt den Heere des ougsts/ als de bekende/
Dat hy dienaers ghetraume daer in zende/

Mat.13.

Om die goede terwe wel te bewaren:

Wat oncruyt te scheeden met de verblende/
Op datmen hier naermaels int hende der iaren
De vulstandighe int leuen moghen vergaren/
Ende met den Heere des ougsts ewich verblýdē/
Die afvallighe werpen int ewich bezwaren/
Die den oppersten Rechter zal vermalendyden.

23.

Al ist dat dien Heere zijn stadt triumphant
Heeft laten veroallen in menighe stede/
In Egipten/ Aſien/ ende Siecken lant.
Hy heeft nu weder op met neerstichede
In Goa/ China Japonia/ Ormutio mede:

Mat.21

De welche hy gheeft dat rycce Gods voorwaer:
Twelck in zommighe landen/vul van onwiede
Geroert en vermindert is om de zonden zwaer/
Te wetene/in vele Prouincie vā Duytschlāt open-
Rückerijcke/ Schotlāt/ Ingħelāt vul sneue/ (baer/
Venemerck/ Zweden/ende meer andere eenpaer:
God wil zulcke landen ghestadighe kennisse gheue.

24.

Maer wy hopē dat God zijn Kierke vul excel-
Wed erōme hier verheffen zal/in courē dagħē/ (lentie
Doen wy weerdighe vruchten der penitentie/
Deur/bidden/vasten/weenen/ende claghen.
Hieromme laet ons doch met Daniel ghewaghen/

Iohel.

Sedas

Seelaghende tvernielen des tempels groottadich/
God aenroupende / zegghende zonder vertraghen/
Wy zyn hertelick ghezint / o God Heere ghenadich/
Vte bidden in vasten;acken en asschen ghestadich:
Al ontvallen u d' Israelite naer de vleessche alleene/
Die warachtighe kinderen der beloosten lucadich
En wilt doch niet verlaten in dit dal van weene.

25.

Als nu heeft den Heere zeer wylselick bedacht
Als bewaerdere van zyn Stadt onwyckelick/ 1571.
7.octo.
Sheroocht teghē dē wreeden Turck zyn Goddeliche
Inde Countische zee mocht wezē blijckelic: (macht/
Vele vianden verwinnende/en edelen ryckelick:
Een groot ghetal van galeye vernielende ooc mede.
Ons hope/ons betrouwien is autentijckelick/
Zyn wyl goede kinderen vul eendrachtighe vrede/
Dat hy al heur vianden hoe npdich van zede
Verwinnē/vernielē zal/en zōder verlaet/dwinghē:
En dat hy zyn Kercke met neerstichede
Wederomme zal in huuren eersten staet/ bringhen.

Sommighe schoone Gheestelijcke nieuwe laren
vvt de heliche schriftuere: eerst op de acht
zalicheden. Matth.v.

Godsvruchtighe zinnen/ mijn vrienden eerbaer/
Wter liefde/maer/
Sheionnick u elck een goet nieu saer/
En zalich tot desen:
Het welcke ons God gheuen zal voorwaer/
Hier ende hier naer/
Ist dat wy ons boole herten ;waer
Verlichten claer
Met goede ghewercken/vast ende eenpaer;
Op dat Gods heliche name ghepresen/
Shelooft/gheerert/daer deure mach wesen,

Pg

In

In dese weereit vnl van tempeete/
 Dit is voor te este/
 God wil u gheuen armoede van gheeste/
 Sachtmoeidichept/ oock een herte vul rauwen:
 Hebt hongher en durst naer de ghorechtichept als
 Ontfermhertichept ten keeste/ (tmeeste/
 Zuiwerhept van herten om in Spous seeste/
 Spijst de nydighe beeste
 Met die paismaker; onder queeste
 Ende met de vulstandighe inden strijt vā traue/
 Den hemelschen Vader te anschauwen.

Op de vruchten des helichs Gheests. Gal.v.

Die vruchten des helich Gheests vul minnen/
 Vaet in uzinnen:
 Charitate/paps/blyschap/wilt beghinnen
 Met patientie:
 Goedertierenhept/goethept/laet commē vā binnien
 De zonde verdinnen:
 Lancksaemhept/zachtmoeidichept wilt bekinnen/
 Tghelooue doet winnen:
 Heerlich ter deucht roert uwe vinnen/
 Hebt manierichept met reuerentie:
 Onthoudinghe/zuiwerhept:doet penitentie.

Een andere op de Gheesteliche wapen der
 Christenen. Ephe.6.

Gods gheesteliche wapen dienen anghedaē/
 Op dat ghy muecht staen
 Teghen den listighen viant/die u wilt anslaen.
 Schoort op u lenden
 Met de waerhept diet al te bouen; zal gaen:
 Wilt noch onthaen
 Dat pansyler vander rechtveerdichept zaen
 Clouck/onbelaen:
 Hebt die voeten gheschopt als gheloouich graen:

Tot

Tot een goet bereetselē wilt u wenden/
Om des vreeds Euangelie elck te zenden.
Om dat de deucht altyts zoude vermeeren/
Verchiert u cleeren.
Voor al neemt den schilt des gheloofs vul eeran
Met vele beschodts:
Deur den welcken dat ghy muecht wederkeeren
Des viants verzeeren/
Zijn vierighe schichten:o crancken/teeren/
Voorl laet u leeren:
Neemt den zalighen helm inde name des Heeren/
En tzweert des Gheests/dat is t'woort Godts:
Staet vroom ten stryde al lydt ghy veel spodts.

Een andere op den spieghele Christus.

Christus den Heere eeuwigh ghebenedyt
(Naer Paulus belijt)

Heb.10

Ist t'schijnsele der Vaderlickie glorie altyt/
En zijn wesens figuere.

Sap. 7.

Den spieghele/zonder vlecke/diet al verblyft:

Naer veel spieghels wyt

Ghebruyctmen tot zonden in houerdich spyt:

Die wien ghy zyt/

Neemt desen spieghel voor u ziele profyt

Tot een nieu iaer/elc tynen labuere/

Om u daer in te spieghelen u leuen duere.

Ghy Bisshoppen en gheesteliche Pastoren/

Openet v oren:

Neemt Christum den spieghele repn/wtvercoren/

Zittende inden tempele

In midden der Peeraers/om deucht oorboren:

Want naer t'behoren/

Tzelue staet u toe/ghy hebt dat bezwaren

Om te stane voeren/

Ghelooche/hope/eer die gaen verloren.

Pij

Iaet

Laet in u blayen der liefde wempele/
En gheest u onderzaten goet exempele.

Ghy meerliche rechters van tghemeere/
God u verleene

Jesum Christum van Nazarens

Voor een nieu iaer tot dien:

Ten oordeele zittende en anders gheene/

Om groot en cleene

Te vonnissen in blyschap of in weene:

Hooit elcken eene:

Want den Wyselman zeeght/waet dit te beene/

T' alder zwaerste oordeel zal ghelschien:

Sapi. 6. Die in ouerhept staen/wilt neerstich toe zien.

O ghy; uuer Maechdekins eerzame/

Neemt Christum bequame

Gheboren wt dat zuuer helich lichame

Van Maria die maeght.

Ghy weduwen ontfanght ooe naer den betame/

In des Heeren name/

Desen spieghel Christum reyn zonder blame/

Van die weerdighe Dame

Anna verheuen in goeder fame,

Spieghelt u hier inne/u eerlick draeght:

Op dat ghy eeuwiche Gode behaeght.

Ghy die ghestelt zijt inden huwelicken staet

Dock een nieu iaer ontfaat:

Neemt Christum den spieghel voor u toeverlaet/

In die bruploft verheuen.

Ghy ionghe kinderen opgropende zaet/

Orbpoort wysen raet:

Spieghelt u in dien spieghel delicaet/

Sheensins afgaet:

Wat kindekin Jesus int herte vaet/

T'welcke zyn ouders oederdanichept heeft ghegenet;

Volght naer zyn voetstappen en helich leuen.

F J R J H.

TABVLA HIMNORVM, CANTI-
corum &c. contentorum in hoc libro, secun-
dum ordinem alphabeticum.

A	Les diei nuntius.	53
	A solis ortus cardine.	15
	A Patre vnigenitus.	33
	Agnoscat omne s̄eculum.	19
	Audi benigne conditor.	63
	Aurora lucis rutilat.	93
	Ad cenam agni prouidi.	89
	Adesto sancta Trinitas.	121
	Aue maris stella.	143
	Antra deserti.	151
	Æterna Christi munera, Apost.	175
	Æterna Christi munera.	185
	Æternæ Rex altissime.	101
	Æterni Patris vnicē.	155
	Æterna cæli gloria.	57
	Angulare fundamentum.	141
B		
	Beata nobis gaudia.	109
C		
	Conditor alme siderum.	8
	Consors paterni luminis.	51
	Christe redemptor gentium.	13
	Corde natus ex parentis.	17
	Christe qui lux es & dies.	65
	Clarum decus iejunij.	71
	Cultor Dei memento.	157
P	iiiij	
Chr̄.		

I N D E X.

Christe sanctorum decus Angelo.	161
Clare sanctorum senatus Aposto.	177
D	
Deus tuorum militum.	179
Dies irę:dies illa.	169
E	
Ecce iam noctis tenuatur vmb.	37
Ex more docti mistico.	73
Exultet cælum laudibus.	175
G	
Gloria laus & honor.	85
H	
Hostis Herodes impie.	33
Himnum dicamus Domino.	87
I	
Iam lucis orto fidere.	37
Iam Christe sol iustitiae.	69
Inviolata,	61
Iesu saluator saceruli.	163
Iesu nostra redemptio.	93
Iam Christus astra ascenderat.	109
Impleta gaudent viscera.	111
Ille Confessor.	187
Iesu redemptor omnium.	187
Iesu corona Virginum.	191
L	
Lucis creator optime.	41
Lux ecce surgit aurea.	57
Lustra sex qui iam peracta.	81
Lauda Mater ecclesia.	153
Lætabun-	

INDEX.

Lætabundus.	23
Lauda Sion saluatorem.	133
M	
Magno salutis gaudio.	83
Martyr Dei qui vnicum.	181
N	
Nocte surgentes.	35
Nunc sancte nobis Spiritus.	39
Nox tenebræ & nubila.	55
O	
O lux beata Trinitas.	59
O Trinitas laudabilis.	23
O gloriosa domina.	147
O nimis felix.	151
Omnes gentes plaudite.	103
P	
Primo dierum omnium.	43
Pange lingua gloriosi prælium.	79
Pange lingua gloriosi corporis.	125
Profitentes vnitatem &c.	123
Q	
Quod chorus yatum.	61
Quem terra &c.	145
R	
Rector potens, verax Deus.	41
Rerum Deus tenax vigor.	41
Rerum Creator optime.	53
S	
Saluete flores Martyrum.	25
Somno refectis artibus.	49
P v	
Splen-	

INDEX.

Splendor Paternæ gloriae.	49
Sermone blando Angelus.	59
Sancti Spiritus adsit nobis gratia.	115
Summi largitor præmij.	69
Salve festa dies.	99
Sacris solennijs.	129
Sanctorum meritis.	183
Supernæ Matris gaudia.	165

T

Te Deum laudamus.	29
Telucis ante terminum.	43
Tibi Christe splendor Patris.	159
Tu Christe nostrum gaudium.	103

V

Verbum supernum prodiens, à Patre.	3
Vox clara ecce intonat.	3
Veni Redemptor gentium.	9
Vexilla Regis prodeunt.	77
Victimæ Paschali laudes.	97
Veni creator Spiritus.	113
Veni sancte Spiritus.	119
Verbum supernum prodiens, nec Patris.	131
Vrbs beata Hierusalem.	139
Vt queant laxis.	149
Virginis proles.	189

Tafel

**Tafel by oordene/van al de himmen/
ende Piolen staende in dezen bouck.**

D en eersten Zondach vanden Aduent te vesperen/Conditor alme siderum.	2
T e matten/Verbum supernum prodiens.	4
T e lauden/Vox clara.	4
D e neghen O,	6
O p den heylighen Kerstdach te vespieren/Veni Redemptor.	10
T e matten/Christe redemptor.	14
T e lauden/A solis ortus cardine.	16
O p den zelfsten dach/Corde natus ex parentis.	18
A Item/Agnoscat omne saeculum.	20
P iole/Latrabundus.	24
D e himne Kinderdaghe.	26
D e himne op alle hoogtyden haer matten/Te Deum laudamus.	30
V erthiendaghe te vespieren/Hostis Herodes.	34
T e lauden/A Patre unigenitus.	34
 De himnen op de H. Zondaghen te ghetyden.	
T e matten/Nocte surgentes.	36
T e lauden/Ecce iam noctis.	38
T e paimen/Iam lucis orto fidere.	38
T e tiercen/Munc sancte nobis Spiritus.	40
T e sexten/Rector potens,	42
T e nonen/Rerum Deus.	42
T e vespieren/Lucis Creator optime.	42
T e completen/Te lucis ante terminum.	44
E en andere t' Hondaechs/Primo dierū omnium.	44
H maendaechs te matte/Somano refectis artubus.	50
T e lauden/Splendor Paternæ gloriae.	50
A pcendaechs/Consors Paterni luminis.	52
T e lauden/Ales diei nuntius.	54
M oensdaechs/Rerum Creator optime.	54
T e lauds	

DE TAFLE.

Telauden/Nox tenebrae & nubila.	56
Donderdaechs/Lux ecce surgit aurea.	68
Vrydaechs/Aeterna celi gloria.	58
Haterdaechs/O lux beata Trinitas.	60
Op onze lieue Vraume Lichtmesse dach/Quodchorus Vatum.	62
Item/Inuiolata.	62
Ten eersten Zondach inden vastene te vespere/ Audi benigne Conditor.	64
Telatten/Summi largitor premij.	70
Telauden/Iam Christe sol iustitiae.	70
Tecompleten/Christe qui lux es & dies.	66
Een andere/Clarum decus ieiunij.	72
Een andere/Ex more docti mystico.	74
Zondaechs inde passie te vespere/ Vexilla Regis prodeunt.	78
Telatten/Pange lingua gloriosi.	80
Telauden/Lustra sex.	82
Palme zondaghe/Magno salutis gaudio.	84
Palme zondaghe inde processie/Gloria laus, & honor tibi sit.&c.	86
Witten-donderdaghe / Himnum dicamus Domino, Laudes Deo.&c.	88
Vande verysenisse ons Heeren te vespere/Ad carnem Agni prouidi.	90
Tecompleten/Iesu nostra redemptio.	94
Telatten/Aurora.	94
Telauden/Sermone blando.	96
Telvesperen/Victimæ Paschali.	98
Een andere/Salve festa dies.	100
Ascensioens daghe te vespere.	102
Telauden/Tu Christe nostrum gaudium.	104
De prole/Omnes gentes plaudite.	104
Op den heylighen Hinzen dach te vespere / Beata nobis gaudia.	110
Temay	

DE TAFLE.

Te matten/Iam Christus astra ascenderat.	110
Te lauden/Impleta gaudent viscera.	112
Te tercien/Veni creator Spiritus.	114
De profe/Sancti Spiritus.	116
Een andere/Veni sancte Spiritus.	120
Op den dach vande H. Dreyvuldicheyt te vespere/ Adesto sancta Trinitas.	122
Te lauden/O Trinitas laudabilis.	124
De profe/Profitentes.	124
Van t'heylisch sacrament te vespere / Pange lingua gloriosi Corporis.	126
Te matten/Sacris solennijs.	130
Te lauden/Verbum supernum prodiens.	132
Profe/Lauda Sion Saluatorem.	134
Op de Kerckwypdinghe dach te vespere/Vrbs beata Hierusalem.	140
Te lauden/Angulare fundamentum.	142
Op onse Vrouwe daghen te vespere/Aue maris stella Dei mater.	144
Te matten/Quem terra.	146
Te lauden/O gloria.	148
Van sint Jan Baptiste te vespere/ Ut queant laxis resonare.	150
Te matten/Antra deserti.	152
Te lauden/O nimis felix.	152
Van Maria Magdalena te vespere / Lauda mater Ecclesia.	154
Te lauden/Aeterni Patris Vnica.	156
Van t'Doopsele ende teeckene des cruycen.	158
Op S. Michiels dach te vespere/Tibi Christe splendor Patris.	160
Te lauden/Christe sanctorum.	162
Alle Heylighen daghe te vespere/Iesu saluator seculi, Redemptis.	164
Profe/Superna Matris gaudia.	166
Alle	

DE TAFLE.

Mille zielen daghe prose/	Dies iræ, dies illa.	170
Vande heplighe Apostelen te vespere /	Exultet ca-	
lum laudibus.		176
Te lauden/	Æterna Christi munera.	176
Prose/	Clare sanctorum senatus.	178
Van eenen Martelare te vespere/	Deus tuorum mi-	
litum.		180
Te lauden/Martyr Dei, qui vnicum		182
Van vele Martelaers te vespere /	Sanctorum me-	
ritis inclyta.		184
Te lauden/	Æterna Christi.	186
Van eenen Confesseur te vespere /	Iste Confessor	
Domini.		188
Te lauden/Iesu Redemptor omnium.		188
Van een heplighe Maeght te vespere /	Virginis	
proles.		190
Te lauden/Iesu corona Virginum.		192

E P R O B E.

F I N I S.

In hoc libro nihil inueni quod
pium lectorem possit offendere.
Actum die 21. Octo. 1572.

Petrus Simons, Archipresbyter
Gandarenfis.

Sancta probis Pax est.

¶ excubit monit
et nomen meum

¶ Petrus Simeoni

¶ qui cepit hunc librum
Rapiat sua missera coram

¶ tam deus omnipotens amissio
filata videt

¶ scriptum vige simodis
nobis

3589

H. C. Hennings

Digitized by Google

